

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА БІБЛІОТЕКА

Правовий статус та потреби ветеранів війни в Україні

/ моніторинг інформаційного поля /

№ 5 (16-31 березня) 2026

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
Центр досліджень соціальних комунікацій,
Національна юридична бібліотека
Заснований у 2026 році.
Головний редактор Ю. Половинчак
Редакційна колегія: С. Закірова, Ю. Половинчак, Н. Іванова, Т. Дубас.
Адреса редакції та видавця: НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна.

**ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ПОТРЕБИ
ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ
/ моніторинг інформаційного поля /**

№ 5 (16-31 березня) 2026

Укладачі: О. Каращук, Д. Іванов

Відповідальна за випуск: С. Закірова

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського,
Центр досліджень соціальних комунікацій,
Національна юридична бібліотека, 2026

КИЇВ 2026

ЗМІСТ

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Ключові результати роботи Мінветеранів за березень 2026 року	5
Особливості державних соціальних нормативів для ветеранів та їхніх сімей	7
Субвенція місцевим бюджетам на супровід ветеранів і компенсацію оренди житла	7
Компенсація витрат за облаштування робочого місця для людини з інвалідністю ..	8
Можливості фінансування житла для ветеранів і ветеранок з інвалідністю	9
Компенсація автоцивілки для ветеранів через Дію.....	10
Цифрові інструменти працевлаштування ветеранів після служби	11
Ветеранський турнір зі стендової стрільби на Київщині	12
Турнір з футболу серед ветеранів війни на Черкащині	13
Міжнародна конференція з кримінальної юстиції за участю ветеранів	13
Нова ветеранська спільнота на Тернопільщині.....	15
Компенсації за знищене майно для ВПО та ветеранів.....	16
Офіс Військового омбудсмана: компетенція у справах ветеранів	17

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Послуга вибору фахівців із супроводу для ветеранів і ветеранок у Києві	18
Компенсація вартості облаштування доступності житла для ветеранів з інвалідністю на Львівщині.....	19
Програма підтримки протезування на Львівщині.....	21
Культурна програма підтримки ветеранів на Львівщині.....	22
Перший рік програми «Львівський бізнес для ветеранів та військових»	22
Реабілітація ветеранів Запоріжжя.....	23
Безкоштовне паркування для УБД у Тернополі	24
Турнір із шахів і шашок для ветеранів на Вінниччині.....	25

Клуб стрільби з лука на Івано-Франківщині для ветеранів	26
Безоплатні послуги у запорізьких стоматологіях	26
Розвиток ветеранського бізнесу на Рівненщині.....	27
Доукомплектування фахівців із супроводу ветеранів у громадах Волині	28
Підтримка ветеранів, ветеранок та їхніх сімей на Київщині	28
Проект підтримки ветеранів із фокусом на працевлаштування.....	30
Безкоштовне відновлення ветеранів та їх родин у санаторії на Полтавщині	31
Програми реабілітації ветеранів на Львівщині.....	31
«Власна справа»: допомога бізнесу Прикарпаття	32
Проект «Безбар'єрні автошколи» Львівщини для ветеранів	33

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

ЦЕНТРАЛЬНІ

Ризики законопроекту щодо держслужби для ветеранів	33
Право на держпосади для ветеранів	35
Необхідність змін у ветеранській політиці ..	35
5 помилок, які заважають отримати землю від держави	37
Дистанційне підтвердження інвалідності....	39
Можливості онлайн-реабілітації ветеранів..	39
Помилки ІТ-компаній в адаптації ветеранів	40
Безплатний курс кібербезпеки для ветеранів	41
Непрозорість відбору на виборах до Ради ветеранів у Харкові.....	42
Політика та медіа – освітній проєкт для ветеранів	44
Співпраця поліції з ветеранами на Харківщині	44
Світове визнання українського досвіду з підтримки ветеранів	45
Реабілітація ветеранів – ключ до відновлення країни	46
Мультимедійний проєкт LB.ua про ветеранів	48

Ветеранська служба в поліції охорони на Харківщині	49
Модель участі ветеранського бізнесу в державних закупівлях	50
Інклюзивний підхід до зайнятості ветеранів з інвалідністю: кейс ДТЕК.....	52

РЕГІОНАЛЬНІ

Слухові апарати для ветеранів на Івано-Франківщині	53
Ініціативи ветеранів Черкащини для покращення ветеранської політики	54
Реабілітація ветеранів Вінниччини	55
Проблеми доступу ветеранів до правосуддя.....	55
Сеанс реабілітації для ветеранів на Закарпатті	56
Реабілітація та підтримка – дослідження стану ветеранів на Сумщині	56
Центр ментального здоров'я «Повернення» на Житомирщині.....	57
Безоплатний курс навчання в «Академії підприємництва ветеранів» у Житомирі.....	58
Житомирський ярмарок вакансій для ветеранів та ветеранок	61
Безкоштовні курси керування авто на Вінниччині.....	62
Гончарство як реабілітація: проєкт на Вінниччині.....	63
Виставка картин ветеранів у Кропивницькому.....	64
Звернення черкаських ветеранів про поновлення пільгових механізмів	65
Новий простір для спорту та спілкування на Черкащині	65
Адаптивний посуд для поранених військових на Черкащині	66
Ветеранський простір відпочинку на Тернопільщині.....	67
Турнір для ветеранів та їхніх родин на Черкащині.....	68
Фестиваль адаптивного спорту «Незламні Вінниччини»	69
Урядова підтримка після російського полону	69
Секція паравлавання для ветеранів з Прикарпаття.....	70

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Нові можливості вищої освіти для ветеранів і УБД.....	71
Працевлаштування ветеранів – пропозиції до законопроекту	71
Хаб Стійкості «Серце Громади» на Миколаївщині.....	72
Обрання представників до Рад ветеранів у третині областей України	73
Гранти для посилення залучення ветеранів до державних органів	75
Спортивний простір для ветеранів на Черкащині	77
Інформація про профільні органи для звернень ветеранів	78
НАУКОВИЙ ПОГЛЯД.....	79

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Ключові результати роботи Мінветеранів за березень 2026 року

Міністерство у справах ветеранів України продовжує працювати над системними змінами у ветеранській політиці, зосереджуючись на реальних рішеннях для Захисників, Захисниць та їхніх родин. Ключовий пріоритет – супровід та підтримка на всіх етапах: від першого звернення по допомогу до повноцінного повернення до цивільного життя.

Нижче – ключові результати роботи Міністерства за березень.

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ

Кабінет Міністрів України схвалив внесення зміни до закону «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». Головна ідея змін – дати Уряду більше повноважень визначати особливості застосування державних соціальних нормативів щодо ветеранів, ветеранок та членів їх сімей.

Уряд затвердив план заходів з увічнення пам'яті Захисників і Захисниць України до 2030 року. Йдеться про формування цілісної державної політики пам'яті, що забезпечує належне вшанування Захисників та Захисниць України, а також збереження історичної пам'яті про боротьбу Українського народу за державність

ЗДОРОВ'Я

Понад 2 200 ветеранів і ветеранок безоплатно скористалися послугами з обстеження та лікування зору. Мінветеранів разом із партнерами продовжують реалізувати проєкт «Повернемо зір Захисникам та Захисницям України». Це можливість зробити якісну медичну допомогу доступнішою, допомогти вчасно подбати про здоров'я очей, яке може погіршуватися через навантаження, поранення або обставини служби.

Стартував прийом пропозицій з надання послуг довготривалого медичного догляду для ветеранів та ветеранок. Держава створює механізм, за яким турбота про ветеранів й ветеранок не обмежується лише лікуванням, а продовжується професійною та системною підтримкою.

СПОРТ

Українські ветерани та ветеранки здобули 43 медалі на міжнародних змаганнях Marine Corps & Air Force Trials 2026 у США. Українська команда, до складу якої увійшли 13 ветеранів та 2 ветеранки, показала один з найкращих результатів змагань.

На СКК «Софіївський» відбувся фінал Кубка України з ампфутболу 2026, організований Українською асоціацією футболу у рамках соціального проєкту «Ліга Дужих». Турнір відкрив новий змагальний сезон з ампфутболу серед ветеранів та ветеранок війни.

У Черкаській області відбувся всеукраїнський турнір з футзалу серед ветеранів війни «Кубок Незламних». У змаганнях взяли участь 11 ветеранських команд з різних регіонів України.

На Київщині відбувся ветеранський турнір зі стендової стрільби. Змагання проходили у форматі різних дисциплін стендової стрільби, що зробило турнір водночас цікавим і непростим навіть для досвідчених стрільців.

У Києві відбувся турнір з боксу серед ветеранів. На ринзі відбулося 12 поєдинків за участі 24 ветеранів. Кожен бій – приклад сили, витримки та незламності, символ повернення до активного життя через спорт.

У Тернополі відбувся Зимовий чемпіонат Всеукраїнської ветеранської ліги петанку. На майданчиках зібралися 32 команди – 96 учасників і учасниць із різних регіонів України

Переможцям та учасникам Ігор Нескорених вручили державні нагороди від імені Президента України. Орденами «За заслуги» III ступеня та «За мужність» III ступеня, відзначили їхні високі спортивні результати та внесок у розвиток ветеранського спорту.

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА

У застосунку Дія вже подано понад 100 тисяч заяв на компенсацію автоцивілки на загальну суму більш ніж 161 млн грн. Держава продовжує розвивати зручні сервіси з повагою до кожного, хто захищав Україну.

Провели відкритий онлайн-вебінар про житлове забезпечення ветеранів, ветеранок та їхніх сімей. Експерти Мінветеранів розказали про чинні програми, а також поділилися практичними аспектами їх реалізації.

ЕКОНОМІЧНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

В Україні відбувся Перший міжрегіональний форум посилення спроможностей регіональних ветеранських політик. Форум став майданчиком для обміну практичними рішеннями між регіонами і спільною роботою над тим, що вже працює в громадах, і що потребує масштабування.

Український ветеранський фонд очолив ветеран, кадровий військовий та Герой України – Олег Олива. Одним із важливих напрямків роботи Фонду він бачить підтримку ветеранського підприємництва.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

У Києві відбулося 16-те засідання керівного комітету Донорської платформи для України, під час якого обговорили ключові напрямки міжнародної підтримки нашої держави в умовах війни, що триває, та повоєнного відновлення. Окрему увагу приділили ролі ветеранів й ветеранок у відновленні України.

Наталія Калмикова обговорила з державним секретарем МЗС Польщі розширення співпраці на підтримку українських ветеранів і ветеранок. За підсумками зустрічі сторони домовилися опрацювати конкретні кроки для подальшого поглиблення партнерства

Розширюємо партнерства з Канадою. Під час зустрічі з директоркою Бюро з питань України при Міністерстві закордонних справ Канади Джоселін Кіннір (Jocelyn Kinnear) та Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в Україні Наталкою Цмоць увагу приділили ролі ринку праці та адаптації роботодавців та робочих місць для ветеранів з інвалідністю. Також обговорили реалізацію ініціативи Women Veterans Reintegration in Ukraine.

Наталія Калмикова обговорила з Послом Республіки Корея можливості підтримки українських ветеранів і ветеранок. Корея послідовно підтримує Україну в умовах війни, що триває, та гуманітарних викликів.

Ознайомили міжнародних партнерів, які підтримують розвиток ветеранської політики в Україні, з практичними прикладами реалізації ветеранських ініціатив на рівні громад.

ВЗАЄМОДІЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Триває формування Ради ветеранів війни за незалежність України при Мінветеранів. Наразі у більшості обласних військових адміністрацій проходять регіональні збори, на яких ветеранська спільнота регіону обирає свого представника у складі майбутньої Ради.

Розпочали співпрацю з Громадською організацією «Рух ЧЕСНО». Мета – забезпечити прозорість рішень і довіру до процесів, що відбуваються у ветеранській політиці.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

На Національному військовому меморіальному кладовищі відбулося почесне поховання невідомих Захисників та Захисниць України. До церемонії долучилися керівник Офісу Президента України Кирило Буданов, заступники Керівника Офісу Президента України Ірина Верещук та Віктор Микита, Міністерка у справах ветеранів України Наталія Калмикова та Перший заступник Міністра, ветеран Віктор Байдачний.

Керівництво Мінветеранів вручило державні відзнаки українським добровольцям (Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/kluchovi-rezultati-roboti-minveteraniv-za-berezen-2026-roku>). – 31.03.2026).

Особливості державних соціальних нормативів для ветеранів та їхніх сімей

Уряд ініціює визначення особливостей застосування державних соціальних нормативів щодо ветеранів, ветеранок та членів їх сімей.

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні схвалив внесення зміни до закону «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».

Головна ідея змін – дати Уряду більше повноважень визначати особливості застосування державних соціальних нормативів щодо ветеранів, ветеранок та членів їх сімей. Для цього до чинного закону пропонується додати нову статтю.

Зокрема, Кабінет Міністрів України зможе встановлювати:

- особливості застосування державних соціальних нормативів для доступу ветеранів, ветеранок і їхніх сімей до соціальних, медичних, реабілітаційних, освітніх, інших послуг;
- пріоритетність в отриманні цих послуг;
- додаткові критерії якості, щоб послуги були доступнішими та ефективними.

Такі зміни допоможуть зробити державну підтримку більш адресною – тобто такою, що краще враховує потреби конкретних людей. Чіткі правила і пріоритетність у доступі до послуг означають належну підтримку для тих, хто її найбільше потребує.

Зміни також дозволять ефективніше використовувати державні ресурси та створять правові передумови для здійснення моніторингу якості соціальних стандартів щодо ветеранської спільноти.

Наступний крок – розгляд законопроекту у Верховній Раді України (*Урядовий портал (<https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-initsiiuie-vyznachennia-osoblyvostei-zastosuvannia-derzhavnykh-sotsialnykh-normatyviv-shchodo-veteraniv-veteranok-ta-chleniv-ikh-simej>)*. – 26.03.2026).

Субвенція місцевим бюджетам на супровід ветеранів і компенсацію оренди житла

Кабінет Міністрів України

Розпорядження від 30 березня 2026 р. № 285-р

Київ

Про розподіл у 2026 році обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, для виплати грошової компенсації за найм (оренду) житлових приміщень.

Відповідно до частини шостої статті 108 Бюджетного кодексу України здійснити розподіл у 2026 році обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, для виплати грошової компенсації за найм (оренду) житлових приміщень в обсязі 1 523,27 тис. гривень згідно з додатком. Прем'єр-міністр України Ю. Свириденко (*Урядовий портал (<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-rozpodil-u-2026-rotsi-obsiahu-subventsii-z-derzhavnoho-biudzhetu-mistsevym-biudzhetam-285-300326>)*). – 30.03.2026).

Компенсація витрат за облаштування робочого місця для людини з інвалідністю

Як отримати компенсацію витрат за облаштування робочого місця для людини з інвалідністю.

В Україні роботодавці можуть отримати компенсацію за облаштування робочих місць для своїх працівників, які є людьми з інвалідністю. Це стосується і ветеранів й ветеранок з інвалідністю, які повертаються на свої робочі місця.

Крім роботодавців, компенсацію можуть отримати самозайняті особи, фізичні особи – підприємці з інвалідністю, в тому числі й внаслідок війни. Тобто, ветерани й ветеранки, які повертаються до цивільного життя після поранень, можуть отримати таку компенсацію, якщо бажають відновити свій бізнес, започаткувати новий або розвивати вже діючу власну справу.

Як подати заяву

Онлайн – через портал Дія.

- Авторизуйтеся на порталі та оберіть послугу Компенсація за облаштування робочого місця особи з інвалідністю. Натисніть на Подати заяву.
- Заповніть заяву: вкажіть дані про працевлаштовану людину з інвалідністю та облаштоване робоче місце.
- Додайте копії документів, що підтверджують працевлаштування особи з інвалідністю, її групу та купівлю обладнання для облаштування робочого місця.
- Перевірте сформовану заяву та підпишіть електронним підписом.
- Очікуйте на повідомлення про надання компенсації в особистому кабінеті та на пошту.

Офлайн

- Зверніться до центру зайнятості за місцем провадження діяльності.
- Напишіть заяву про надання компенсації витрат за облаштування робочого місця працевлаштованої людини з інвалідністю.

Кошти перераховуються протягом 5 робочих днів після схвалення заявки. Подати її потрібно впродовж 180 днів після працевлаштування людини з інвалідністю або відновлення діяльності.

Розмір компенсації

Виплата покриває фактичні витрати, але має обмеження:

- для людей з інвалідністю I групи – до 15 мінімальних заробітних плат станом на 1 січня календарного року, у якому ухвалюється рішення. Наразі це 129 705 грн.
- для людей з інвалідністю II групи – до 10 мінімальних зарплат. Це 86 470 грн.

На що можна отримати компенсацію

Держава відшкодовує витрати на різні засоби для облаштування робочого місця, зокрема: меблі, освітлення, техніку, інструменти, засоби пересування, програмне забезпечення, обладнання для комунікації, а також рішення для безпеки та підтримки здоров'я.

Це допомагає людям з інвалідністю повноцінно інтегруватися в економічне життя країни, а бізнесу – створювати інклюзивні робочі місця без надмірного фінансового навантаження. Особливо актуально це для ветеранів й ветеранок, які повертаються до цивільного життя після поранень: підтримка держави дає їм можливість швидше адаптуватися, знайти роботу або відновити власну справу (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/prescenter/category/86-novini/yak-otrimati-kompensatsiu-vitrat-za-oblashtuvannya-robochogo-mistsya-dlya-ludini-z-invalidnistu>). – 24.03.2026*).

Можливості фінансування житла для ветеранів і ветеранок з інвалідністю

Житло для ветеранів й ветеранок з інвалідністю: куди звертатися та як отримати кошти на придбання.

Питання забезпечення житлом – одне з найважливіших для ветеранів і ветеранок. Саме тому держава продовжує реалізовувати програми підтримки, спрямовані на допомогу в купівлі власної оселі.

Нижче детально розповідаємо про чинну державну програму субвенцій на придбання житла відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 719, якою можуть скористатися ветерани та ветеранки з інвалідністю I–II групи внаслідок війни.

Як ветеранам та ветеранкам з інвалідністю отримати житло від держави – покрокова інструкція

КРОК 1 – стати на квартирний облік

Необхідно стати на квартирний облік у виконавчому комітеті міської або селищної ради за місцем проживання. Це ключовий крок, який відкриває доступ до державної підтримки з цього напрямку.

Для цього потрібно подати пакет документів:

- довідку про зареєстроване (задеклароване) місце проживання заявника та кожного члена сім'ї або довідку ВПО;
- копію посвідчення УБД / особи з інвалідністю внаслідок війни / члена сім'ї загиблого;
- довідку про те, чи перебувають члени сім'ї на квартирному обліку;
- копії паспорта, свідоцтва про народження та ідентифікаційного податкового номера всіх членів сім'ї.

Протягом місяця заявник отримує письмову відповідь із датою постановки на облік або з поясненням причин відмови.

КРОК 2 – подати документи для отримання компенсації

Після взяття на квартирний облік необхідно подати документи до місцевих органів за місцем перебування на квартирному обліку – управлінь або підрозділів з питань ветеранської політики чи до ЦНАПу (мапа ЦНАП: <https://cherga.dia.gov.ua/>).

Потрібно подати такі документи:

- заява на призначення грошової компенсації;
- копія паспорта заявника;
- копія особи з інвалідністю внаслідок війни / члена сім'ї загиблого Захисника / Захисниці;
- копія довідки про безпосередню участь особи у бойових діях;
- письмова згода у довільній формі кожного повнолітнього члена сім'ї;
- копії документів, що підтверджують родинні стосунки між заявником і членами його сім'ї;
- копія рішення про взяття на квартирний облік на себе та кожного члена сім'ї;
- довідка про наявність чи відсутність зареєстрованого права власності на житло;
- довідка ВПО.

КРОК 3 – отримати рішення про призначення компенсації

Комісія розглядає подані документи та ухвалює рішення про призначення грошової компенсації. Загальний термін розгляду – до 18 робочих днів із моменту подання повного пакета документів.

КРОК 4 – відкрити спеціальний рахунок

Після ухвалення рішення необхідно відкрити спеціальний рахунок у державному банку «Ощадбанк».

КРОК 5 – подати договір до місцевого органу

Копію договору з банком потрібно подати до структурного підрозділу ветеранської політики та розпорядника субвенції за місцевим бюджетом.

КРОК 6 – отримати кошти

Розподіл субвенції між обласними бюджетами та бюджетом міста Києва здійснює Мінветеранів в обсязі, передбаченому в Державному бюджеті України на відповідний рік.

Надалі обласні державні адміністрації (військові адміністрації) розподіляють ці кошти між місцевими бюджетами відповідно до поданої інформації про потребу у виплаті грошової компенсації.

Після цього на спеціальний рахунок надходять кошти грошової компенсації.

КРОК 7 – придбати житло

Житло необхідно придбати:

- протягом шести місяців з моменту отримання коштів;
- або протягом 6 місяців після припинення воєнного стану – якщо людина бере участь у бойових діях.

Для цього потрібно:

- обрати житло;
- укласти договір купівлі-продажу з продавцем;
- надати копію договору розпоряднику субвенції за місцевим бюджетом;
- отримати письмову згоду розпорядника субвенції;
- подати цю згоду та заяву до «Ощадбанку»;
- оформити право власності на житло протягом 30 днів.

Який розмір компенсації

Сума компенсації визначається за формулою, передбаченою постановою Кабінету Міністрів № 719. Вона враховує:

- кількість осіб у родині;
- наявність житла;
- групу інвалідності;
- опосередковану вартість житла у відповідному регіоні;
- додаткові витрати на оформлення.

Що робити, якщо вас не включили до списку на отримання компенсації

Якщо вас не включили до списку на отримання компенсації:

- уточніть статус свого квартирного обліку у місцевому органі;
- перевірте повноту поданих документів;
- у разі відмови ви маєте право оскаржити рішення у суді.

Державна програма компенсації на придбання житла дає можливість ветеранам і ветеранкам з інвалідністю отримати фінансову підтримку й купити власну оселю. Головне – перебувати на квартирному обліку та пройти визначену процедуру подання документів.

Детальніше про усі житлові програми для ветеранів і ветеранок та інші можливості державної підтримки – на сайті: <https://veteranpro.gov.ua/> (***Міністерство у справах ветеранів України (https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/zhitlo-dlya-veteraniv-y-veteranok-z-invalidnistu-kudi-zvertatisya-ta-yak-otrimati-koshti-na-pridbannya). – 2026. – 16.03).***

Компенсація автоцивілки для ветеранів через Дію

Понад 100 тисяч заяв на компенсацію автоцивілки через Дію! Оформлюйте у кілька кліків.

Державні цифрові сервіси стають ще доступнішими для Захисників і Захисниць України. У застосунку Дія вже подано понад 100 тисяч заяв на компенсацію автоцивілки на загальну суму більш ніж 161 млн грн.

Ветерани, ветеранки та люди з інвалідністю внаслідок війни можуть отримати повну компенсацію вартості автоцивілки з 2025 року: 50 % покриває страхова компанія, іншу половину

– держава. Таким чином, для ветеранів поліс фактично є безкоштовним, а процес отримання компенсації – зручний та прозорий.

Хто може скористатися

подавайте заяву, якщо:

- маєте посвідчення ветерана у Дії (УБД або ОІВВ);
- вам 18 років або більше;
- договір автоцивілки укладений після 1 січня 2025 року з використанням ветеранської пільги;
- авто не використовується для бізнесу чи перевезень (таксі);
- об'єм двигуна – до 2500 см³ або електродвигун – до 100 кВт.

Як подати заяву

- Жодних паперів та звернень до установ. Просто відкрийте застосунок Дія;
- Оновіть Дію та перейдіть у розділ Сервіси → Ветеран PRO.
- Оберіть послугу Компенсація автоцивілки.
- Система автоматично підтягне ваш пільговий договір – просто підтвердіть його.
- Виберіть Дія.Картку для миттєвого зарахування коштів (якщо її немає, відкрийте за хвилину в банку-партнері).

Детальна відеоінструкція – за посиланням.

Держава продовжує розвивати зручні сервіси з повагою до кожного, хто захищав Україну.

Послуга реалізується Міністерством у справах ветеранів України та Міністерством цифрової трансформації у партнерстві з Моторним (транспортним) страховим бюро України (МТСБУ) (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/ponad-100-tisyach-zayav-na-kompensatsiu-avtotsivilki-cherez-diu-oformluyte-u-kilka-klikiv>). – 2026. – 17.03*).

Цифрові інструменти працевлаштування ветеранів після служби

«Кар'єра ветерана»: як цифрові інструменти спрощують пошук роботи після служби.

Досвід ветеранів і ветеранок – унікальний і цінний. Це про відповідальність, роботу в складних умовах, важливі рішення, лідерство і витривалість.

Водночас під час пошуку роботи на цивільному ринку праці важливо вміти правильно його подати.

Як визначити професійні навички, набуті під час служби, та не лише застосувати їх у новій роботі, а й зрозуміти, у якому напрямі розвиватися далі?

Саме для цього держава активно впроваджує цифрові інструменти підтримки професійної адаптації Захисників та Захисниць.

Один із них – цифрова платформа «Кар'єра ветерана», що допомагає структурувати досвід і зрозуміти, де саме він може бути корисним у цивільній сфері.

Ключова перевага полягає у вбудованій технології Military Skills Translator.

Система автоматично аналізує ваш досвід і фактично перекладає військові навички на мову цивільних професій – так, щоб роботодавці могли краще зрозуміти цінність кандидатів-ветеранів і ветеранок.

На основі цього аналізу одразу підбираються вакансії, які найбільше відповідають вашим навичкам. Тобто не потрібно переглядати всі наявні позиції підряд.

Як скористатися:

Перейдіть на платформу «Кар'єра ветерана».

Заповніть коротку анкету – про службу, освіту та досвід (без зазначення чутливої чи секретної інформації).

Система проаналізує ваші навички, зокрема набуті під час служби, і підбере релевантні вакансії.

Переглядайте пропозиції, створюйте резюме та користуйтеся навчальними матеріалами.

Окремо платформа надає підтримку зі створення резюме, а саме з тим, як правильно описати досвід служби, щоб він працював на вас.

Крім того, після реєстрації відкривається доступ до відеокурсу про працевлаштування, який допомагає визначити сильні сторони, обрати напрям розвитку та підготуватися до співбесіди.

Зараз на платформі «Кар'єра ветерана» вже понад 62 тисячі активних вакансій.

Це можливість не шукати роботу «наосліп», а скористатися інструментом, який допомагає зрозуміти власні можливості, а також додає впевненості для професійного розвитку і досягнень.

Зареєструватися на платформі можна за посиланням: <https://work.veteranfund.com.ua/>

Платформа «Кар'єра ветерана», розроблена Українським ветеранським фондом Мінветеранів за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/karera-veterana-yak-tsifrovi-instrumenti-sproshuut-poshuk-roboti-pislya-sluzhbi>). – 2026. – 17.03*).

Ветеранський турнір зі стендової стрільби на Київщині

На Київщині відбувся ветеранський турнір зі стендової стрільби.

Цим вікендом на Київщині відбувся ветеранський турнір зі стендової стрільби, присвячений Дню українського добровольця. У змаганнях взяли участь 40 ветеранів і військовослужбовців.

Багато учасників приїхали разом із родинами, що надало події особливої теплої атмосфери. Родинна підтримка, зустрічі побратимів, дружнє спілкування та спортивний азарт наповнили цей день відчуттям єдності та взаємної підтримки.

Змагання проходили у форматі різних дисциплін стендової стрільби, що зробило турнір водночас цікавим і непростим навіть для досвідчених стрільців.

Головна мета – сприяти фізичному та психологічному відновленню військовослужбовців і ветеранів війни, які отримали травми або поранення, а також підтримати розвиток ветеранського спорту в Україні.

Підтримати учасників завітала і Міністерка у справах ветеранів України Наталія Калмикова, вона поспілкувалася з ветеранами та побажала їм успіху в змаганнях.

Результати турніру:

1 місце – Олексій Кіуїла

2 місце – Сергій Клименко

3 місце – Михайло Крупення

Теплу атмосферу заходу доповнили ловецька музика від ансамблю Лісові сурми, майстер-класи та дружнє гощення для учасників і їхніх родин.

Організаторами турніру виступили Міністерство у справах ветеранів України, компанія ІБІС, Управління молоді та спорту Київської обласної державної адміністрації та Українська Ловецька Рада. Захід відбувся за підтримки народного депутата України Ігоря Марчука (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/na-kiivschini-vidbuvsya-veteranskiy-turnir-zi-stendovoi-strilbi>). – 2026. – 16.03*).

Турнір з футзалу серед ветеранів війни на Черкащині

У Черкаській області відбувся всеукраїнський турнір з футзалу серед ветеранів війни «Кубок Незламних».

21–22 березня 2026 року в селі Піщане Черкаської області відбувся всеукраїнський турнір з футзалу серед ветеранів війни «Кубок Незламних». Змагання відвідали Міністерка у справах ветеранів України Наталія Калмикова разом із головою Черкаської обласної державної адміністрації Ігорем Табурцем, які поспілкувалися з учасниками турніру та підтримали ветеранські команди.

У змаганнях взяли участь 11 ветеранських команд з різних регіонів України:

- «Волинь АТО» (Волинська область)
- «Jokers» (Черкаська область)
- «Черкаські Козаки-Рибтрейд» (м. Черкаси)
- збірна учасників бойових дій та ветеранів війни Тернопільщини
- «Магістр» (Рівненська область)
- «Кропивницький УБД»
- «Галицькі Леви» (Львівська область)
- «Незламні УБД» (Харківська область)
- «Буковинська Січ» (Чернівецька область)
- «Північні титани» (Чернігівська область)
- «Мілітарі Кривбас» (Дніпропетровська область)

За результатами турніру призові місця посіли:

«Черкаські Козаки-Рибтрейд» (м. Черкаси)

Збірна учасників бойових дій та ветеранів війни Тернопільщини

«Північні титани» (Чернігівська область)

Четверте місце – «Волинь АТО» (Волинська область)

Такі змагання допомагають ветеранам і ветеранкам залишатися активними, підтримувати фізичну форму та бути частиною ветеранської спортивної спільноти.

Мінветеранів і надалі підтримує розвиток ветеранського спорту як важливої складової фізичного відновлення Захисників і Захисниць України.

Захід проводиться у межах реалізації Стратегії ветеранської політики та Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні, започаткованої з ініціативи першої леді Олена Зеленська (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/prescenter/category/86-novini/u-cherkaskiy-oblasti-vidbuvsya-vseukrainskiy-turnir-z-futzalu-sered-veteraniv-viyni-kubok-nezlamnih>). – 23.03.2026*).

Міжнародна конференція з кримінальної юстиції за участю ветеранів

Відбулась Міжнародна конференція з кримінальної юстиції за участю ветеранів

У Національній академії внутрішніх справ проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Особливості кримінальної юстиції за участю ветеранів: механізми ресоціалізації та реінтеграції», яка об'єднала представників органів державної влади, правоохоронних структур, наукової спільноти та громадянського суспільства для фахового обговорення одного з найскладніших викликів сучасності.

Захід організували Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство юстиції України, Міністерство у справах ветеранів України, Офіс Генерального прокурора, Національна поліція України, Національна академія внутрішніх справ, Державна кримінально-виконавча служба

України та Центр міжнародного правового співробітництва (CILC). До роботи конференції також долучилися представники понад 30 громадських організацій, що засвідчує активний суспільний інтерес до теми й необхідність міжсекторальної взаємодії.

В умовах повномасштабної війни порушена проблематика набуває особливої актуальності. Українські військовослужбовці, які повертаються з фронту, постають перед низкою психологічних, соціальних і правових викликів. Частина з них потребує тривалої адаптації до мирного життя, а деякі можуть потрапляти в конфлікт із законом. Саме тому державі й суспільству необхідно сформуванати системний підхід, який одночасно забезпечуватиме невідворотність покарання за вчинені правопорушення, повагу до подвигу захисників і захисниць України, а також ефективну превенцію – через своєчасну підтримку, реабілітацію, ресоціалізацію та створення умов для гідного повернення до цивільного життя.

Радник Міністра внутрішніх справ України з питань ветеранської політики Дмитро Фінашин відзначив важливість системної превентивної роботи:

«Нам потрібно заздалегідь урахувувати всі фактори, які впливають на поведінку людини після війни, фіксувати їх і формувати ефективні рішення. Важливо розуміти, чи є правопорушення свідомим вибором, чи наслідком пережитого досвіду».

Він також підкреслив роль інституційної підтримки, зокрема впровадження в системі МВС мережі фахівців з питань ветеранської політики, які забезпечують комунікацію та допомогу на місцях.

Ректор Національної академії внутрішніх справ генерал поліції третього рангу Руслан Сербин зауважив, що ця тема є надзвичайно актуальною як для держави загалом, так і для системи правоохоронних органів зокрема.

«Сьогодні спікери й учасники конференції представляють владні інституції, заклади вищої освіти, наукові установи, правоохоронні органи як України, так і зарубіжжя. Академія активно реагує на сучасні виклики, зокрема шляхом створення на її базі хабу ментального здоров'я», – зазначив ректор.

У своїх виступах учасники акцентували на складності та багатомірності проблеми. Заступник Міністра юстиції України Євген Пікалов наголосив, що кількість ветеранів, які з різних причин вчинили кримінальні правопорушення, збільшується:

«Ця тема є не просто складною, а й кроссекторальною, адже охоплює всю систему кримінальної юстиції – від моменту вчинення правопорушення і до призначення покарання. Ми маємо синхронізувати наші дії і сформуванати спільне бачення, адже ветерани заслуговують на індивідуальний підхід, що враховуватиме їхній життєвий досвід та обставини».

Представник Офісу Генерального прокурора Михайло Подоляк засвідчив необхідність формування цілісної ветеранської політики:

«Ця проблематика потребує міжвідомчого підходу. Ветеранська політика має починатися з превенції, а діяльність державних органів – бути людиноцентричною. Ми маємо розуміти, що мета кримінальної відповідальності – це не лише покарання».

Заступник голови Київської обласної військової адміністрації Іван Добровольський зосередив увагу на поширених у суспільстві стереотипах щодо ветеранів і шляхах їх подолання:

«Суспільство часто уявляє ветерана як узагальнений образ, однак насправді це люди з різним життєвим досвідом. Для держави стратегічно важливо розуміти причини їхньої поведінки, аналізувати ризики та своєчасно реагувати на них».

У межах конференції проведено кілька тематичних дискусійних панелей. Учасники обговорили гарантії захисту прав ветеранів у кримінальному провадженні, з урахуванням їхнього психофізичного стану, особливостей міжнародних практик ресоціалізації та реінтеграції засуджених ветеранів, а також ролі громадянського суспільства в реалізації програм адаптації та підтримки. Проаналізували питання пробації, профілактики правопорушень, протидії

домашньому насильству, збору й аналізу статистичних даних, а також формування доказової бази для ефективних управлінських рішень.

До обговорення долучилися й міжнародні експерти – представники Нідерландів, Хорватії та Боснії і Герцеговини, які презентували досвід своїх країн у сфері роботи з ветеранами, зокрема щодо впровадження програм пробації, психосоціальної підтримки та травмоорієнтованого підходу.

Захід став платформою для відкритого діалогу між усіма дотичними сторонами – від правоохоронців і науковців до представників громадського сектору й міжнародних партнерів. За результатами конференції напрацьовані підходи узагальнено в рекомендаціях, які буде запропоновано для впровадження в діяльність державних органів.

Серед ключових пропозицій – удосконалення законодавства у сфері ветеранської політики, розроблення Концепції соціальної реабілітації засуджених ветеранів, запровадження безперервного реабілітаційного супроводу, а також обов'язкова фіксація статусу ветерана на всіх етапах кримінального провадження. Засвідчено необхідність урахування психофізичного стану ветеранів під час досудового розслідування і судового розгляду, розвитку програм пробації та реабілітації, а також упровадження спеціалізованого навчання для правоохоронців, прокурорів і суддів з питань роботи з цією категорією осіб (*Міністерство внутрішніх справ України (<https://mvs.gov.ua/news/u-nacionalnii-akademiyi-vnutrisnix-sprav-vidbulasia-miznarodna-konferenciia-prisviacena-osoblivostiam-kriminalnoui-justiciyi-za-ucastiu-veteraniv>)*). – 20.03.2026).

Нова ветеранська спільнота на Тернопільщині

Вистояли на фронті – об'єднуються в тилу: на Тернопільщині формують нову ветеранську спільноту.

На Тернопільщині відбувся форум «Вектори розвитку ветеранської спільноти», який об'єднав ветеранів різних силових структур навколо громадської організації «Незламні духом». Ініціатива стала відповіддю на ключовий виклик війни – підтримку військових після повернення до цивільного життя та створення умов для їхньої самореалізації.

Тернопільщина стала першою областю в Україні, де ветерани усіх підрозділів системи МВС – поліцейські, рятувальники, нацгвардійці та військовослужбовці Збройних сил – об'єдналися в єдину спільноту. Осередком такої взаємодії стала громадська організація «Незламні духом», створена у березні 2025 року з ініціативи начальника Головного управління Національної поліції в Тернопільській області Сергія Зюбаненка.

Форум «Ветеранський простір «Незламні духом» «Вектори розвитку ветеранської спільноти» розпочався хвилиною мовчання за загиблими українськими воїнами та мирними жителями.

Захід став майданчиком для обговорення ключових потреб ветеранів та пошуку практичних рішень – від юридичної підтримки до психологічної реабілітації та соціального захисту.

Радник Міністра внутрішніх справ України Дмитро Фінашин наголосив, що подібні ініціативи формують основу стійкості держави:

«Сьогодні організація вже об'єднує понад тисячу учасників і саме такі об'єднання стають фундаментом стійкості держави».

Він також підкреслив важливість формування суспільного сприйняття ветеранів:

«Ми формуємо середовище, а середовище формує нас, коли ми будемо розповідати про те, хто такий ветеран. Сьогодні майже 95 % ветеранів – це чинні військові. Навіть якщо вони звільняються, війна для них не закінчується, вони повертаються до строю. І це цінно для держави».

Начальник ГУНП Сергій Зюбаненко відзначив, що організація вже об'єднала понад тисячу учасників і продовжує масштабуватися:

«Ми не зупиняємося. Уже сьогодні маємо першу тисячу учасників. Плануємо відкрити представництва в кожному районному центрі спільно з органами місцевого самоврядування», – військової адміністрації Тарас Пастух акцентував на важливості взаємопідтримки серед військових:

«Після поранень у госпіталях починається найважча боротьба – із самим собою. І саме тоді особливо важлива підтримка побратима. Людина з подібним досвідом своїм прикладом показує: життя триває».

Він додав, що саме такі приклади допомагають ветеранам не втрачати мотивацію та рухатися вперед після реабілітації.

Радник голови Національної поліції України Роман Романенко висловив переконання, що подібні об'єднання сприятимуть формуванню нової культури ветеранства:

«Я сподіваюся, що у таких потужних організаціях сформується синергія співпраці між бійцями різних підрозділів. Ми маємо створити шляхетний соціальний клас ветеранів із власними цінностями та кодексами».

Одним із учасників ветеранської спільноти є тернополянин Андрій Мавдюк. У січні 2024 року він зазнав тяжких поранень під час боїв на Луганщині – втратив руку та око, однак вижив. Після лікування та реабілітації у 2025 році долучився до служби в поліції та нині працює у центрі забезпечення.

Нині ветеран проживає разом із родиною у гуртожитку. Питання його житлового забезпечення, за словами Сергія Зюбаненка, буде вирішене найближчим часом за підтримки меценатів:

«Після цього форуму ви зможете обрати житло, яке вам до вподоби, щоб у ньому могли проживати ваші діти та онуки».

Мати військового, Віра Мавдюк, не стримувала емоцій:

«Стараюся бути сильною, але сьогодні це важко. Дуже боляче дивитися на поранених хлопців. Вони всі герої. Ми навіть не думали, що наш син отримає квартиру».

Форум став не лише майданчиком для діалогу, а й прикладом того, як на рівні регіону формується системна ветеранська політика. Тут ветерани розглядаються не як частина минулого війни, а як активна сила, здатна впливати на розвиток громад і держави.

Об'єднання «Незламні духом» демонструє: підтримка ветеранів – це спільна відповідальність суспільства, а їхній досвід, лідерство та стійкість є основою майбутнього України (*Міністерство внутрішніх справ України (<https://mvs.gov.ua/news/vistoiali-na-fronti-objednuitsia-v-tilu-na-ternopilshhini-formuiut-novu-veteransku-spilnotu>). – 28.03.2026*).

Компенсації за знищене майно для ВПО та ветеранів

Житло для ВПО, ветеранів та компенсації за знищене майно: Мінрозвитку посилює співпрацю з Банком розвитку Ради Європи.

Відбулася розширена зустріч делегації Банку розвитку Ради Європи (БРРЕ) на чолі з Крістіаном Табакару з представниками українського Уряду. Сторони обговорили стан реалізації поточних проєктів та підготовку нових кредитних і грантових угод, серед яких і ті, що спрямовані на вирішення житлового питання українців.

У зустрічі взяли участь Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики – міністерка культури України Тетяна Бережна, Міністр освіти і науки Оксен Лісовий та Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України Денис Улютін, а також – представники Міністерства охорони здоров'я і Міністерства культури України. З боку Мінрозвитку у зустрічі взяла участь заступниця Міністра Марина Денисюк.

Співпраця з БРРЕ дозволяє Україні впроваджувати системні рішення, які охоплюють як оперативну допомогу постраждалим від війни, так і довгострокову реформу житлової сфери.

Протягом 2024–2025 років у межах проєкту «НОМЕ 2: Компенсація за знищене житло вдалося реалізувати понад 6 тисяч житлових сертифікатів. Це дозволило забезпечити новими оселями майже 16 тисяч людей. Зокрема, лише у 2025 році було придбано 3 414 помешкань.

Наразі сторони готуються до підписання нової Рамкової угоди в межах наступного етапу проєкту «НОМЕ 3», яке отримало додаткове фінансування у 100 млн євро.

Також у співпраці з банком наразі розробляються програми та проєкти, що дозволять ВПО з ТОТ та ветеранам отримати додаткове пільгове фінансування на придбання власних осель.

Україна за підтримки БРРЄ прагне перейти до європейських стандартів управління житловим фондом зокрема через створення Єдиної інформаційно-аналітичної системи житла в рамках програми реформування житлової системи України.

Банк підтримує цей напрямок через інвестиційні механізми ЄС. Система дозволить консолідувати дані про потреби громад та наявні ресурси в єдиному цифровому просторі.

«Ми трансформуємо житлову політику в Україні, впроваджуючи перевірені європейські інструменти. Спільно з партнерами з БРРЄ ми не лише забезпечуємо людей новими оселями через механізми компенсацій, а й будуємо прозору цифрову систему, яка дозволить громадам ефективно управляти житловим фондом і швидше реагувати на потреби кожного українця», – зазначила Марина Денисюк.

Також під час зустрічі обговорили статус проєктів у сферах освіти та охорони здоров'я. Зокрема, йшлося про забезпечення енергонезалежності ліцеїв та посилення стійкості медичних закладів. Крім того, сторони вперше розглянули можливість відновлення об'єктів культурної спадщини як важливого елементу соціальної реабілітації громадян

Представники БРРЄ відзначили високу швидкість реалізації проєктів в Україні та підтвердили готовність до подальшої гнучкої підтримки. Сторони домовилися фіналізувати ключові угоди до червневої Конференції з відновлення України (URC-2026) в Польщі, де будуть представлені стратегічні кроки щодо подальшої відбудови українських міст та громад (*Міністерство розвитку громад та територій України (<https://mindev.gov.ua/news/zhytlo-dlia-vpo-veteraniv-ta-kompensatsii-za-znyshchene-maino-minrozvytku-posyliuie-spivpratsiu-z-bankom-rozvytku-radyievropy>). – 2026. – 25.03*).

Офіс Військового омбудсмана: компетенція у справах ветеранів

Скарги ветеранів: які питання уповноважений розглядати Офіс Військового омбудсмана.

До Офісу Військового омбудсмана надходять скарги від ветеранів. Ми намагаємося допомогти всім, хто звертається, але деякі з порушених питань не належать до повноважень нашої інституції. В таких випадках ми змушені або повертати таку скаргу відправнику, або перенаправляти до компетентних органів згідно з законодавством.

Тож роз'яснюємо, з яких питань може допомогти Офіс, а коли варто звертатися до інших державних структур.

Офіс Військового омбудсмана насамперед захищає права військовослужбовців під час проходження служби. Якщо ветерани не є чинними військовослужбовцями, але їхні скарги стосуються порушення прав за період служби – Офіс також реагує на такі випадки.

Найпоширеніші скарги від ветеранів, що належать до компетенції Офісу:

- отримання довідок з військових частин;
- отримання інших документів, що підтверджують проходження служби;
- оформлення грошового атестата;
- інші питання, пов'язані з проходженням служби.

Найпоширеніші питання, що не належать до компетенції Офісу:

- контроль або вплив на правоохоронні органи під час здійснення досудових розслідувань;
- виконання судових рішень, зокрема щодо поновлення виплат;
- надання правових роз'яснень або тлумачення норм законодавства;
- формування правової позиції щодо конкретних правових ситуацій;
- скарги, що пов'язані з мобілізацією, відстрочкою, виключенням з військового обліку і надходять від ветеранів війни, які на момент звернення не є чинними військовослужбовцями;
- повідомлення про ймовірне вчинення кримінального правопорушення.

До яких ще державних органів і з яких питань, зокрема, можуть звертатися ветерани:

- Міністерство у справах ветеранів України – надання або підтвердження статусу ветерана, ветеранські програми, реабілітаційні та житлові програми, психологічна підтримка, державні гарантії та пільги;
- Міністерство оборони України та органи військового управління – питання грошового забезпечення під час служби, виплат за поранення, наказів і рішень командування, встановлення причинного зв'язку поранення;
- Органи соціального захисту населення – пільги на оплату житлово-комунальних послуг, субсидії, соціальні виплати, компенсації, забезпечення засобами реабілітації, допомога членам сімей загиблих військовослужбовців;
- Пенсійний фонд України – призначення або перерахунок пенсій, пенсії по інвалідності, пенсії у зв'язку з втратою годувальника, облік страхового стажу (*Офіс Військового омбудсмена (<https://milomb.gov.ua/novyny/skargi-veteraniv-yaki-pitannya-upovnovazheniy-rozglyadati-ofis-viyskovogo-ombudsmana>). – 2026. – 16.03*).

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Послуга вибору фахівців із супроводу для ветеранів і ветеранок у Києві

На Порталі послуг Києва з'явилась послуга вибору фахівців із супроводу для ветеранів і ветеранок.

На Порталі послуг Києва з'явилась послуга вибору фахівців із супроводу ветеранів і ветеранок. Тож тепер ветерани, ветеранки та їхні родини мають більше можливостей отримати підтримку і консультацію щодо своїх прав, соціальних гарантій та можливостей допомоги, зокрема онлайн.

Як підкреслив заступник голови КМДА Валентин Мондриївський, розвиток цифрових сервісів є одним із ключових напрямів роботи міської влади.

«Ми системно цифровізуємо міські послуги, щоб вони були максимально простими, зрозумілими і доступними для людей. Особливо це важливо для ветеранів та їхніх родин, щоб необхідну підтримку можна було отримати швидко, без зайвої бюрократії і в зручний спосіб. Портал послуг Києва стає єдиною точкою входу до міських сервісів, де людина може знайти рішення для своїх потреб», – зазначив Валентин Мондриївський.

Нагадаємо, що фахівець із супроводу ветерана – це людина, яка допомагає військовим після повернення до цивільного життя. Якщо ветерану потрібне тимчасове житло, фахівець допоможе знайти рішення. Також він розповість про права ветерана та пояснить, до яких державних установ варто звертатися. Фахівець із супроводу фактично допомагає налагодити взаємодію між ветераном, органами місцевої влади, медичними установами та іншими службами підтримки.

Під час консультацій фахівці пояснюють порядок отримання пільг, статусів, компенсацій і соціальних виплат, розповідають про державні та міські програми підтримки ветеранів і членів

їхніх родин, а також допомагають зрозуміти алгоритм взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування. Окрему увагу приділяють підтримці родин загиблих Захисників і Захисниць України, які можуть отримати консультації щодо соціального захисту та належних їм гарантій.

«Повернення з війни – це не один день. І в цей момент дуже важливо, щоб поруч була людина, яка допоможе розібратися і підкаже перші кроки. Фахівець із супроводу – це про підтримку, довіру і відчуття, що ти не лишаєшся сам на сам із системою. І важливо, що тепер знайти такого фахівця можна просто – через Портал послуг Києва. Це про доступну підтримку для кожного ветерана, ветеранки і кожної родини», – наголосила заступниця голови КМДА з питань здійснення самоврядних повноважень Марина Хонда.

На Порталі послуг можна обрати свій район Києва та знайти фахівця із супроводу, який працює у відповідній локації, після чого звернутися за консультацією.

Детальніше про послугу та контакти фахівців можна знайти за посиланням: <https://portal.kyiv.digital/services/subcategory/fakhivtsi-suprovodu> (*Київська міська державна адміністрація (https://kyivcity.gov.ua/news/na_portali_poslug_kiyeva_zyavilas_posluga_viboru_fakhivtsiv_iz_suprovodu_dlya_veteraniv_i_veteranok/)*. – 2026. – 17.03).

Компенсація вартості облаштування доступності житла для ветеранів з інвалідністю на Львівщині

У Львові компенсуюватимуть до 400 тис. грн ветеранам з інвалідністю за облаштування доступності вдома.

Щоб отримати компенсацію на такі послуги, потрібно звернутися до відділу соцзахисту щодо початку виконання робіт з пристосування житла для ветерана чи ветеранки. Таку послугу можуть отримати також іноземці чи особи без громадянства, які є ветеранами та мають інвалідність.

Сьогодні, 17 березня, на засіданні виконавчого комітету Львівської міської ради затвердили Порядок надання часткової компенсації витрат на пристосування житлових приміщень на умовах співфінансування людям з інвалідністю внаслідок війни I та II груп.

Документ визначає механізм отримання компенсації для ветеранів, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва чи захворювання під час участі в бойових діях або заходах із захисту України. Йдеться про мешканців Львівської міської територіальної громади, які самостійно оплатили за попередньо погодженим кошторисом роботи/послуги/будівельні матеріали для пристосування житла відповідно до індивідуальних потреб – для полегшення пересування та побуту.

Згідно із затвердженим Порядком, розмір компенсації визначатимуть з урахуванням фактично понесених витрат, однак він не перевищуватиме 400 тисяч гривень. Водночас витрати на банківські послуги до суми відшкодування не включатимуть.

Компенсація надаватиметься на умовах співфінансування: 50 % – з бюджету Львівської міської територіальної громади, ще 50 % – за рахунок благодійної допомоги Товариства Червоного Хреста України в рамках реалізації Меморандуму про співпрацю, підписаним між Львівською міською радою та організацією 8 січня 2026 року.

Отримати компенсацію можна одноразово – за виконані роботи або надані послуги з пристосування житлового приміщення (будинку чи квартири), розташованого на території громади за місцем проживання або перебування ветерана. Також можна включати вартість будівельних матеріалів.

Зазначимо, для визначення потреб у таких роботах ветерани або їхні уповноважені представники мають звернутися до відділу соціального захисту або до Центру надання адміністративних послуг

Львова ще до початку виконання робіт. Відповідну заяву подають на ім'я управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики.

«Затвердження цього Порядку – ще один крок міста до підтримки ветеранів та створення доступного і безбар'єрного середовища у Львівській громаді», – зазначила керівниця управління соціального захисту Тетяна Колесник.

«Дуже важливо, що ця програма нарешті запрацювала і переходить з рівня рішень у реальну допомогу людям. Ми вже маємо перші звернення від ветеранів, які потребують адаптації житла під свої щоденні потреби.

Для багатьох це не про комфорт – це про можливість самостійно жити, пересуватись, повернути контроль над своїм побутом.

Тому наше завдання – не лише реалізувати програму, а й максимально проінформувати людей про ті соціальні послуги, які вже доступні. Щоб кожен ветеран, який цього потребує, знав: місто має рішення і готове підтримати», – коментує Валентина Бартошик, директорка департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради.

Які документи необхідно подати

До заяви за формою згідно з додатком 1 до цього Порядку додаються:

1. Для громадян України – копії паспорта громадянина України / паспорта громадянина України для виїзду за кордон / тимчасового посвідчення громадянина України / е-паспорта громадянина України / епаспорта громадянина України для виїзду за кордон / е-документа, посвідчення про взяття на облік бездомної особи; для іноземців та осіб без громадянства – копії довідки про звернення за захистом в Україні / посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту / посвідчення біженця / паспортного документа іноземця та посвідки на тимчасове проживання або посвідки на постійне проживання.

2. Копія реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті).

3. Копія посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни / електронне посвідчення / витяг з Єдиного державного реєстру ветеранів війни.

4. Копії довідки до акта огляду медико-соціальною експертною комісією за формою, визначеною Міністерством охорони здоров'я, або витягу з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (ЕКОПФО).

5. Копія рекомендацій, які є частиною індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності).

6. Копія висновку про необхідність забезпечення особи з обмеженнями повсякденного функціонування допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) (за наявності).

7. Копія індивідуального реабілітаційного плану (за наявності).

8. Копія індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності).

9. Копія документа, що підтверджує право власності на житлове приміщення та технічний паспорт.

10. Згода (довільна форма) власника / співвласника, (у разі, якщо житлове приміщення не перебуває у власності ветерана або у разі, якщо ветеран не є одноосібним власником).

11. Інформація про задеклароване/зареєстроване місце проживання/перебування ветерана, яке підтверджується відомостями, що містяться у Реєстрі Львівської міської територіальної громади (додається відділом соціального захисту/Центром надання адміністративних послуг м. Львова та його територіальними підрозділами самостійно за наявності цієї інформації у Реєстрі Львівської міської територіальної громади).

12. Реквізити банківського рахунку (за стандартом IBAN).

13. Під час подання копій документів ветерани надають їх оригінали для огляду та засвідчення копій працівником відділу соціального захисту/адміністратором ЦНАП.

Нагадаємо, Львівська міська рада 26 лютого на сесії внесла зміни до Комплексної програми підтримки ветеранів війни та членів їхніх сімей. Тепер у межах програми місто у співпраці з Українським Червоним Хрестом надаватиме нову соціальну послугу – часткову компенсацію витрат на адаптацію житла для ветеранів з інвалідністю I та II групи.

До слова, сьогодні в Львівській міській територіальній громаді проживають 786 людей з інвалідністю внаслідок війни I-ї та II-ї групи.

Якщо виникають питання щодо оформлення документів – звертайтеся за номером 1620 (*Львівська міська рада (<https://city-adm.lviv.ua/news/society/social-sphere/u-lvovi-kompensovuvatyut-do-400-tys-hrn-veteranam-z-invalidnistiu-za-oblashtuvannia-dostupnosti-vdoma/>). – 2026. – 17.03*).

Програма підтримки протезування на Львівщині

У Львові затвердили програму підтримки ветеранів і спортсменів з інвалідністю для придбання протезів.

Львівська міська рада ухвалила програму, що фінансуватиме придбання протезно-ортопедичних виробів на 2026–2030 роки. Звертатися зможуть ветерани війни, а також спортсмени з інвалідністю, які представляють Львів на всеукраїнських та міжнародних змаганнях.

Як повідомили в міському офісі спорту, це рішення є відповіддю на зростаючу потребу у якісній реабілітації військових і цивільних, які зазнали травм чи поранень. За останні кілька років суттєво збільшилась кількість людей з ампутаціями, і для багатьох із них фізична активність і спорт стають важливою частиною відновлення – як фізичного, так і психологічного здоров'я.

Водночас сучасні протезно-ортопедичні вироби, особливо спортивні протези та спеціалізовані компоненти, є дорогими і часто недоступними без додаткового фінансування. Тому місто запроваджує окрему програму, яка дозволить частково або повністю покривати такі витрати.

Учасниками програми можуть стати ветерани війни, а також спортсмени з інвалідністю, які представляють Львів на всеукраїнських та міжнародних змаганнях.

Фінансова підтримка надаватиметься за рішенням спеціальної комісії, яка індивідуально опрацьовуватиме кожен випадок і визначатиме обсяг допомоги.

Кошти програми можуть бути спрямовані не лише на придбання базових чи спортивних протезів, а й на спеціалізовані компоненти, виготовлення, налаштування і адаптацію таких виробів.

У місті наголошують: йдеться не лише про технічну допомогу, а про можливість повернутися до активного способу життя.

«Для багатьох ветеранів і людей з інвалідністю протез – це не просто медичний виріб. Це можливість рухатися, працювати, займатися спортом і повернутись до активного способу життя. Ми хочемо, щоб у Львові ці можливості були доступнішими. Тому ця програма – це про підтримку, про реабілітацію і про повернення людей до повноцінного життя в громаді», – наголошує Антон Нікулін, директор офісу спорту Львівської міської ради.

Реалізація програми дозволить зробити сучасне протезування доступнішим та розширить можливості для повноцінної участі ветеранів і людей з інвалідністю в спортивному житті громади (*Львівська міська рада (<https://city-adm.lviv.ua/news/sport/u-lvovi-zatverdily-prohramu-pidtrymky-veteraniv-i-sportsmeniv-z-invalidnistiu-dlia-ptydbannia-protziv/>). – 2026. – 26.03*).

Культурна програма підтримки ветеранів на Львівщині

У Львові через культуру допомагатимуть ветеранам відновлюватися: місто запускає нову програму підтримки (відео).

У Львові запускають нову міську програму, яка об'єднає та підсилить культурні ініціативи для підтримки ветеранів і їхніх родин. Відповідне рішення ухвалили сьогодні, 26 березня, на сесії міської ради.

Йдеться про програму сприяння реабілітації учасників бойових дій, ветеранів російсько-української війни та членів їхніх родин через розвиток і фінансову підтримку культурно-мистецьких практик. Її ключова мета – не лише створювати нові проекти, а й об'єднати вже існуючі ініціативи в єдину систему та забезпечити їм стабільну підтримку – як організаційну, так і фінансову.

Програма передбачає активне залучення ветеранів і їхніх родин до культурного життя міста – не як глядачів, а як учасників і співтворців. Зокрема, йдеться про створення спільних текстів – п'єс, віршів, історій, постановку вистав, організацію концертів, перформансів і публічних читань, де звучатимуть реальні голоси людей із власним досвідом війни.

Окремим напрямом стануть майстерні, лабораторії та творчі заняття з музики, театру, літератури й візуального мистецтва. Тут важливий не лише творчий процес, а й терапевтичний ефект – можливість безпечно прожити власний досвід, знайти слова для складних переживань і відчувати підтримку.

Також у межах програми організовуватимуть публічні події та дискусії, які допоможуть осмислювати війну як спільний досвід громади та формувати діалог між військовими і цивільними.

Реалізовуватимуть програму міські заклади культури – бібліотеки, театри, музеї та мистецькі школи. До роботи також залучатимуть психологів, психотерапевтів, митців і культурних менеджерів, щоб поєднати творчість із професійною підтримкою.

«Сьогодні культура – це не про сцену чи зал. Це про простір, де люди можуть говорити про свій досвід, бути почутими і поступово повертати собі внутрішню опору. Для ветеранів і їхніх родин це часто перший безпечний крок до відновлення.

Ми хочемо, щоб у Львові культура була не лише про мистецтво, а й про підтримку, про гідність і про спільний досвід, який ми не ховаємо, а осмислюємо разом. Саме тому ця програма – про участь, про діалог і про живу присутність людей у культурному процесі. Такі практики в культурному середовищі міста працюють вже давно, маємо багато хороших та успішних кейсів, однак вирішили узагальнити їх та згрупувати в єдиній програмі підтримки та взаємодії», – зазначає начальниця управління культури Марта Бешлей (*Львівська міська рада (<https://city-adm.lviv.ua/news/culture/u-lvovi-cherez-kulturu-dopomahatymut-veteranam-vidnovliuvatysia-misto-zapuskaie-novu-prohramu-pidtrymky/>). – 2026. – 26.03*).

Перший рік програми «Львівський бізнес для ветеранів та військових»

У Львові вже 547 компаній долучилися до міської програми лояльності та надають знижки для ветеранів та ветеранок.

Сьогодні минає рівно рік від запуску міської програми лояльності «Львівський бізнес для ветеранів та військових». Її створили, щоб об'єднати соціально відповідальний бізнес Львова, який надає ветеранам, військовослужбовцям та їхнім родинам знижки, бонуси й спеціальні пропозиції.

За цей час до ініціативи вже долучилися понад 547 бізнесів із різних сфер: медицини, спорту, послуг, ресторанної справи, побутового обслуговування та інших галузей. У міській раді

наголошують: така підтримка є важливим проявом солідарності з українськими захисниками та їхніми родинami.

Щоб ветерани могли легко знаходити такі заклади, фізичні бізнеси, які долучилися до програми, позначають спеціальною наліпкою з написом: «Друже ветеране, дякую за службу, у нас для тебе знижка».

ПЕРЕЛІК бізнесів та їхніх пропозицій – на сайті Львівської міської ради.

«Ми побачили, що бізнес готовий підтримувати, але ветерани часто не знають про ці можливості. Тому вирішили взяти на себе роль модератора і зібрати всі пропозиції, щоб більше ветеранів, військових та їхніх рідних могли скористатися цією підтримкою від бізнесу.

За ініціативи департаменту економічного розвитку ми зібрали всі ці пропозиції в єдину відкриту базу на сайті Львівської міської ради, щоб ветеранам було зручно їх знаходити. Також запровадили спеціальне ознакування закладів – наліпки, таблички та банери, які допомагають легко впізнати бізнеси, що надають знижки», – ділиться директорка департаменту економічного розвитку Львівської міської ради Інна Свистун.

Нещодавно до програми приєдналися ще кілька бізнесів, зокрема: Львівський медичний центр Zagra Group, Автошкола Harry Drive, сувенірна крамниця «Крам», оптика та слухові апарати «Пізнай світ», виробник натуральних солодоців Lekvar та центр щелепно-лицевої діагностики ORTUM.

У міській раді дякують підприємцям, які долучаються до ініціативи, за свідому позицію та підтримку військових і ветеранів.

Підприємці, які також хочуть приєднатися до програми, можуть залишити заявку за посиланням (*Львівська міська рада (<https://city-adm.lviv.ua/news/economy/u-lvovi-rik-pratsiuiie-prohrama-pidtrymky-veteraniv-znyzhky-dlia-zakhysnykiv-nadaiut-vzhe-547-kompanii/>). – 2026. – 20.03*).

Реабілітація ветеранів Запоріжжя

Сьогодні, 23 березня, розпочалася перша реабілітаційна поїздка ветеранів міста Запоріжжя до латвійського міста Огре. Це перша подібна поїздка запорізьких захисників, яка триватиме до 10 квітня.

Учасники проходять відновлення в Огрській районній лікарні, де під наглядом висококваліфікованих спеціалістів покращать фізичний та емоційний стан. Додатково ветерани візьмуть участь у культурних програмах, відвідають музеї та беруть участь у дозвіллевих заходах від партнерських організацій міста Огре.

Департамент з питань ветеранської політики Запорізької міської ради висловив щире вдячність керівництву міста Огре, представникам медичної галузі та громаді за надану можливість організувати безкоштовну реабілітацію ветеранів війни.

Завдяки такій підтримці запорізькі захисники отримують комплексну допомогу без жодних витрат, яка включає діагностичні послуги та індивідуальні програми відновлення, проживають у комфортних сучасних апартаментах та забезпечені якісним харчуванням протягом усього періоду перебування.

Фінансування вартості проїзду від Запоріжжя до Латвії та у зворотному напрямку взяли на себе ТОВ «Айрон Білд» та ГО Сила Розвитку (*Запорізька міська рада (<https://zp.gov.ua/news/304772-reabilitacia-veteraniv-zaporizzia/>). – 2026. – 23.03*).

Безкоштовне паркування для УБД у Тернополі

Запрацювала послуга безкоштовного паркування для УБД: перші 70 ветеранів уже зареєструвалися у застосунку «e-Тернопіль».

Від сьогодні, 23 березня, в застосунку «e-Тернопіль» запрацювала нова послуга для учасників бойових дій – 100 безкоштовних годин паркування щомісяця.

Це означає, що кожного місяця учасник бойових дій отримує 100 безкоштовних годин паркування на платних майданчиках Тернополя. Використати пільгові години можна лише для автомобіля, який додано в застосунок і яким фактично користується учасник бойових дій.

Щоб почати користуватися пільговим паркуванням, важливо підтвердити статус УБД у застосунку.
Зробити це можна двома способами:

Спосіб 1. Через вкладку «Профіль» → «Оформлення пільг» → «Поділитися документом»;

Спосіб 2. Через вкладку «Авто» → «Додати номер авто» → «УБД» → «Поділитися документом».

Зазначимо, що станом на 11:00 год., понад 70 учасників бойових дій уже підтвердили своє посвідчення для подальшого користування пільговим паркуванням.

Як підтвердити статус УБД у e-Тернопіль?

- Після натискання кнопки «Поділитися документом» автоматично відкриється застосунок Дія. Увійдіть у нього за допомогою пароля або Face /Touch ID;

- На екрані з'явиться запит на копії цифрових документів, зокрема посвідчення ветерана. Натисніть «Продовжити»;

- Далі система запропонує пройти підтвердження через Дія.Підпис або фото-верифікацію. Оберіть зручний спосіб та натисніть «Продовжити»;

- Якщо потрібно активувати Дія.Підпис – придумайте 6-значний код та повторіть його;

- Натисніть «Підписати» і введіть свій код Дія.Підпису ще раз;

- Підтвердьте згоду на передачу інформації та натисніть «Надіслати через Дію»;

- Після успішного підтвердження з'явиться повідомлення: «Цей сайт намагається відкрити інший додаток» – натисніть «Дозволити» Готово;

- Після повернення у додаток e-Тернопіль ваша пільга має бути підтверджена.

Перевірити статус можна у вкладках: «Профіль» → «Оформлення пільг» або «Авто» → ваш номер авто. Якщо все успішно – ви побачите напис: «Статус підтверджено».

Зазначаємо, підтвердження потрібно зробити лише один раз.

Як користуватися безкоштовними годинами?

Важливо! Щоразу, коли учасник бойових дій прибуває на паркувальний майданчик та бажає скористатися безкоштовним паркуванням, необхідно розпочати паркувальну сесію (виконати декілька простих кроків), а саме:

- Натисніть кнопку «Погодинне паркування»;

- Оберіть паркувальний майданчик, де ви зупинилися;

- Вкажіть кількість годин, на яку бажаєте залишити авто;

- Натисніть «Оплатити»;

- Оберіть спосіб оплати: «Пільговими годинами». Після цього паркування буде оплачено з вашого бонусного балансу. Паркувальна сесія запуситься автоматично після обрання даного способу оплати та натискання кнопки «Оплатити». Примітка. Якщо пільгові години уже вичерпані або під час цього паркування водій не бажає скористатися пільговими годинами, можна обрати спосіб оплати «Банківською картою» – тоді відбудеться звичайна оплата банківською картою за вартістю паркування;

- Паркувальна сесія запущена. Лише після цього розпочинається пільгове паркування. Якщо не виконати ці прості кроки, паркування вважатиметься неоплаченим, що є підставою для винесення штрафу.

Для зручності ветеранів, за 15 хвилин до завершення обраного пільгового часу додаток надішле нагадування, і після цього, при необхідності, водій через застосунок може продовжити паркування на необхідну кількість часу (*Тернопільська міська рада (<https://ternopilcity.gov.ua/news/98685.html>). – 2026. – 23.03*).

Турнір із шахів і шашок для ветеранів на Вінниччині

Інтелектуальні змагання ветеранів: у Вінниці пройшов турнір із шахів і шашок у межах проєкту «Сила титанів».

У Вінниці відбулися змагання з шахів і шашок у межах муніципального проєкту з адаптивного спорту «Сила титанів». Ініціатива спрямована на відновлення та повернення до активного життя ветеранів та ветеранок російсько-української війни. Інтелектуальні ігри стали не лише змагальним майданчиком, а й простором для зосередження, емоційного відновлення та спілкування. Захід організували за підтримки Вінницької міської ради, комітету по фізичній культурі і спорту міської ради спільно з міською дитячо-юнацькою спортивною школою № 6.

Як зазначила головна спеціалістка комітету по фізичній культурі і спорту Інна Заграй, цей турнір є частиною системної роботи в межах проєкту «Сила титанів».

«Сьогодні до змагань долучився 21 учасник – усі вони пройшли складні випробування війни. Наше завдання – створити для них простір підтримки, допомогти покращити психологічний та емоційний стан, сприяти поверненню до повсякденного життя. Цей проєкт покликаний допомогти ветеранам і ветеранкам впоратися з болем, який залишає війна – як у душі, так і в тілі», – підкреслила вона.

Учасники змагань із задоволенням поринули в інтелектуальні поєдинки. Для багатьох це була не лише можливість позмагатися, а й нагода поспілкуватися з побратимами, відчути підтримку та знайти нові сенси.

Ветеран війни Максим Кривонос поділився власною історією служби. Він боровив Україну з 2015 року, а з початком повномасштабного вторгнення воював на Херсонському напрямку, де отримав поранення. Після протезування у Сполучених Штатах Америки та подальшої служби він був комісований і нині повернувся до цивільного життя.

«Я вдячний за такі заходи міській команді. Охоче включаюся у них, адже тут можна зустріти побратимів, поспілкуватися, відволіктися та отримати новий досвід», – зазначив ветеран.

До турніру долучилися і гості з Козятина. Представник ветеранської організації Микола Бабур наголосив на важливості подібних зустрічей: «Ми активно беремо участь у спортивному житті. Такі виїзні змагання – це можливість побачити нових людей, поспілкуватися, отримати нові емоції. Це дуже важливо для кожного з нас».

А ветеран війни Олександр Масков найбільше сподобалася атмосфера змагань: «Були і перемоги, і поразки, але головне – ми добре провели час, відволіклися від повсякденних турбот і побули серед своїх».

Такі ініціативи вкотре підтверджують: у Вінницькій громаді системно працюють над підтримкою ветеранів та ветеранок, створюючи для них можливості для відновлення, розвитку та активного життя.

На завершення усі учасники отримали подарунки від Вінницької міської ради. Призові місця розподілилися наступним чином:

Шахи:

1 місце – Микола Ерьомін

2 місце – Сергій Тимошук

3 місце – Андрій Хижук

Шашки:

1 місце – Володимир Заскін

2 місце – Дем'ян Тупчій

3 місце – Іван Коцюрuba (*Вінницька міська рада (<https://www.vmr.gov.ua/Contents/ContentItems/4b45tds7hrx9k3gc9f3hsgscf>). – 17.03.2026*).

Клуб стрільби з лука на Івано-Франківщині для ветеранів

Сила відновлення і нові можливості: у Калуші ветерани створили клуб стрільби з лука.

У Калуській громаді з'явилася ще одна важлива ініціатива, спрямована на підтримку військових та ветеранів. Учасники російсько-української війни заснували громадську організацію «Спортивний клуб «Апачі», де навчають стрільбі з лука та впроваджують цей вид спорту як дієвий засіб фізичної і психологічної реабілітації.

Ініціаторами створення клубу стали ветерани Мар'ян Світличний та Сергій Гаврилів. Вони пройшли фахову підготовку, отримали кваліфікацію інструкторів і сьогодні активно передають свої знання іншим. Також беруть участь у змаганнях різних рівнів, популяризуючи стрільбу з лука як доступний і корисний вид спорту.

Клуб забезпечений необхідним інвентарем для проведення повноцінних тренувань.

17 березня на стадіоні «Хімік» відбулися тренувальні майстер-класи для військовослужбовців, які проходять реабілітацію. Для захисників такі заняття мають особливе значення: вони допомагають відновлювати фізичну форму, розвивати концентрацію, знижувати рівень стресу та покращувати емоційний стан.

Учасники ініціативи планують зробити такі тренування регулярними – заняття для військових, які перебувають на реабілітації, відбуватимуться щовівторка.

Засновники клубу щиро вдячні всім, хто долучився до організації заходу та підтримав ініціативу. Зокрема, Калуській філії Союзу Українок – за надане медичне обладнання для фізичної реабілітації, управлінню з питань ветеранської політики Калуської міської ради, а також бойовим побратимам.

Окремі слова вдячності – українським Захисникам, які сьогодні боронять державу на передовій.

Створення таких ініціатив у громаді – це приклад того, як сила духу, взаємопідтримка та активна позиція допомагають не лише відновлюватися, а й відкривати нові можливості для розвитку та життя (*Калуська міська рада (<https://www.kalushcity.gov.ua/news/guf4>). – 2026. – 17.03*).

Безоплатні послуги у запорізьких стоматологіях

1000 безоплатних послуг за два місяці: у запорізьких стоматологіях діє програма зуболікування та зубопротезування для ветеранів.

У комунальних стоматологічних поліклініках Запорізької області ветерани та ветеранки, люди з інвалідністю внаслідок війни, учасники бойових дій отримують безоплатну стоматологічну допомогу. Це можливо, якщо заклад уклав з Національною службою здоров'я України відповідний договір.

– Ми надаємо дві послуги – це зубопротезування та зуболікування. За пакетом «Планова стоматологічна допомога» люди отримують первинний огляд, рентгенологічне дослідження, лікування карієсу та його ускладнень, видалення зубів, а також своєчасне знеболення на всіх етапах тощо. Гранична вартість медичних послуг для одного пацієнта – майже 25 тисяч гривень на рік. Тобто лікування на цю суму для людини безоплатне, усе компенсується НСЗУ», – повідомила заступниця директора стоматологічної поліклініки Тетяна Бурма.

За пакетом «Зубопротезування» Захисникам і Захисницям виготовлять та встановлять зубні протези різних типів. Медичні послуги, зокрема й підготовка опорних зубів, рентген та знеболення, на суму до 35 тисяч гривень покриває НСЗУ.

Серед тих, хто скористався програмою й ветеран Іван. Чоловік долучився до лав Сил оборони України на початку повномасштабного вторгнення, захищав Запорізький край, а згодом – працював на стабпункті. Під час евакуації поранених та полеглих військових отримав поранення.

– Ми почали підготовку до встановлення зубних протезів декілька місяців тому. За цей час мені зробили рентген та вилікували карієс. Великі проблеми із зубами в мене були і є, бо не приділяв цьому уваги тривалий час. Дуже подобається, що їх можна вилікувати безоплатно, бо інакше витратив би чимало коштів на ці процедури, – поділився ветеран.

За перші два місяці 2026 року одна з комунальних запорізьких стоматологій надала 44 Захисникам і Захисницям послуги із зубопротезування. Ще 200 ветеранів змогли пролікувати зуби. Загалом надано близько 1000 безоплатних послуг.

– Щоб ветерани та ветеранки з інвалідністю могли безперешкодно отримати стоматологічну допомогу, всі наші відділення є адаптованими. Біля кожного кабінету – шрифт Брайля, встановлено пандуси та похилі проходи. На вході є дзвінок виклику персоналу, тому ми готові допомогти всім, хто цього потребує, – підсумувала заступниця директора медзакладу Тетяна Бурма (*Запорізька Обласна Державна Адміністрація (<https://www.zoda.gov.ua/news/78394/1000-bezoplatnih-poslug-za-dva-misyatsi-u-zaporizkih-stomatologiyah-dije-programa-zubolikuvannya-ta-zuboprotezuvannya-dlya-veteraniv.html>). – 2026. – 26.03*).

Розвиток ветеранського бізнесу на Рівненщині

Держава інвестувала понад 52 млн грн у розвиток ветеранського бізнесу на Рівненщині.

У межах програми «Гранти для ветеранів та членів їхніх сімей» 119 жителів області отримали позитивні рішення, з них 117 вже залучили 52,2 млн грн на започаткування або розвиток власної справи.

«Захисники, які розпочали за допомогою програми свій бізнес, планують створити понад 220 нових робочих місць. Ветеранське підприємництво – це про економічний розвиток, робочі місця та успішну інтеграцію у мирне життя. Це про відновлення країни через людей, які її захищали», – зазначив заступник голови Рівненської ОДА Олександр Кохан.

Як повідомили у Рівненській обласній службі зайнятості, з початку цього року їхніми послугами скористались майже чотири сотні учасників бойових дій. Було працевлаштовано 60 ветеранів, професійне навчання проходили ще майже пів сотні захисників. Профорієнтаційні послуги отримали 260 колишніх військовослужбовців.

Водночас, станом на 23 березня цього року послугами служби зайнятості користуються 237 осіб з-поміж учасників бойових дій, з них понад дві сотні ветеранів зі статусом безробітного.

Нагадаємо, що прийом заявок на участь у програмі «Гранти для ветеранів та членів їхніх сімей» триває.

Подати заявку на отримання гранту ветерани та члени їхніх сімей можуть через портал «Дія». Детальніше про програму – на сайті Державної служби зайнятості: <https://dcz.gov.ua/people/ubd> (*Рівненська обласна державна адміністрація (<https://www.rv.gov.ua/news/derzhava-investuvala-ponad-52-mln-hrn-u-rozvytok-veteranskoho-biznesu-na-rivnenshchyni>). – 26.03.2026*).

Доукомплектування фахівців із супроводу ветеранів у громадах Волині

Оперативна нарада у Волинській ОВА: обговорили процес доукомплектування посад фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб у територіальних громадах.

Про доукомплектування в територіальних громадах та заповнення створених посад фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, діяльність яких забезпечується за рахунок коштів з державного бюджету говорили під час оперативної наради під керівництвом т.в.о. начальника ОВА Романа Романюка.

Упродовж 2025 року спеціальними комісіями райдержадміністрацій були проведені конкурсні відбори на посади фахівців з супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Зокрема, станом на сьогодні працевлаштовано 79 фахівців.

Так, за словами начальниці управління з питань ветеранської політики обласної державної адміністрації Віти Прокопчук, наразі у регіоні ввели штатні одиниці посад фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб у 50 громадах. Ті громади, у яких відсутні установи, уклали угоди про співпрацю із сусідніми громадами. Йдеться про Луківську, Самарівську, Сошичненську, Смідинську громади.

Водночас необхідно заповнити створені посади фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб у Володимирській, Оваднівській, Іваничівській, Поромівській, Головненській, Ратнівській, Олицькій, Боратинській, Підгайцівській та Заболоттівська громадах.

У ході наради Віта Прокопчук наголосила на необхідності ввести посади фахівців до штату комунальних закладів у Прилісненській, Велимченській, Луцькій, Берестечківській, Цуманській та Шацькій громадах.

Принагідно начальниця управління з питань ветеранської політики обласної державної адміністрації Віта Прокопчук рекомендувала територіальним громадам з великою кількістю населення, розглянути можливість введення додаткових посад фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Це стосується, зокрема: Любомльської, Старовижівської, Горохівської, Торчинської, Колківської громад.

Заслухавши доповідь, т.в.о. начальника Роман Романюк подякував працюючим фахівцям із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб за щоденну роботу. А також озвучив термін доукомплектування в територіальних громадах області та заповнення створених посад фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб до 1 травня (*Волинська обласна державна адміністрація (<https://voladm.gov.ua/new/operativna-narada-u-volinskiy-ova-obgovorili-proces-doukomplektuvannya-posad-fahivciv-iz-suprovodu-veteraniv-viyni-ta-demobilizovanih-osib-u-teritorialnih-gromadah/>). – 2026. – 16.03*).

Підтримка ветеранів, ветеранок та їхніх сімей на Київщині

Як на Київщині забезпечують підтримку ветеранів, ветеранок та їхніх сімей.

У столичному регіоні активно впроваджують комплексну систему підтримки ветеранської спільноти. Одним із ключових її елементів є фахівці із супроводу ветеранів й ветеранок.

Щодня вони спілкуються з ветеранами та їхніми рідними, допомагають орієнтуватися у системі державних послуг, отримувати необхідну допомогу, відновлювати документи, проходити реабілітацію та знаходити можливості для самореалізації у цивільному житті.

Роботу фахівців у громадах Обухівського району оглянула Міністерка у справах ветеранів України Наталія Калмикова разом із заступником голови КОВА Іваном Добровольським під час

поїздки на Київщину. Вона ознайомила з потребами ветеранської спільноти на місцях та тим, як місцева влада впроваджує ветеранську політику.

Нині у громадах району вже працюють 32 фахівці із супроводу із 44 передбачених посад. У ЦНАПах ветерани і члени їхніх сімей отримують адміністративні послуги у форматі «Єдиного вікна», а також реалізуються місцеві програми підтримки.

Місто Українка

У міському ЦНАПі та старостатах громади у 2026 році надали понад 740 послуг ветеранам та їхнім рідним. Працює Центр відновлення ментального здоров'я, діють програми оздоровлення дітей ветеранів та полеглих героїв. В рамках програми «Турбота» надається всебічна підтримка ветеранам, людям з інвалідністю внаслідок війни, членам сімей полеглих воїнів.

Ржищівська міська територіальна громада

У громаді працюють 4 фахівці із супроводу. Реалізується програми з працевлаштування і подальшої інтеграції в цивільне життя. Ветерани й ветеранки можуть отримувати медичну допомогу через мережу медзакладів громади. Представники міської влади долучаються до загальноукраїнських програм з обміну досвідом для впровадження найкращих практик роботи з ветеранами та їхніми родинами. У громаді відкрито Алею Героїв, проводяться меморіальні та патріотичні заходи.

Кагарлицька міська територіальна громада

Тут працюють 6 фахівців із супроводу, а місцеві програми опікуються оздоровленням дітей ветеранів та загиблих, воїнів. У громаді системно проводяться заходи з вшанування ветеранів і пам'яті загиблих: урочистості, відкриття меморіальних дошок, години пам'яті, патріотичні та історичні заходи.

Миронівська міська територіальна громада

У громаді працюють 5 фахівців із супроводу у просторі «Ветеран ПРО». Також функціонує адаптивний клуб для ветеранів війни та людей з інвалідністю на базі фізкультурно-оздоровчого комплексу. У громаді діє офіс Благодійного фонду «МХП-громаді», що також підтримує ветеранську спільноту. Проводяться заходи з вшанування пам'яті загиблих героїв. Через програму «Турбота» надається фінансова підтримка військовослужбовцям та членам сімей загиблих.

Богуславська міська територіальна громада

У «Ветеранському просторі» працюють 3 фахівців із супроводу. Тут надають консультації, психологічну допомогу, реабілітаційні та соціальні послуги. У громаді реалізуються освітні й соціальні програми, проводяться численні меморіальні, спортивні та патріотичні заходи, створено Алею поховань учасників російсько-української війни. Окремо в громаді функціонує ветеранський простір на базі ГО «Легіон Свої», а також планується облаштування спортивної зали для ветеранського спорту.

Під час зустрічі Наталія Калмикова поспілкувалася з ветеранами й ветеранками, родинами полеглих, фахівцями із супроводу та представниками громадських організацій. Обговорили питання соціальної підтримки, реабілітації, психологічної допомоги, навчання і працевлаштування.

Відкритий діалог із місцевою владою, лідерами громад та ветеранською спільнотою дозволяє ефективніше реагувати на виклики, сприяє створенню належних умов, щоб Захисники і Захисниці впевнено будували своє майбутнє після повернення зі служби (*Київська обласна військова адміністрація* (<https://koda.gov.ua/yak-na-kyivshhyny-zabezpechuyut-pidtrymku-veteraniv-veteranok-ta-yihnih-simej/>). – 2026. – 20.03).

Проект підтримки ветеранів із фокусом на працевлаштування

На Львівщині презентували проєкт підтримки ветеранів із фокусом на працевлаштування. Проєкт націлений на Львівську та Івано-Франківську області.

На Львівщині презентували проєкт «Реінтеграція ветеранів через працевлаштування, посилення спроможності та адвокацію». Його реалізує БФ «Рокада» у партнерстві з Bevar Ukraine (Данія) за підтримки CISU (Данія, МЗС). Мета – допомогти ветеранам області максимально ефективно скористатися наявними державними механізмами працевлаштування, перекваліфікації та грантів, а також допомогти повернутися до цивільного життя.

Проект презентували представникам структурних департаментів Львівської ОВА (соцзахист та економічна політика), управління ветеранської політики, обласного центру зайнятості, ветеранських середовищ.

Основні напрями проєкту:

- індивідуальна підтримка ветеранів у працевлаштуванні та започаткуванні власної справи;
- підготовка та консультування роботодавців щодо інклюзивного працевлаштування ветеранів;
- надання психосоціальної підтримки ветеранам та членам їхніх родин;
- посилення організаційної спроможності ветеранських громадських організацій;
- розвиток адвокаційних ініціатив для вдосконалення політик реінтеграції ветеранів.

Як наслідок, ветерани зможуть ефективно користуватися програмами підтримки та інтегруються на ринку праці. А роботодавці демонструють високу стійкість та готовність до забезпечення інклюзивного місця праці.

«Ми говоримо про працевлаштування, перекваліфікацію, гранти, психосоціальну підтримку, розвиток ветеранських організацій. Але за всіма цими напрямками стоїть одна ключова річ – людина, яка повернулася з війни не повинна знову проходити ще один фронт, цього разу бюрократичний.

Сьогодні, на жаль, ветеран змушений ходити різними кабінетами: одні послуги – до соцзахисту, інші – до управління ветеранської політики, ще інші – до центрів зайнятості. Це ускладнює життя і забирає найцінніше – час і сили. Наше завдання – змінити цю логіку. Ветеран не має підлаштовуватися під систему. Система має працювати для ветерана. Тому ми повинні рухатися до моделі, де всі ключові послуги зосереджені в одній-двох зрозумілих структурах. Де є єдина точка входу. Де людина приходить і отримує повний супровід – від консультації до результату, без зайвих довідок, черг і перенаправлень.

Цей проєкт – важливий крок у цьому напрямі. Він поєднує державні інструменти, громадський сектор і міжнародну підтримку, щоб ветеран не залишався сам на сам із викликами повернення до цивільного життя. Ми хочемо, щоб ветерани не просто адаптувалися, а мали можливість реалізувати себе, працювати, відкривати власну справу, бути активною частиною економіки та громади», – зазначив керівник апарату Львівської ОВА Тарас Грень.

Проект націлений на дві області: Львівська (0674470373 – номер осередку) та Івано-Франківська (0674474024 – номер осередку).

Зареєструватися у програмі та отримати індивідуальну консультацію й комплексну соціальну підтримку можна за посиланням (*Львівська обласна військова адміністрація (<https://loda.gov.ua/news/161335>). – 2026. – 17.03*).

Безкоштовне відновлення ветеранів та їх родин у санаторії на Полтавщині

На Полтавщині ветерани та їх родини можуть пройти безкоштовне короткострокове відновлення у санаторії.

У Полтавській області для ветеранів і їхніх родин діє програма короткострокового соціального відновлення. Вона передбачає до 10 днів перебування у санаторії або реабілітаційному центрі з наданням медичної, психологічної, фізичної та юридичної допомоги.

Програма доступна для кількох категорій. Зокрема, нею можуть скористатися учасники бойових дій разом із членами сім'ї протягом року після звільнення зі служби. Також участь передбачена для осіб з інвалідністю внаслідок війни разом із родинами та для членів сімей зниклих безвісти Захисників і Захисниць України, включно з подружжям і дітьми. Після завершення відновлення ветерани отримують подальший супровід фахівця у своїй громаді.

Щоб долучитися до програми, необхідно звернутися до підрозділу з питань ветеранської політики за місцем проживання. Подати заяву та пакет документів: паспорт, ідентифікаційний код, документи про родинні зв'язки і підтвердження відповідного статусу. Для осіб з інвалідністю І групи додатково необхідний медичний висновок щодо потреби в сторонній допомозі.

Відновлення проходить на базі санаторно-курортних і реабілітаційних закладів області, зокрема у Миргород. Після розгляду документів учасників інформують про дату та місце заїзду.

«Такі програми є важливою частиною підтримки ветеранів. Короткострокове відновлення допомагає не лише фізично відновитися, а й повернутися до активного життя у громаді разом із родиною», – говорить Віталій Дяківнич, голова Полтавської обласної військової адміністрації.

Ініціатива реалізується в межах Комплексної програми підтримки Захисників і Захисниць України та членів їхніх сімей у Полтавській області на 2026–2030 роки. За додатковою інформацією можна звернутися до профільного управління Полтавської ОВА за телефоном (0532) 56-27-33 (*Полтавська обласна військова адміністрація (<https://poda.gov.ua/news/257913>)*). – 27.03.2026).

Програми реабілітації ветеранів на Львівщині

«Терапія мандрями»: захисники на реабілітації спробували себе в гончарстві.

У Львівському скансені воїни, які після поранень проходять реабілітацію в центрі «Галичина» у Великому Любені, спробували себе в гончарстві.

Це ремесло поетично називають «гонити чари». «Ми беремо глину, додаємо воду, сушимо повітрям і випалюємо вогнем. Поєднуємо всі стихії – тому це і є «гонити чари», – розповідає гончар Сергій Столярчук, який провів майстерклас. Він займається гончарством понад 20 років і зізнається, що це ремесло захоплює назавжди.

До процесу долучилися захисники з різних куточків України – від Василькова до Вінниччини, Опішні, Первомайська та Запоріжжя, а також зі Львівщини.

Учасники кажуть, що робота з глиною стала для них не лише новим досвідом, а й своєрідною медитацією.

«Терапія мандрями – це відновлення через подорожі, дотик до культури і взаємодію. Ми бачимо, як змінюється настрій учасників, з'являється більше спокою, зосередженості, а разом із цим і внутрішнього ресурсу рухатися далі», – розповідає керівниця управління туризму та курортів департаменту спорту, молоді та туризму ЛОДА Мар'яна Кукса.

Вона також додає, що в межах проєкту «Терапія мандрями» вже проводили майстеркласи з гаварецької та сокальської кераміки.

Гончарня, де відбувався захід – автентична: її перевезли до музею у 1975 році з Потелича, колись потужного осередку гончарства. Нещодавно кам'яну будівлю відкрили після реставрації.

Під наглядом майстра учасники створили власні вироби. Не долучився до процесу лише один із захисників – Владислав із 80-ї бригади, родом із селища Опішня на Полтавщині – знаного центру українського гончарства. Після важкого поранення на межі Сумської та Курської областей він втратив обидві руки та частково зір. Проте 30-річний чоловік не втрачає мотивації рухатися вперед і сподівається, що колись з'являться відповідні протези, з якими можна буде працювати з глиною.

Окрім майстеркласу, для учасників організували екскурсію музеєм народної архітектури та побуту імені Климентія Шептицького, а також частування.

«Терапія мандрями» – це проєкт, який передбачає емоційне розвантаження та ментальне відновлення для військовослужбовців та членів їхніх сімей. Усі мандрівки є безкоштовними та фінансуються в межах обласної цільової програми розвитку туризму та курортів. Минулоріч ми організували 50 заходів у Львові та на території області, участь в яких взяли 1396 ветеранів, військовослужбовців та членів їхніх родин», – зазначає директор департаменту спорту, молоді та туризму Львівської обласної військової адміністрації Роман Хім'як (*Львівська обласна військова адміністрація* (<https://loda.gov.ua/news/162237>). – 27.03.2026).

«Власна справа»: допомога бізнесу Прикарпаття

Бізнес Прикарпаття залишається активним учасником державних програм. Системна підтримка держави та професійний супровід служби зайнятості дозволяють йому розвиватися, створювати нові робочі місця та підтримувати економіку громад.

Від початку року можливістю отримати мікрогрант на розвиток свого бізнесу вже скористалися 44 прикарпатці, які за умовами отримання коштів мікрогранту створять на території області 75 нових робочих місць в різних галузях діяльності.

Нагадуємо, що з 1 січня 2026 року збільшено суми надання мікрогрантів:

- до 100 тис. гривень за умови реєстрації фізичною особою – підприємцем;
- до 200 тис. гривень за умови створення одного робочого місця;
- до 350 тис. гривень – не менше двох робочих місць;
- до 200 тис. гривень для молоді 18–25 років без додаткових умов створення робочих місць.

Детальніше про грантову програму «Власна справа» можна дізнатись на сайті ДСЗ: <https://www.dcz.gov.ua/grantssearch>

Отож, скористайтеся можливістю втілити в життя задумане та розвивати улюблену справу. Зверніться за консультацією до фахівців служби зайнятості, які завжди раді вам допомогти.

Консультації можна отримати за номером телефону гарячої лінії обласної служби зайнятості – 0666554033, а також при зверненні до будь-якого структурного підрозділу Івано-Франківського обласного центру зайнятості чи офісу «Зроблено в Україні», які працюють до ваших послуг за адресою:

м. Івано-Франківськ, вул. Деповська, 89а, тел. 0342512125,

м. Коломия, вул. С. Петлюри, 74, тел. 0342512167,

м. Калуш, бульвар Незалежності, 1, тел. 0342512163 (*Івано-Франківський обласний центр зайнятості* (<https://ifr.dcz.gov.ua/novyna/vlasna-sprava-dopomoga-biznesu-prykarpattya>). – 2026. – 25.03).

Проект «Безбар'єрні автошколи» Львівщини для ветеранів

У Львові ветеранам розповіли про можливості проекту «Безбар'єрні автошколи».

Фахівці сервісних центрів МВС Львівської, Івано-Франківської та Закарпатської областей спільно з представниками автошколи, що діє на базі Львівський державний університет внутрішніх справ, відвідали реабілітаційний центр UNBROKEN у Львові. Під час зустрічі вони поспілкувалися з ветеранами, які проходять лікування та відновлення після поранень.

Учасникам заходу розповіли про можливості проекту «Безбар'єрні автошколи», зокрема про етапи навчання – від подачі документів та проходження теоретичної підготовки до складання теоретичного і практичного іспитів у сервісних центрах МВС. Також йшлося про особливості навчання на спеціально переобладнаних автомобілях із ручним керуванням, що дає змогу людям з інвалідністю опанувати навички водіння.

Під час спілкування ветерани отримали відповіді на запитання щодо умов вступу до автошколи, організації навчального процесу, адаптації транспортних засобів та подальшого отримання посвідчення водія.

Такі зустрічі допомагають інформувати ветеранів про можливості навчання та сприяють створенню безбар'єрного середовища, у якому кожен може отримати нові навички та більше можливостей для самостійного життя.

Наразі «Безбар'єрні автошколи» працюють у семи регіонах України: Київській, Львівській, Хмельницькій, Кіровоградській, Дніпропетровській, Вінницькій та Одеській областях. Навчання проводиться на спеціально обладнаних транспортних засобах із урахуванням індивідуальних потреб учасників, що дозволяє людям з інвалідністю – як військовим, так і цивільним – здобувати водійські навички та ставати більш незалежними у повсякденному житті (*Регіональний сервісний центр ГСЦ МВС у Львівській області, Івано-Франківській та Закарпатській областях (<https://lvv.hsc.gov.ua/2026/03/19/u-lvovi-veteranam-rozpovili-pro-mozhливosti-proyektu-bezbar-yerni-avtoshkoli/>). – 2026. – 16.03*).

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

ЦЕНТРАЛЬНІ

Ризики законопроекту щодо держслужби для ветеранів

Ветерани на держслужбі: в чому ризики нового законопроекту.

Автор: Костянтин Татаркін, радник з питань ветеранів IREX, ветеран.

Ідея підтримки ветеранів майже завжди звучить привабливо. Саме тому навколо неї легко будувати прості політичні рішення. Одне з них пропонує законопроект № 13180-д: спрощений доступ ветеранів до державної служби.

Йдеться про можливість призначення на вакантні посади без співбесіди (повноцінні конкурси скасовані на час дії воєнного стану). А також щомісячні доплати протягом перших двох років роботи. Наприклад, ветеран чи ветеранка в умовному міністерстві отримає доплати 30 тисяч гривень на місяць у перший рік, і 20 тисяч у другий. А для органів місцевого самоврядування передбачені 20 тисяч та 10 тисяч відповідно.

Ідея здається простою та привабливою: держава підтримає тих, хто її захищав. А державна служба закряє кадровий дефіцит. Одне рішення для двох питань.

Але виникає кілька незручних моментів. Досвід участі в бойових діях підтверджується відповідним юридичним статусом, проте він не є підтвердженням професійної кваліфікації у сфері держуправління чи місцевого самоврядування.

Питання не в тому, чи здатні ветерани працювати в держуправлінні. Безумовно, здатні. Питання – у створенні механізму, який допоможе їм увійти в систему професійно. Держслужба, як і будь-яка інша робота, має свою специфіку: розробка політик та програм, напрацювання текстів нормативно-правових актів чи рішень органів місцевого самоврядування, робота з бюджетними коштами, тривалі погодження. І тут не про формальні вимоги, а про розуміння того, як працює державна система.

Якщо конкурсний механізм усувається, а співбесіда стає необов'язковою (як це пропонує законопроект), виникає ризик, що професійна складова відходить на другий план. Це означатиме, що на керівні посади в органах місцевого самоврядування, такі як начальник управління чи відділу ветеранської політики громади, може бути призначено людину, чию управлінську компетентність і мотивацію фактично ніхто не оцінював у відкритій процедурі відбору чи під час співбесіди. А саме від цих людей залежить якість розробки локальних ветеранських програм, або підготовка і виконання рішень в інших сферах, що ставитимуться на голосування в міських, сільських чи селищних радах. До того ж таких посад у системі значно більше, і саме вони формують щоденну «операційну спроможність» держави.

За даними дослідження IREX, для 30 % ветеранів основними бар'єрами працевлаштування ветеранів є нестача релевантних навичок, брак досвіду та освіти, фізичні обмеження та упередження роботодавців. При цьому, за даними Українського ветеранського фонду, державна служба та служба в органах місцевого самоврядування входять в топ-3 сфери, куди ветерани хотіли б працевлаштуватися. Відповідно, проблема не зводиться до формальної процедури конкурсу. Вона набагато глибша.

Окремо варто сказати про фінансовий блок. Доплата стипендія у 30 чи навіть 20 тисяч гривень – суттєва сума для будь-якого державного органу. Вона перевищує оклади багатьох працівників, які роками працюють у системі. Це неминуче створить дисбаланс всередині колективів і негативно вплине на й так достатньо неоднорідне ставлення до ветеранів. А якщо глобальніше – негативно впливатиме на підготовку суспільства до реінтеграції ветеранів. Крім цього, це додаткове бюджетне зобов'язання, яке потрібно буде фінансувати не один рік, і від якого політично буде дуже складно відмовитись в разі відсутності коштів в держбюджеті.

Насправді ми вже маємо досвід регулярних грошових виплат, які не трансформуються у системні зміни. Наприклад, щороку до Дня Незалежності України ветерани отримують разову грошову допомогу – тисячу гривень, а ветерани з інвалідністю трохи більше. Держава витрачає понад мільярд гривень щороку. При цьому минулорічне дослідження IREX щодо досвіду реінтеграції ветеранів після 2022 року, показало що тільки 60 % осіб, які мають право на цю «пільгу», реально нею користуються. В результаті ми, авжеж, маємо економію в бюджеті, але не за рахунок оцінки потреб цільової аудиторії, а через її низьку обізнаність.

Чи вплинула ця тисяча, а насправді мільярд гривень, на оцінку потреб ветеранів і доступність послуг в громадах? Чи вирішила проблему адаптації після служби? Чи забезпечила створення додаткового робочого місця і перекваліфікацію? Ні. Вона просто стала звичною статтею видатків бюджету, яку неможливо тепер прибрати без скандалу. Бо хто ж відмовиться тепер від тисячі на картку, і краще так, ніж нічого. І проект закону 13180-д пропонує подібну логіку у сфері державної служби: фінансова мотивація без побудови повноцінної моделі входу в систему.

Якщо держава справді хоче бачити більше ветеранів у системі управління, логічно було б інвестувати у підготовку. У навчальні програми з нормотворчості. У оплачувані стажування з менторами. У адаптаційні періоди, де людина поступово входить у складну бюрократичну реальність. Так, це політично важче, довше і складніше, але це формуватиме спроможність і сталість державної служби. Водночас держава має пам'ятати, що вона сама є одним із найбільших роботодавців у країні.

Якщо ми сьогодні говоримо про те, що бізнес має готуватися до повернення ветеранів: адаптувати робочі місця, змінювати практики комунікації в колективах, створювати системи

підтримки, то ці самі принципи мають працювати і для інституцій зі сфери державної служби. А це також потребує системної та тривалої роботи, а не лише політично привабливих законодавчих рішень.

Питання підтримки ветеранів не зводиться до розміру виплат чи швидкості призначення на посаду. Йдеться про те, якою буде сама модель інтеграції після служби. Маємо будувати систему, яка допомагатиме людям отримати нові компетенції і входити в державне управління підготовленими без намагання вирішити складну проблему швидким й політично красивим адміністративним рішенням. Від цього залежить не лише ефективність державної служби, а й те, наскільки справді працюватиме ветеранська політика, яку формуватимуть самі ж ветерани.

Нам потрібна сильна модель інтеграції ветеранів у державу. І цей закон – не про це (*Українська правда* (<https://www.pravda.com.ua/columns/2026/03/21/8026291/>). – 2026. – 21.03).

Право на держпосади для ветеранів

Жорін закликає надати право на заняття держпосад для ветеранів.

Заступник командира Третього армійського корпусу Максим Жорін відреагував на законопроект, яким встановили обов'язкову вимогу пройти базову військову підготовку для роботи на державній службі. Він наголосив, що вважає це правильною зміною. Крім того, Жорін заявив про важливість надати право на заняття держпосад для ветеранів.

Про це Максим Жорін написав у Telegram у четвер, 26 березня, передає Новини.LIVE.

Військова підготовка для держслужбовців

Жорін заявив, що військова служба повинна бути обов'язковою, особливо для тих, хто хоче працювати в державних структурах.

«Тільки ця норма, наскільки я розумію, буде застосовуватися не раніше ніж через один рік після припинення або скасування воєнного стану», – зазначає він.

Посади на держслужбі для ветеранів

Жорін наголосив, що вже зараз варто законодавчо закріпити першочергове право на заняття посад на державній службі для ветеранів війни при проходженні конкурсу та повній професійній відповідності посаді.

«Ось це буде про реальну повагу і вдячність учасникам бойових дій з боку держави», – додав він.

Як писали Новини.LIVE, ВРУ ухвалила законопроект № 13347, який встановлює обов'язок базової військової підготовки для тих, хто хоче працювати на державній службі. Рішення підтримали 263 нардепи.

Раніше Жорін висловився про випадки СЗЧ в Україні. За його словами, проблему може розв'язати лише системний аналіз, а не посилення покарання. Він також зазначив, що СЗЧ є абсолютно у всіх підрозділах (*Новини.LIVE* (<https://news.novyny.live/zhorin-zaklikaie-nadati-pravo-na-zaniattia-derzhposad-dlia-veteraniv-318713.html>). – 2026. – 26.03).

Необхідність змін у ветеранській політиці

«Людина повертається героєм, а через рік стає «проблемою». Відомий волонтер закликав міняти ветеранську політику.

Голова Консультативної експертної ради при ДКВС України назвав сім принципів, які мають змінити ставлення держави до засуджених учасників бойових дій.

Торік на обліку органів пробації перебували близько 70 тис. засуджених до покарань без позбавлення волі. З них – понад 1 200 учасників бойових дій. Ця цифра зростає. Як повідомив

голова Консультативної експертної ради при Державній кримінально-виконавчій службі (ДКВС) України, волонтер та воєнний журналіст Роман Бочкала, це лише ті, чий злочин уже задокументований і доведений.

Під час міжнародної науково-практичної конференції «Особливості кримінальної юстиції за участю ветеранів», що відбулася 19 березня у Києві на базі Національної академії внутрішніх справ, Бочкала зазначив: система кримінальної юстиції, яка сьогодні зустрічає ветеранів, була побудована для мирного часу: з інструментами мирного часу та за логікою мирного часу. Проте люди, яких вона зустрічає тепер, пройшли війну, тому ця система виявилась до них неготовою.

Цифри, які не можна ігнорувати

За даними дослідження «Портрет ветерана 2025», 96 % українців довіряють військовим, які зараз воюють. 92 % – ветеранам нинішньої війни. Але понад 30 % ветеранів, які вже не несуть службу, залишаються безробітними. Понад чверть потребують психологічної підтримки. Значна частина стикається зі стигматизацією. «А потім ця сама людина виходить зі служби – і стає безробітною, без психологічної підтримки, без розуміння свого місця. І ми дивуємося, що вона зривається», – зазначив Бочкала.

«Людина повертається героєм – а через рік стає «проблемою». Десять років посередині щось пішло не так. Де саме? Скажу прямо: ветеранська політика в Україні побудована навколо виплат і пільг. А має бути побудована навколо інтеграції людини у суспільство. Ветерану дають одноразову допомогу, медалі, соціальний статус. Але не дають відповіді на головне питання: хто ти тепер у цьому суспільстві? Яке твоє місце? Де твоя точка опори?», – зазначив Бочкала.

Нідерланди як приклад

Минулого року Роман Бочкала побував у Нідерландах у складі делегації Міністерства юстиції та ДКВС України. Нідерландська система пробації існує понад 200 років. Українська – десять. Різниця, за його словами, відчувається. «Там є простий принцип: помістити людину у в'язницю – це остання справа. Не перша. Перша – зрозуміти, чому ця людина скоїла злочин. Пробація – це не покарання в іншій формі. Це інструмент повернення людини до нормального суспільного життя. Зробити так, щоб вона не повторила злочин. Не тому, що боїться, а тому, що більше не потребує цього шляху», – розповів він.

Для ветеранів, наголосив Бочкала, це має особливе значення: людина, яка роками ризикувала життям за країну, заслуговує на повагу навіть тоді, коли переступила закон. Особливо якщо це переступання пов'язане з ПТСР, порушеннями адаптації або залежністю – тобто з прямими наслідками війни. «Держава помічає ветерана двічі: коли він іде на фронт – і коли він порушує закон. Все, що між цими двома моментами, – це біла пляма», – говорить голова Консультативної експертної ради при ДКВС України.

Сім принципів нової політики

Консультативна експертна рада при ДКВС сформулювала сім принципів, на яких має будуватися нова ветеранська політика у сфері юстиції.

Системна реформація, а не точкова допомога. Пробація, поліція, прокуратура і суди мають працювати в єдиній логіці реінтеграції, а не лише правового контролю. Окремі програми підтримки проблему не вирішують.

Людиноцентричність. Ветеран у системі правосуддя – не носій кримінального ризику. Це людина з комплексом психосоціальних наслідків війни. Контроль без підтримки не зменшує ризику – він їх підвищує.

Інтеграція соціальної та кримінальної політики. Правосуддя окремо, охорона здоров'я окремо, соціальний захист окремо – так не працює. Потрібна єдина системна логіка, де всі інституції знають одна про одну і взаємодіють.

Рання реінтеграція і профілактика. Держава не має чекати, поки ветеран порушить закон. Ризику треба виявляти і долати до кризи, а не після.

Здоров'я як ключовий фактор реінтеграції. Проблеми накопичуються поступово. Людина намагається вписатись у мирне життя – не виходить. Знову намагається – знову не виходить. А потім зрив. І тільки тоді держава «помічає» ветерана. Коли вже пізно.

«Поганий сон, тривожність, когнітивні розлади – це те, що штовхає людину до конфліктів або алкоголю, а далі до злочину. Психосоціальна реабілітація має стати частиною нашої роботи в системі юстиції. Ми маємо працювати не лише з поведінкою, а й з причиною цієї поведінки», – пояснює Бочкала.

Родина і спільнота як партнери. Основна підтримка ветерана – не держава. Це родина та побратими. Система реінтеграції має включати їх як активних учасників, а не ігнорувати їхній потенціал.

Зміна нарративу. Ветеран – не загроза. Ветеран – людина з унікальним досвідом, дисципліною, мотивацією. Це цінний ресурс. Завдання держави – допомогти цьому ресурсу знайти мирне застосування, а не дати йому перетворитися на руйнівну силу.

«Хтось може спитати: а чи не є це надто м'яким підходом? Чи не потурає це злочинності? Ні. Це раціональний підхід. Ефективний. Той, що знижує рецидивізм, повертає людей до суспільно корисної діяльності і зменшує соціальну напругу. Реінтеграція ветеранів – це питання не лише соціальної політики. Це питання національної безпеки, обороноздатності, суспільної довіри до інституцій», – підкреслив Бочкала.

Міжнародна конференція «Особливості кримінальної юстиції за участю ветеранів: механізми ресоціалізації та реінтеграції» відбулася 19 березня 2025 року у Києві на базі Національної академії внутрішніх справ. Співорганізаторами виступили МВС, Мін'юст, Міністерство у справах ветеранів, Національна поліція, ДКВС та Центр міжнародного правового співробітництва CILC (Нідерланди) (*Главром (<https://glavcom.ua/country/society/lyudyna-povertayetsya-heroyem-acherez-rik-staye-problemoju-vidomyu-volonter-zaklykav-minyaty-veteransku-polityku-1109219.html>). – 2026. – 20.03*).

5 помилок, які заважають отримати землю від держави

УБД можуть не отримати землю від держави: 5 типових помилок.

Отримання землі для учасників бойових дій виглядає простим лише на перший погляд. Закон гарантує право, але на практиці багато заяв зупиняються ще на старті. Причина – типові помилки, які повторюються з року в рік. У 2026 році ситуація не змінилася: пільга діє, але виграють ті, хто діє грамотно.

Як повідомляє Новини.LIVE з посиланням на Закон «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», пільга прописана у п. 14 ч. 1 ст. 12 документу, де йдеться про першочергове відведення землі.

Помилки при виборі земельної ділянки

Перша і найпоширеніша ситуація виникає на етапі вибору землі. Ветерани часто знаходять ділянку, яка виглядає порожньою, але за документами вона вже може бути в оренді або мати інше цільове призначення.

Щоб уникнути відмови, юристи Безоплатної правничої допомоги радять:

- перевіряти ділянку кілька разів;
- звертати увагу на статус і цільове призначення;
- не обирати землю «на око» без кадастрових даних.

Помилки з документами

Друга помилка – неповний пакет документів. Згідно із Земельним кодексом України, до клопотання обов'язково додаються графічні матеріали. Але це не просто скріншот із Google

Має з обведеним маркером квадратом. Це має бути чітка викопіровка, де зрозуміло розташування ділянки.

Найчастіше забувають:

- ППН або копії паспорта;
- графічні матеріали;
- підтвердження статусу УБД.

Навіть одна відсутня довідка – і заяву повертають без розгляду.

Пріоритет, який треба доводити

Хоча закон дає УБД перевагу, чиновники часто розглядають заяви «в загальному потоці». Щоб ваша пільга спрацювала, у тексті заяви необхідно прямо посилатися на норму закону про першочерговість.

Якщо ж місцева рада не дає відповіді протягом 30 днів – це не просто затримка, а порушення ваших прав. У такому разі можна подавати скаргу, але краще тримати руку на пульсі й нагадувати про себе дзвінками.

Цільове призначення земельної ділянки

Ще одна типова помилка – неправильне формулювання мети. Земля під будівництво і для особистого господарства – різні категорії.

Якщо мета не відповідає обраній ділянці, рішення буде негативним навіть при повному пакеті документів.

Проект землеустрою

Отримання дозволу на розробку проекту – це лише половина справи. Потім починається робота з землепорядниками. Оскільки держава не контролює приватні фірми, процес може розтягнутися на роки. Активний контроль скорочує термін оформлення до реальних 6–10 місяців.

Як повідомлялось, навіть під час війни учасники бойових дій зберігають право на землю, хоча через воєнний стан процес безоплатної приватизації наразі заблокований. Проте в законодавстві залишилися певні лазівки та винятки, які дозволяють оформити ділянку, не чекаючи перемоги. Саме ці механізми є єдиним реальним шляхом отримати земельну власність у нинішніх умовах.

Також ми розповідали, що купівля землі під забудову сьогодні вимагає особливої пильності, адже наявність паперового акта більше не є беззаперечним доказом прав власності. У 2026 році лише актуальні дані з електронних реєстрів дають реальну гарантію того, що угода буде законною, а продавець – справжнім власником.

Часті питання

Як отримати земельну ділянку під час воєнного стану?

На період дії воєнного стану безоплатна приватизація державних чи комунальних земель зупинена. Це стосується ведення сільського господарства, садівництва та будівництва. Наразі ви можете лише орендувати ділянку або придбати її на аукціоні. Виняток діє тільки для передачі землі під об'єкти критичної інфраструктури.

Скільки коштує зареєструвати земельну ділянку?

У 2026 році стандартний адмінзбір за реєстрацію права власності становить 330 грн (термін – 5 робочих днів). Витяг із ДЗК обійдеться у 166,40 грн. Якщо потрібно оформити документи терміново (за 2 години), ціна зростає до 16 640 грн. Послуги нотаріуса та розробка техдокументації оплачуються окремо (*Новини.LIVE* (<https://realty.novyny.live/ubd-mozhut-ne-otrimati-zemliu-vid-derzhavi-5-tipovikh-pomilok-318071.html>). – 2026. – 23.03).

Дистанційне підтвердження інвалідності

Нова система оцінювання: як ветеранам підтвердити інвалідність дистанційно.

В Україні запрацювала нова система підтвердження інвалідності для ветеранів

Вона суттєво змінює підхід до проходження медичних процедур і значно спрощує життя військовим, зокрема тим, хто перебуває за кордоном. Відтепер колишні військовослужбовці можуть проходити необхідне оцінювання дистанційно, не повертаючись до України.

Про нововведення повідомили на порталі «Юристи.UA», зазначивши, що зміни стосуються передусім ветеранів, які отримали інвалідність унаслідок поранень, травм чи захворювань під час служби.

Раніше такі особи були зобов'язані регулярно проходити переогляд у медико-соціальних експертних комісіях, відомих як МСЕК, зазвичай кожні кілька років. Це створювало значні труднощі, особливо для тих, хто виїхав за кордон.

Згідно з чинним законодавством, військовослужбовці, які отримали інвалідність під час бойових дій або служби, мають право на звільнення зі Збройних сил України за станом здоров'я. Крім того, вони можуть претендувати на одноразову грошову допомогу від держави, а також на оформлення військової пенсії. Саме тому питання своєчасного підтвердження інвалідності залишається критично важливим.

Поштовхом до роз'яснень стала ситуація, з якою звернувся один із громадян. Його вітчим, який отримав групу інвалідності ще у 2014 році під час АТО, змушений був кожні три роки проходити повторне обстеження через МСЕК. Після ліквідації цієї системи чоловік поцікавився, як діяти далі, особливо з огляду на те, що родич перебуває за межами України. Юристи пояснили, що з 1 січня 2025 року в Україні офіційно запроваджено нову систему – оцінювання повсякденного функціонування людини. Вона прийшла на заміну МСЕК і має більш сучасний підхід, орієнтований не лише на діагноз, а й на реальний стан здоров'я та здатність людини до повсякденного життя. Важливо, що ця система не прив'язана до місця перебування громадянина.

За словами адвоката Юрія Айвазяна, українці, які тимчасово або постійно перебувають за кордоном, можуть пройти таке оцінювання, якщо мають стійкі або необоротні порушення здоров'я. Це право зберігається незалежно від країни проживання.

Окремо наголошується, що Україна уклала міжнародні угоди у сфері соціального забезпечення з низкою держав.

Завдяки цим домовленостям українці можуть проходити медичні обстеження за кордоном, а їхні результати офіційно передаватимуться в Україну для подальшого розгляду. Це дозволяє уникнути складних поїздок і значно пришвидшує процес підтвердження інвалідності.

До переліку країн, де діє така спрощена процедура, входять, зокрема, Польща, Чехія, Словаччина, Іспанія, Португалія, Литва, Латвія, Естонія та Болгарія. Загалом ідеться приблизно про десять держав, з якими укладено відповідні міжнародні договори.

Нагадаємо, раніше ми розповідали, хто з ветеранів та захисників має право на виплати за нагороди (*Ветеран (<https://veteran.com.ua/news/view/nova-sistema-otsinyuvannya-yak-veteranam-pidtvrditi-invalidnist-distantnijno>). – 2026. – 26.03*).

Можливості онлайн-реабілітації ветеранів

Інтим після поранення. В Україні запустили перший онлайн-кабінет сексуальної реабілітації.

В Україні запустили перший онлайн-кабінет сексуальної реабілітації для військових і ветеранів після поранення. Тепер безкоштовні консультації сексопатолога доступні дистанційно, що дає змогу отримати фахову допомогу у різних містах і селах України.

Навесні 2025 року в рамках навчальної програми Recovery. Сексуальне життя у Києві відкрили перший в Україні безкоштовний кабінет сексуальної реабілітації. Онлайн-формат став продовженням роботи проєкту. Команда проєкту пілотно протестувала дистанційні консультації та їхні можливості, щоб зараз онлайн-кабінет запрацював повноцінно.

Під час консультацій з сексуальної реабілітації фахівець допомагає розібратися у змінах тіла після травми, особливостях сексуальності та знайти шляхи повернення або покращення інтимного життя після поранення чи пережитого досвіду війни.

«Коли говорять про реабілітацію після поранення, зазвичай мають на увазі фізичне відновлення. Але повернення до повноцінного життя неможливе без відновлення інтимності, прийняття власного тіла та близькості у стосунках. Саме тому ми розвиваємо напрям сексуальної реабілітації, – говорить Ольга Сердюк, директорка Фонду Олени Пінчук та ініціаторка програми Recovery. Сексуальне життя. За словами Ольги, за майже рік роботи кабінету у Києві за консультаціями звернулося близько 200 людей, а після запуску онлайн-кабінету, звернутися за допомогою зможуть значно більше українців.

З якими запитаними можна звернутися до сексопатолога:

- втрата або зниження лібідо, ерекції чи оргазму
- труднощі з інтимною близькістю після фізичних травм або ампутацій
- вплив ПТСР на сексуальність
- непорозуміння у партнерських стосунках
- інші питання, що впливають на якість інтимного та емоційного життя.

Консультації проводить провідний лікар-сексопатолог України Борис Михайлович Ворнік – доктор медичних наук, професор кафедри сексології та медичної психології, член Європейської Федерації сексологів та міжнародний експерт із питань сексуального та репродуктивного здоров'я.

Консультації безкоштовні, конфіденційні та анонімні.

Записатися на онлайн-консультацію можна за посиланням. Також продовжує працювати офлайн-кабінет у Києві. Консультацію можна отримати у просторі Dialog Hub за адресою вул. Володимирська, 43. Ознайомитися з графіком роботи та записатися можна за посиланням.

Окрім онлайн консультацій для військових і ветеранів, у межах проєкту також запровадять безкоштовні супервізії для фахівців, які працюють із пораненими військовими. До програми можуть долучатися психологи, психологи, психотерапевти, психіатри, лікарі фізичної та реабілітаційної медицини, фізичні терапевти та ерготерапевти. Супервізії покликані підтримати спеціалістів, які працюють з пораненими військовими та ветеранами та потребують професійної підтримки у складних клінічних випадках. Супервізії проводить провідний лікар-сексопатолог України Борис Михайлович Ворнік. Консультації безкоштовні та доступні в офлайн і онлайн форматах за посиланням (*NV (https://nv.ua/ukr/socium/seksualna-reabilitaciya-viyskovih-i-veteraniv-v-ukrajini-zapracuyuvav-onlayn-kabinet-50594352.html)*). – 24.03.2026).

Помилки ІТ-компаній в адаптації ветеранів

Чеклісти не воюють: три фатальні помилки ІТ-компаній в адаптації ветеранів.

Автор: Марина Крамарєва, керівниця в Smart Code

Ми всі чекаємо на Перемогу. Але вона означає не лише день підписання капітуляції ворога. Нас чекає довгий процес повернення людей додому, зокрема в цивільні офіси та на ремоут.

Я пишу цей текст із двох позицій: як волонтерка, яка роками бачить війну зблизька, і як CEO, котра розуміє цінність ефективної команди. Зараз багато ІТ-компаній пишуть своїми Veteran Policy та Inclusion Guides. Звучить чудово. Проте часто за красивими PDF-файлами ховається глибоке нерозуміння справжніх переживань людини після повернення з фронту.

Аналізуючи наявні методики адаптації та власний досвід, я виділила три ключові помилки. Вони здатні зруйнувати культуру компанії та додатково травмувати ветерана.

Помилка № 1: Адаптація виключно ветерана без залучення команди

Стандартний підхід виглядає так: HR проводить велком-тренінг, керівник погоджує гнучкий графік, і на цьому процес завершується.

Чому такий сценарій фатальний? Повертається одна людина, проте працювати їй доведеться в колективі. Цивільна команда часто не знає правильної моделі поведінки. Колеги або надмірно жаліють, або бояться поставити незручне запитання, або взагалі ігнорують тему війни.

Готувати потрібно саме команду. Колектив має розуміти, що колега може здаватися різким, втомленим або мати інші пріоритети. Без належної підготовки цивільних виникає токсичне напруження, через яке ветеран почувається чужинцем у власному офісі.

Помилка № 2: Віра у всесильність чекліста

HR-відділ розробляє детальний план на 20 пунктів: від медичної страховки до зустрічі з ментором. Усі галочки поставлені, звіт готовий.

Чому такий підхід не працює? Жоден документ не здатен врахувати індивідуальну динаміку ПТСР, моральної травми чи банальної переоцінки цінностей. Адаптація вимагає культури взаємодії, а не бюрократичних актів. Справжня інтеграція полягає у готовності керівника почути фразу «мені сьогодні погано» без вимоги надати довідку. Вона проявляється у вмінні команди зрозуміти причину різкого виходу колеги з мітингу під час сирени. Чекліст слугує лише базою, проте він не замінить живого спілкування та емпатії.

Помилка № 3: Очікування повернення колишнього колеги

Найбільша ілюзія криється у сподіваннях, що після демобілізації людина просто повернеться до нормального життя і стане такою ж, як до повномасштабного вторгнення.

Чому така думка хибна? Тієї людини більше не існує. Війна назавжди змінює структуру особистості, пріоритети та сприйняття світу. Очікування, що ветеран одразу покаже ефективність на 110 відсотків і буде перейматися дедлайном на рівні з іншими, неминуче призведе до конфлікту.

Бізнес має розгледіти нові суперсили: унікальну стресостійкість, вміння приймати рішення в умовах повної невизначеності та неймовірну лояльність до своїх. Перед вами не старий колега з травмою, а новий потужний лідер. Йому просто потрібен час на переналаштування.

Ми не маємо права на помилку. *Адаптація ветеранів в ІТ виходить далеко за межі звичайної корпоративної соціальної відповідальності.* Від цього процесу залежить виживання нашої індустрії та країни загалом.

А як у вашій компанії побудований процес адаптації ветеранів? З якими нетиповими викликами ви стикалися під час повернення колег? (*DOU.ua (<https://dou.ua/forums/topic/58503/>). – 19.03.2026*).

Безплатний курс кібербезпеки для ветеранів

Курс кібербезпеки для ветеранів: безплатне навчання CyberBee відкриває набір

Курс кібербезпеки для ветеранів став доступним в Україні – розпочався набір на безплатну програму CyberBee для людей з інвалідністю I та II групи. Проєкт має на меті підготовку фахівців із кіберзахисту в умовах зростання кількості кібератак та дефіциту кадрів у галузі.

В Україні фіксують збільшення кіберінцидентів. Водночас захист інформаційних систем має критичне значення для державних сервісів, бізнесу та об'єктів інфраструктури. В умовах війни кіберпростір залишається напрямом протистояння, тому курс кібербезпеки для ветеранів відкриває нові можливості для працевлаштування.

За словами організаторів проєкту, курс кібербезпеки для ветеранів також має соціальну мету. В Україні понад 1,7 млн людей з інвалідністю I та II групи, а рівень їх працевлаштування становить

менше 18 %. Програма допомагає ветеранам адаптуватися до цивільного життя та отримати нову професію.

Що дає курс кібербезпеки для ветеранів

Курс кібербезпеки для ветеранів передбачає дистанційне навчання з основ кіберзахисту.

Учасники отримують:

- практичні кейси;
- супровід фахівців;
- психологічну підтримку;
- сертифікат міжнародного зразка.

Після завершення курсу кібербезпеки для ветеранів включає допомогу з працевлаштуванням.

Хто може пройти курс кібербезпеки для ветеранів

Курс кібербезпеки для ветеранів доступний для людей з інвалідністю I та II групи – як ветеранів, так і цивільних. Кандидати мають мати IT, технічну або суміжну освіту та бути зацікавленими в новій професії.

Тривалість навчання – від 6 до 12 місяців.

Як подати заявку на курс кібербезпеки для ветеранів

Щоб пройти курс кібербезпеки для ветеранів, необхідно заповнити анкету за посиланням.

Курс кібербезпеки для ветеранів реалізують Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України спільно з холдингом SHERIFF (*Новини ветеранів (<https://nova.net.ua/kurs-kiberbezpeky-dlya-veteraniv-cyberbee/>). – 26.03.2026*).

Непрозорість відбору на виборах до Ради ветеранів у Харкові

Вибори до Ради ветеранів у Харкові: ветерани говорять про непрозорий відбір.

У Харківській області розгорівся конфлікт навколо процесу формування представництва до Ради ветеранів війни за незалежність України при Міністерстві у справах ветеранів. Ветеранські організації заявляють про непрозорість процедури та можливі порушення під час відбору кандидатів.

Зокрема, громадська організація «Спілка ветеранів СОУ» оприлюднила заяву, у якій наголосила, що процес виборів у регіоні відбувається з грубими порушеннями демократичних принципів.

За словами голови організації Юрія Корсунова, чинні правила фактично не дозволяють провести відкриті й справедливі вибори.

«У тому форматі та за тими нормами, які затвердило Міністерство, провести прозорі та справедливі вибори, що відповідали б демократичним принципам, фактично неможливо», – зазначає Юрій Корсунов.

На думку ветеранів, чинне Положення про вибори до Ради ветеранів створює передумови для адміністративного впливу та не забезпечує належної прозорості процедури. Найбільше обурення ветеранської спільноти викликала ситуація з відмовою у реєстрації кандидатів від громадських організацій.

Зокрема, кандидат Костянтин Руденко розповів, що про недопуск до виборів йому повідомили телефоном представники Департаменту у справах ветеранів Харківської обласної військової адміністрації. Причиною відмови назвали нібито недійсні підписи у листі підтримки, який подається разом із документами кандидата.

Сам Руденко називає таке рішення абсурдним і безпідставним. За його словами, ветеранам пояснили, що підписи були визнані недійсними «колективним рішенням», однак жодної експертизи або участі спеціалістів із почеркознавства не проводилося. Більше того, під час зустрічі

у департаменті один із підписантів, чий підпис визнали недійсним, був присутній особисто і підтвердив, що підписував документи власноруч.

«Людина, яка очолює департамент у справах ветеранів Харківської обласної адміністрації, має допомагати ветеранам і сприяти їхній діяльності. Натомість ми зіткнулися просто зі стіною небажання нас почути», – розповів Костянтин Руденко.

За його словами, ветерани пропонували просте рішення – перевірити підписи, зв'язавшись із людьми, які їх поставили, адже всі вони залишили свої контактні дані. Однак цього зроблено не було.

Схожа ситуація із недопуском до виборів сталася і з іншим кандидатом – Дмитром Олійником, якого на участь висунули громадські організації ветеранів з Харкова та області, проте заяву також прийнято не було. За його словами, він погодився балотуватися, оскільки вважає важливим, щоб ветеранську спільноту представляли люди, які мають практичний досвід допомоги ветеранам і добре розуміють їхні проблеми.

Олійник наголошує, що ветеранська політика має формуватися на основі реального досвіду роботи з ветеранами, а не формальних процедур.

Правову оцінку цій ситуації дали юристи ГО «Чугуївська правозахисна група». Вони зазначають, що у діях обласної військової адміністрації можуть бути ознаки перевищення адміністративних повноважень.

Згідно з Положенням про Раду ветеранів війни за незалежність України, адміністрація має лише технічні повноваження щодо перевірки поданих документів кандидатів. Юристи звертають увагу, що під час відмови кандидатам не були чітко пояснені критерії перевірки підписів, а також відсутня інформація про створення комісії, яка ухвалювала відповідні рішення.

«Якщо кандидати відповідали вимогам положення, а відмова не містить чітких юридичних підстав, такі дії можуть розглядатися як перевищення адміністративних повноважень та порушення принципу рівності доступу до участі у громадському представництві», – пояснюють правозахисники.

Крім того, юристи звертають увагу на недоліки самого механізму формування Ради ветеранів. Зокрема, лічильна комісія формується з представників адміністрації, що може створювати ризики адміністративного впливу на процедуру.

Обидва кандидати на посаду представника від Харківської області в Раду Ветеранів: Костянтин Руденко та Дмитро Олійник – заявляють, що не відмовляються від участі у виборах. За їхніми словами, вони планують повторно подати документи після завершення додаткового строку прийому заяв, який було оголошено після перенесення виборів.

Рада ветеранів при Міністерстві у справах ветеранів має бути консультативно-дорадчим органом, який представляє інтереси ветеранів на державному рівні та бере участь у формуванні ветеранської політики. Саме тому прозорість процедури її формування є критично важливою для довіри ветеранської спільноти. Втім ситуація у Харкові показує, що навіть на етапі відбору кандидатів можуть виникати конфлікти між ветеранськими організаціями та органами влади.

Ветерани переконані: якщо процес формування Ради ветеранів не буде максимально відкритим і зрозумілим, існує ризик, що цей орган втратить довіру тих, чий інтереси він має представляти. Для багатьох ветеранів участь у цих виборах – це не боротьба за посади, а спроба зробити ветеранську політику дієвою, заснованою на досвіді тих, хто пройшов війну (*Новини ветеранів* (<https://nova.net.ua/vybory-do-rady-veteraniv-u-harkovi-veterany-govoryat-pro-neprozyj-vidbir/>). – 2026. – 16.03).

Політика та медіа – освітній проєкт для ветеранів

Ветеранів готують до політики та медіа: стартував безкоштовний освітній проєкт.

Громадська організація Спілка ветеранів СОУ спільно з порталом Новини ветеранів запустили освітній проєкт «Ветерани: лідери суспільних думок». Ініціатива покликана сформувати кадровий резерв із ветеранів для роботи в органах влади та публічній сфері.

Програма спрямована на розвиток навичок публічної комунікації, критичного мислення та самовираження. Учасникам допомагають сформувати власну позицію, навчитися чітко її озвучувати та впливати на суспільні процеси.

«Тут не вчать «як треба» – тут допомагають говорити від себе», – наголошують організатори.

Проєкт передбачає серію онлайн-лекцій для ветеранів, які прагнуть реалізувати себе у різних сферах, зокрема:

- громадській діяльності,
- політиці,
- журналістиці,
- блогінгу,
- розвитку місцевих громад.

Заняття відбуваються щосуботи у форматі онлайн через платформу Zoom з 11:00 до 13:30.

Участь у програмі безкоштовна, однак кількість місць обмежена.

(Новини ветеранів (<https://nova.net.ua/veteraniv-gotuyut-do-polityky-ta-media-startuvav-bezkoshtovnyj-osvitnij-proyekt/>). – 2026. – 24.03).

Співпраця поліції з ветеранами на Харківщині

На Харківщині поліція активно співпрацює з ветеранами

19 березня відбувся круглий стіл за участі начальника ГУНП в Харківській області, представників Обласної та Міської рад, Обласної військової адміністрації. Ініціатором заходу виступило Головне управління Національної поліції, основною метою якого стала зустріч із керівниками ветеранських громадських організацій.

На початку заходу начальник управління генерал поліції Петро Токар розповів про діяльність поліцейських Харківщини в непростий час бойових дій, які ведуться агресором, у тому числі, й на території області.

Заступниця Харківського міського голови Неллі Цибульник і заступниця голови Обласної ради Валерія Дзюба завірили поліцейського керівника та всіх присутніх у підтримці правоохоронних органів, що працюють для посилення безпеки мешканців Харківщини.

Після цього надали слово представникам ветеранської спільноти. Так голова Ради ГО «Спілка ветеранів СОУ» Юрій Корсунов підняв важливі питання щодо можливості залучення ветеранів до мобільних груп, що здійснюють охорону об'єктів критичної інфраструктури. Запропонував поліції долучитися до юридичного проєкту декриміналізації учасників бойових дій, більш відомого під назвою «ветеранські суди».

– Також я звернувся, – розповів громадський активіст, – до Валерії Дзюби із пропозицією створення робочої групи для вдосконалення реабілітаційних заходів. Зокрема щодо залучення до цього процесу Інституту загальної та невідкладної хірургії. У Тетяни Печури, яка виконує обов'язки керівника Управління у справах ветеранів, вимагав вдосконалити процес виборів до Ради ветеранів України та долучити представників ветеранської спільноти до організації та підрахунку голосів.

Були пропозиції також від побратимів і людей, дотичних до ветеранів. Керівник Асоціації громадських ветеранських організацій Дмитро Бондаренко розповів про програму співпраці з

молоддю у здійсненні національно-патріотичного виховання. Голова Всеукраїнського об'єднання Марина Полякова запропонувала подати імена загиблих поліцейських для їхнього подальшого вшанування. А заступник голови Громадської ради ХОВА Сергій Усов звернув увагу на необхідності підсилення охоронних заходів для збереження лісового фонду.

Деякі із пропозицій уже знайшли своє продовження в конкретних діях. Так на рівні Ветеранського простору Харківської міської ради здійснюється навчання співробітників Патрульної поліції щодо вірної взаємодії з ветеранами під час несення служби.

А Неллі Цибульник повідомила, що за її зверненням поліція вже розпочала проведення рейдів із контролю паркомісць, призначених для інвалідів. І зараз виписано понад 250 протоколів за порушення правил паркування...

До всього перерахованого можна додати, що співпраця правоохоронних органів із ветеранською спільнотою здійснюється належним чином і дає позитивні результати (*Новини ветеранів (<https://nova.net.ua/na-harkivshhyni-policziya-aktyvno-spiupraczuuye-z-veteranamy/>). – 2026. – 19.03*).

Світове визнання українського досвіду з підтримки ветеранів

Світове визнання: досвід «Метінвесту» з підтримки ветеранів показали у серіалі ООН.

Глобальний договір ООН в Україні випустив документальний серіал «Ми», присвячений досвіду провідних компаній у сфері прав людини. Однією з центральних тем проєкту стала екосистема реінтеграції ветеранів Групи «Метінвест», яка охоплює підтримку понад 11 тисяч мобілізованих співробітників та членів їхніх родин.

Про це пише РБК-Україна з посиланням на YouTube-канал «Глобальний договір ООН в Україні».

Екосистема замість окремих проєктів

За словами директорки зі сталого розвитку і взаємодії з персоналом «Метінвесту» Тетяни Петрук, компанія ще наприкінці 2022 року почала формувати комплексну систему підтримки демобілізованих працівників.

Йдеться не лише про окремі програми, а про повноцінну екосистему реінтеграції ветеранів.

«Ми будемо не просто проєкт, а цілу екосистему реінтеграції ветеранів. Для нас повернення військових це не лише соціальна відповідальність бізнесу, а частина ДНК «Метінвесту». Водночас це і можливості для людей: сьогодні на підприємствах компанії відкрито близько 4 тисяч вакансій», – каже Петрук.

Загалом за понад десять років війни близько 11 тисяч співробітників компанії стали до лав Сил оборони. Станом на сьогодні понад 8 тисяч працівників продовжують службу у ЗСУ, Нацгвардії та інших підрозділах, а близько тисячі ветеранів уже повернулися до роботи на підприємства Групи.

П'ять напрямів реінтеграції

У компанії зазначають, що система реінтеграції ветеранів формувалася поступово, від перших спроб до комплексного підходу.

Сьогодні вона охоплює п'ять ключових напрямів:

- психологічна та фізична реабілітація
- соціальна підтримка ветеранів та їхніх родин
- професійна адаптація та безкоштовне перенавчання
- підготовка колективів (навчання вмінню коректно взаємодіяти з демобілізованими колегами)
- допомога мобілізованим працівникам, які залишаються у війську.

«Не ветерани мають інтегруватися в суспільство – суспільство має адаптуватися до нової реальності», – впевнена Петрук.

Міжнародне визнання та перспективи

Автори серіалу, де також представлений досвід роботи з ветеранами міжнародної компанії МХП, зазначають, що станом на 2025 рік в Україні вже понад 1,5 млн ветеранів, а після війни їхня кількість може зрости до 5 млн.

Досвід «Метінвесту» Ріната Ахметова вже отримав високу оцінку на світовому рівні: компанія здобула найвищу нагороду International Brilliance Awards у Лондоні в номінації «Корпоративний добробут» за екосистему реінтеграції ветеранів війни в Україні.

Також компанію назвали найкращим роботодавцем для ветеранів та студентів-інженерів: зараз на неї припадає майже третина ветеранів, які повернулися до роботи на підприємства великого бізнесу.

Крім того, компанія запровадила ініціативу Steel Force, яка спрямована на підготовку нового покоління фахівців, що братимуть участь у відбудові української промисловості після війни (*РБК-Україна* (<https://www.rbc.ua/rus/news/svitove-viznannya-dosvid-metinvestu-pidtrimki-1773756283.html>). – 2026. – 17.03).

Реабілітація ветеранів – ключ до відновлення країни

Повернення до життя: чому реабілітація – ключ до відновлення країни.

Автор: Віталій Кім, начальник Миколаївської ОВА.

Україна вже живе в реальності, де реабілітація – не додаткова послуга, а базова потреба.

Мільйони людей із травмами, пораненнями, загостреними хронічними хворобами, психічним виснаженням, та члени їхніх родин, які залучені у догляд за хворими.

Ми ще не до кінця усвідомили масштаб потреби, водночас попит на реабілітацію вже зараз у кілька разів перевищує можливості.

У найближчі роки кількість ветеранів може сягнути 5–6 мільйонів. Значна частина з них потребуватиме довготривалої підтримки. Вже сьогодні понад 130 тисяч ветеранів мають інвалідність внаслідок війни. Щороку приблизно стільки ж людей потрапляють до лікарень через інсульты. Та й загалом за оцінками ВООЗ, кожна третя людина протягом життя потребує реабілітації. В Україні ця цифра очевидно більша через війну та відсутність у людей звички піклуватися про своє здоров'я.

Розуміючи це, ми на Миколаївщині створюємо базову інфраструктуру. В області працюють шість реабілітаційних відділень на базі обласних і міських лікарень – від госпіталю ветеранів до багатопрофільних лікарень у Баштанці та Вознесенську. Додатково розвивається приватний сектор, де частину послуг для ветеранів покривають грантові програми. Одна з клінік, приміром, надає безкоштовні реабілітаційні послуги ветеранам, які повернулися з полону. Інша спільно з Миколаївською ОВА запускає проєкт, за яким ветерани можуть отримати сертифікат номіналом у 15 000 гривень на місяць для проходження курсу реабілітації.

Це важливий сигнал. Система має рухатися не лише через фінансування закладів, а й через підтримку конкретної людини – з можливістю вибору і без зайвої бюрократії. Усі разом, держава та приватний сектор, формують необхідну інфраструктуру. І на цьому етапі потрібно усвідомити найбільшу потребу – для якісної реабілітації дуже важлива побудова єдиної системи. Коли людина чи її рідні бачать маршрут між закладами, розуміють куди йти після виписки з лікарні та як і де отримати допомогу далі.

За останні роки з'явилося фінансування реабілітаційних послуг через НСЗУ, сформувалися мультидисциплінарні команди, з'явилися профільні фахівці, відкриваються нові центри.

Це важливі зміни. Але критично необхідно, щоб вони комплексно забезпечували безперервність відновлення. Простими словами, аби реабілітація не закінчувалася випискою з лікарні, а навпаки – аби після цього за допомогою фахівців із супроводу людині був зрозумілий її маршрут та весь подальший план.

Як удосконалити систему?

По-перше, забезпечити кваліфікованими кадрами.

Ерготерапевтів у лікарнях країни формально вже понад 1500, але всього 62 з них мають повноцінну профільну спеціалізацію. За міжнародними стандартами їх має бути щонайменше 75 на 100 тисяч населення, тобто в рази більше, ніж є сьогодні.

Схожа ситуація зі спеціалістами з мовлення: в Україні їх близько 540, тоді як потреба – до 16 тисяч. Це означає, що навіть за наявності фінансування поки складно покрити необхідну потребу.

Ще одне завдання – спростити маршрут пацієнта.

Якщо лікарня має пакет реабілітації від НСЗУ, вона може отримати допомогу ще під час лікування, інколи навіть одразу з базовими допоміжними засобами.

Якщо такого пакета немає – її виписують з відповідним направленням. Куди з ним іти – стає проблемою людини та її родини.

Після виписки ситуація ускладнюється. Щоб отримати реабілітацію амбулаторно, іноді людині треба кілька разів на тиждень їздити на процедури. Після операції, інсульту чи травми це непросто.

У підсумку частина людей орієнтуються на знайомих чи волонтерів. Проте, на жаль, чимало залишаються без реабілітації чи з мінімальною допомогою.

Нерідко ті, хто потребують реабілітаційних послуг, скаржаться на відсутність чіткої інформації про те, що пацієнту робити далі: які соціальні послуги існують, де отримати допоміжні засоби, як оформити підтримку. Людям все одно, де закінчується сфера відповідальності системи охорони здоров'я і починається соцзахист. Все це завдання для держави, і ми маємо виконати його, забезпечивши кожному, хто потребує, один безперервний процес відновлення. В якому буде мінімум черг та дійсно доступні та якісні послуги.

Окреме завдання – психологічна підтримка. До 20 % ветеранів мають симптоми ПТСР або депресії. І це лише частина картини. Багато проявів з'являються через роки. Але психологічна допомога, на жаль, поки не стала повноцінною частиною системи реабілітації. Нестача спеціалістів, нерівномірний доступ до них та страх звертатися по допомогу через можливе нерозуміння та осуд з боку суспільства – все це відштовхує людей від допомоги.

Водночас є речі, які вже працюють. Наприклад, спорт. У багатьох випадках саме він стає точкою повернення – дає контроль над тілом, стабілізує психіку, повертає людину в соціум. Поки це окремі ініціативи, але нам потрібно сформувані відповідну державну політику.

Головне завдання переосмислити реабілітацію. Тривалий час її розглядали як важливий але все ж тільки етап лікування. Проте це безперервний процес – від моменту поранення до повного повернення в життя.

Це означає іншу логіку. Коли план відновлення формується ще в лікарні і не обривається після виписки. Коли реабілітація доступна не тільки в центрах, а й у громадах і вдома. Коли психологічна підтримка – не опція, а обов'язкова частина. Коли є відповідальна людина, яка веде пацієнта по всьому маршруту і не дає цьому процесу обірватися. І коли людина, що проходить реабілітацію, отримує державну допомогу не лише на окремі процедури, а й реальні витрати, без яких відновлення просто неможливе – транспорт, придбання, ремонту й обслуговування протезів та інших допоміжних засобів. До цього потрібно прагнути.

Тоді ми зможемо повернути мільйони людей, які фізично вижили, але відчувають психологічні складнощі, до повноцінного соціального, економічного, культурного життя. Саме для цього і потрібна реабілітація.

Я пишаюся тим, що у Миколаївській області за перші місяці 2026 року понад 200 ветеранів звернулися до служби зайнятості, частина проходить навчання, відкриває бізнес або отримує гранти. За програмою підтримки ветеранського підприємництва вже створюються нові робочі місця. Є ветерани, які відновлюють деокуповані громади: ремонтуючи укриття, вони не лише роблять суспільно важливу роботу, але й соціалізуються. Для людей з травматичним досвідом це важлива частина реабілітаційного процесу.

Адже без фізичного і психологічного відновлення немає повернення до роботи, економіки і нормального життя.

Саме тому реабілітація – це не просто система підтримки та відновлення людини. Це й один із ключових факторів відновлення країни (*LB.ua* (https://lb.ua/blog/vitalii_kim/728799_povernennya_zhittya_chomu.html). – 23.03.2026).

Мультимедійний проєкт LB.ua про ветеранів

«Наші гідні» – LB.ua за підтримки IMS запускає великий мультимедійний проєкт про ветеранів.

LB.ua запускає великий медіапроєкт «Наші гідні», щоб переосмислити саме поняття і роль ветеранів в Україні.

Адже ми як журналісти за ці роки помічаємо, що українські військовослужбовці та ветерани невинувато стають новою маргіналізованою групою. Наприклад, за даними низки дослідження, найбільше українці чомусь побоюються психоемоційної нестабільності ветеранів.

Замість інтеграції та підтримки ветерани регулярно стикаються з відсутністю медичних і соціальних послуг, дискримінацією при працевлаштуванні або й тим, і іншим.

Наш проєкт, який ми можемо втілити за підтримки International Media Support, має на меті не лише надати реалістичне уявлення про досвід, виклики та потреби ветеранів, а й продемонструвати, як системне вирішення цих проблем може стати каталізатором вдосконалення всієї медичної та соціальної інфраструктури країни, і навіть більше.

Перший випуск уже доступний.

«Ми задумали цей проєкт, щоб спробувати показати: ветерани можуть бути не лише викликом для цивільних систем і людей, а й рішенням, яке покращить життя всіх українців», – каже шеф-редакторка LB.ua Соня Кошкіна.

Керівницею та авторкою проєкту є редакторка напрямку здоров'я LB.ua Ірина Андрейців: «Мені фізично болить, що відчувається ставлення до ветеранів як до тих, хто вже «своє відслужив і тепер про них треба якось подбати». І що їх часом сприймають як «проблему» в громадах. Бо ж під нові потреби ветерана на колісному кріслі, наприклад, треба перебудовувати інфраструктуру, створювати послуги, які за 30+ років не створили, і так далі. Хоча ці потреби всі ці роки і так були в дуже різних груп українців: літніх людей, батьків з візочками, людей після різних травм, тощо».

Готуючи старт проєкту, ми провели десяток розмов з фахівцями в галузі. І вже можемо сказати, що вони дають такі кути зору, про які раніше масово не говорили. За що ми дуже вдячні спікерам і тим, хто вже був, і тим, з ким розмови уже заплановані.

Для цього проєкту ми відмовилися від формату подкасту, натомість ведемо з нашими співрозмовниками бесіди, шукаючи відповіді на питання, на які ми як суспільство ще маємо загалом відповіді. Кожен випуск складатиметься з думок різних експертів, з'єднаних коментарями авторки.

«Наші гідні» виходитимуть на новому медико-соціальному ютуб-каналі LB.ua «Мені тільки спитати». Загалом плануємо 15 випусків.

Ми запрошуємо до розмови, можна анонімно, ветеранів, ветеранок, експертів, які працюють з ветеранською політикою та безпосередньо на місцях із ветеранами у містах і громадах. Напишіть

нам на irynaandreytsiv@gmail.com (LB.ua (https://lb.ua/health/2026/03/17/727784_gidni_lbua_pidtrimki_ims.html)). – 2026. – 17.03).

Ветеранська служба в поліції охорони на Харківщині

Після фронту – в поліцію: як у Харкові ветерани знаходять нову службу.

Після повернення з фронту військові часто переймаються питанням: де працювати далі? Дехто шукає себе в цивільному житті, а деякі ветерани прагнуть залишитися в системі безпеки, але вже в іншій ролі.

У пресцентрі медіагрупи «Накипіло» представники управління поліції охорони в Харківській області розповіли, як ветерани й ветеранки можуть працевлаштуватися після служби, які вакансії доступні та як відбувається адаптація до роботи в підрозділі.

Чим займається поліція охорони

Робота підрозділу – це охорона об'єктів і реагування на загрози. Кажуть: ветеранів тут не просто чекають, а вже активно залучають.

«На даний час у лавах поліції охорони працює понад 1 300 українських воїнів, які боронили країну на фронті. У нашому підрозділі наразі 55 таких співробітників, і вони продовжують служіння державі», – розповідає начальник відділу кадрового забезпечення Олексій Козлов.

Фактично це ті, хто після фронту не вийшли із системи безпеки, а змінили формат.

Які вакансії є для ветеранів

Посади поділяються на службові та цивільні, пояснюють у підрозділі. Вибір залежить від того, чи людина хоче залишатися в активній службі, чи шукає стабільну, але спокійнішу роботу. На вибір є посади поліцейських охорони об'єктів і нарядів реагування. Є посади й цивільного персоналу, переважно це охоронники та електрики.

На питання, чи простіше ветеранам потрапити на службу, відповідають: формально процедура стандартна, але на практиці її намагаються адаптувати.

«Кандидати з числа ветеранів за певних обставин можуть не здавати нормативи з фізичної підготовки», – додає Олексій Козлов.

Як проходить адаптація

Одна з ключових тем – повернення до служби після війни та комфортна адаптація під нові реалії. У підрозділі для цього працює система наставництва. Часто це підтримка «рівний рівному», коли досвідченіший учасник бойових дій надає допомогу колезі, який щойно повернувся, розповідає командирка взводу Людмила Ковальчук:

«Я проводжу з ними співбесіди, ми спілкуємося. Дивлюся на їхні професійні якості, як вони поведуться. Супроводжую їх на всьому етапі оформлення та доводжу цей процес до логічного закінчення. Далі за новоприйнятим закріплюється той, хто буде його стажувати або займатися наставництвом і вводити в курс справ».

Із кожним кандидатом окремо працюють психологи. До прикладу, Іван Агурєєв сам пройшов через війну, демобілізацію, навчання – тож знає, як допомогти новачкам почуватися комфортно при зміні діяльності.

«У нас активно діє адаптація через спорт. Ми підписали меморандум зі спортивними клубами, проводимо різні заходи з адаптації ветеранів до цивільного життя».

Хоча основний запит – на чоловіків, жінки також приходять на службу. Наразі в управлінні працює 101 жінка, що складає 10 % від загальної чисельності підрозділу.

Головне для всіх кандидатів – мати бажання, а посада знайдеться, запевняють поліцейські.

«Служба в поліції охорони – стимул для ветеранів у продовженні захисту українців і можливість професійної самовдосконаленості. Коли я прийшов, виявилось, що тут уже працює багато

ветеранів і АТО, і російсько-української війни. І це зрозуміло, бо у більшості є потрібні в поліції навички: стресостійкість, уміння приймати правильні рішення в різних ситуаціях. Керуватися не емоціями, а холодним розумом», – підсумовує Іван Агурєєв.

Публікація створена в рамках проєкту Інституту висвітлення війни та миру (IWPR) «Посилення громадського контролю» за фінансової підтримки Норвегії. Цей матеріал створено завдяки заходу в нашому пресцентрі (*Накупіло* (<https://nakypilo.ua/novyny/pislia-frontu-v-politsiiu-yak-u-kharkovi-veterany-znakhodiat-novu-sluzhbu/>). – 31.03.2026).

Модель участі ветеранського бізнесу в державних закупівлях

Якою має бути модель участі ветеранського бізнесу в державних закупівлях?

Автор: Євген Якубовський, директор державної установи «Професійні закупівлі».

Війна в Україні триває. З'являється дедалі більше ветеранів та ветеранок – людей, які після захисту територіальної цілісності повертаються до мирного життя, намагаються реінтегруватися в суспільство, відновити кар'єру або розпочати власну справу.

Сьогодні розвиток ветеранського підприємництва – це не лише соціальна політика, а й економічна стратегія держави.

Підтримка ветеранського бізнесу

У попередній редакції проєкту нового закону «Про публічні закупівлі» з'явилося визначення поняття ветеранського підприємства. Відтак діяльність має бути зареєстрована ветераном війни, якщо він працює самостійно без найму. Якщо ж є штатні працівники, ветерани повинні становити щонайменше 30 % їхньої кількості, а для юридичної особи – не менше 60 %. Тобто закупівельне законодавство поступово адаптується до реалій сьогодення.

Крім того, передбачена можливість для державних замовників зарезервувати право брати участь у закупівлях для ветеранських підприємств. Це, безумовно, позитивний крок. Водночас важливо розуміти: йдеться не про обов'язок, а про право, яким державні замовники можуть скористатися. Хочеться сподіватися, що вони активно застосовуватимуть цю можливість.

Також держава вже впровадила низку грантових програм для ветеранів, осіб з інвалідністю та членів їхніх родин. І це справді важливо: грант дає старт, дозволяє реалізувати ідею або відновити справу, яку було зупинено через війну. Лише за останні пів року (за даними Державної служби зайнятості) в Україні видали більше ніж 700 грантів.

Також діє програма «Зроблено в Україні», в межах якої ветерани та друзі з їхнього подружжя можуть отримати до 1 млн грн. Проте на умовах співфінансування та за наявного досвіду від 3 років ведення підприємницької діяльності. Більше того, нещодавно уряд затвердив механізм отримання спеціального статусу для ветеранського бізнесу. Як зазначається, статус відкриває доступ до спеціальних програм фінансової підтримки, грантів, пільгових механізмів та інших інструментів розвитку бізнесу.

І це дуже доречно, адже грант – це лише перший крок.

Справжня сталість бізнесу починається там, де є стабільний ринок збуту. І саме публічні закупівлі можуть стати тим інструментом масштабування, який перетворює стартовий проєкт на системний бізнес. Бо держава – найбільший замовник у країні – потенційно може стати постійним клієнтом для підприємця-ветерана.

Йдеться насамперед про державних замовників на місцях.

Уявімо невелику громаду. Ветеран повертається додому, відкриває теплицю та починає вирощувати овочі. Школа, до якої ходять його діти, потребує свіжих продуктів харчування – якісних, доставлених вчасно, без складної логістики. Підприємець може кваліфікуватися як постачальник у Prozorro Market та продавати овочі цій же школі.

Громада отримує свіжу продукцію від місцевого виробника. Бізнес – гарантований збут. Діти – якісне харчування. Податки залишаються в громаді.

І таких прикладів може бути безліч: ветеран відкриває майстерню з ремонту техніки й обслуговує комунальні установи; засновує швейне виробництво й бере участь у закупівлях спецодягу; створює ІТ-компанію та надає цифрові послуги органам місцевого самоврядування.

Досвід Хорватії у підтримці ветеранського бізнесу через кооперативи

Якщо подивитися на досвід Хорватії, яка після війни також зіткнулася з масштабною реінтеграцією ветеранів (сьогодні там понад 500 тисяч ветеранів – фактично кожен десятий громадянин), то ми побачимо таку модель.

У Хорватії немає окремих закупівельних пільг для ветеранів. Натомість функцію спрощення бере на себе форма об'єднання – ветеранські кооперативи. Їх більше 300, і більшість створені за підтримки держави. Саме кооператив централізовано готує документи, договори, супроводжує участь у процедурах.

В Україні ж частину цієї ролі вже виконує сам інструмент – електронний каталог. Спрощення закладене в самій системі.

І в цьому може полягати наша перевага. Натомість варто зосередитися на тому, щоб загальна система була максимально доступною. Бо ключове питання – наскільки низький поріг входу.

Якщо він справді короткий і зрозумілий, ветеранський бізнес зможе конкурувати не через пільгу, а через якість, відповідальність і локальність. І тоді публічні закупівлі стануть не формальною процедурою, а реальним інструментом економічної реінтеграції тих, хто захищав державу.

Досвід США та 3 % державних контрактів ветеранському бізнесу

З іншого боку, звернімося до Сполучених Штатів Америки. Сьогодні у США налічується понад 18 мільйонів ветеранів, і значна їх частина реалізує себе у сфері малого та середнього бізнесу.

Цікаво, що саме ця когорта підприємців є однією з найактивніших у формуванні податкових надходжень та створенні робочих місць.

Так от щороку 3 % річного обсягу федеральних контрактів спрямовується на закупівлі у малого бізнесу, що належить ветеранам, зокрема ветеранам з інвалідністю. Також планується збільшення частку субпідрядних контрактів для таких підприємств до 20 %.

Це інша сторона медалі, однак такий підхід виглядає цілком виправданим. Україні справді є чому повчитися у Сполучених Штатів у питаннях підтримки ветеранів та розвитку їхньої підприємницької діяльності. Адже квоти та інші пільги – це фокусна підтримка, що спрямована саме на ветеранський бізнес. Вони зобов'язують державного замовника віддавати певну частину контрактів саме ветеранам.

Україна вже зараз має обрати для себе стратегію

Який би формат підтримки ми сьогодні не впроваджували, очевидно одне: необхідно значно більше ресурсів спрямовувати саме на розвиток ветеранського бізнесу та зміцнення ветеранської спільноти. Водночас ключовою проблемою залишається недостатня поінформованість ветеранів про можливості, які пропонує держава, а також брак зрозумілості й прозорості самих механізмів підтримки.

Тому потрібно системно комунікувати: більше говорити, пояснювати, супроводжувати. Якщо йдеться про грантові програми, підтримка не має обмежуватися лише стартом. Ветерани потребують фахових консультацій на кожному етапі становлення бізнесу – від подання заявки до масштабування. Це можуть бути тренінги, програми підвищення кваліфікації, інформаційні зустрічі та менторська підтримка.

Розвиток ветеранського підприємництва – це не лише вдячність тим, хто захищав територіальну цілісність держави та запорука соціальної стабільності, а й стратегічна інвестиція у посилення економіки та формування справедливої конкуренції в Україні (*Економічна правда* (<https://epravda.com.ua/biznes/pidtrimka-veteranskogo-biznesu-novi-mozhливosti-ta-dosvid-inshih-krajin-819704/>). – 27.03.2026).

Інклюзивний підхід до зайнятості ветеранів з інвалідністю: кейс ДТЕК

Інклюзивний простір та робочі місця для ветеранів та ветеранок з інвалідністю: кейс ДТЕК.

Повномасштабне вторгнення змінило ринок праці та роль бізнесу в суспільстві. З лютого 2022 року на захист країни стали понад 5 700 працівників і працівниць ДТЕК. І поки вони тримають оборону країни, компанія продовжує тримати світло і тепло для мільйонів українців та чекає на їхнє повернення.

Станом на сьогодні 500 із них уже завершили службу і знову працюють у команді. Ще 200 ветеранів приєдналися до ДТЕК з ринку праці. Серед тих, хто повернувся, є ветерани з інвалідністю, набутою внаслідок війни.

З перших днів повномасштабного вторгнення компанія системно підтримує як мобілізованих співробітників, так і ветеранів. І робить це разом із ними – тими, хто повертається до роботи.

Саме так з'явився проєкт зі створення інклюзивного середовища та робочих місць на промислових підприємствах ДТЕК. Його мета – створити умови, за яких ветерани та ветеранки з інвалідністю можуть повноцінно працювати на підприємствах компанії – навіть у складних виробничих умовах, як-от шахти, теплоелектростанції чи підстанції.

Ключове завдання – змінити сам підхід до працевлаштування: не людина має підлаштовуватись під роботу, а робота – під людину.

Етапи реалізації

У 2025 році ДТЕК першим в Україні запустив пілотний проєкт зі створення інклюзивного робочого середовища на поверхні однієї з шахт компанії. Сьогодні він уже масштабується на 24 виробничі підприємства і продовжує розвиватися.

Проєкт включає:

- комплексний аудит виробничого середовища на доступність для людей з інвалідністю за участі самих ветеранів – співробітників компанії, які набули інвалідність унаслідок війни;
- адаптацію наземної інфраструктури (доступні маршрути, маркування небезпечних ділянок, пандуси, побутові простори, облаштування вбиралень і душових);
- запуск каталогу вакансій з автоматичним підбором ролей відповідно до можливостей людини;
- адаптацію робочих місць під конкретні потреби працівників.

Унікальність проєкту

Шахта – один із найменш адаптованих до інклюзії типів виробництва. ДТЕК першим в Україні довів, що інклюзія можлива навіть тут.

Проєкт поєднує:

- фізичну трансформацію виробничого простору;
- системний HR-підхід до працевлаштування;
- зміну культури всередині команд.

Окрім своєї соціальної місії, проєкт змінює і самі бізнес-процеси – формує новий, більш людиноцентричний підхід до роботи з персоналом у промисловості.

Цільова аудиторія

- ветерани та ветеранки з інвалідністю, які повертаються після служби або шукають роботу;
- цивільні люди з інвалідністю;
- бізнеси та індустрії, які шукають практичні моделі інклюзії;
- держава та органи влади, які формують і впроваджують політики інклюзивної трансформації України.

Інструменти просування

Проект розвивається через:

- участь у галузевих заходах і публічних дискусіях;
- престури та візити делегацій на підприємства, де вже створено інклюзивне середовище;
- медіаматеріали та соціальні кампанії з реальними історіями ветеранів.

Ключовий інструмент – це живі приклади людей, які вже працюють і доводять: інклюзія тут працює.

Результати проекту

- сформовано власну команду, яка пройшла навчання і впроваджує інклюзію на підприємствах;
- створено перші інклюзивні простори на складних промислових об'єктах;
- за рік проект охопив аудитом 24 підприємства компанії;
- розроблено електронний каталог для підбору вакансій для людей з інвалідністю, який допомагає HR співставляти можливості людини з вимогами професій та потребами підприємства;
- сьогодні в компанії працюють 87 ветеранів з інвалідністю.

Проект має довгостроковий характер і продовжує масштабуватися. ДТЕК розвиває інклюзивну інфраструктуру, розширює перелік доступних професій і впроваджує нові рішення для працевлаштування ветеранів.

Його мета – зробити все, щоб захисники і захисниці після служби могли повернутися в команду. Для цього ДТЕК змінює самі умови праці, щоб поріг не був бар'єром (*Marketing Media Review* (<https://mmr.ua/longreads/pr/inklyuzyvnyj-prostir-ta-robochi-misczya-dlya-veteraniv-ta-veteranok-z-invalidnistyu-kejs-dtek>). – 25.03.2026).

РЕГІОНАЛЬНІ

Слухові апарати для ветеранів на Івано-Франківщині

Ветерани на Івано-Франківщині можуть отримати безоплатні слухові апарати: що для цього потрібно.

На Івано-Франківщині ветерани, ветеранки та військовослужбовці з порушенням слуху можуть отримати безоплатні слухові апарати в межах державної програми. Засоби слухопротезування підбирають індивідуально відповідно до медичних потреб після звернення до лікаря та проходження обстеження.

Хто може отримати безоплатні слухові апарати

Начальниця Івано-Франківської ОВА Світлана Онищук повідомила, що в Україні діє програма безоплатного забезпечення ветеранів сучасними слуховими апаратами.

Держава продовжує підтримувати наших Захисників і Захисниць. В Україні діє програма безоплатного забезпечення ветеранів сучасними слуховими апаратами. Порушення слуху часто є наслідком бойових дій, вибухових хвиль або служби в умовах підвищеного шуму. Важливо, щоби військові після повернення мали можливість жити повноцінно та комфортно. Слухові апарати надаються безкоштовно та підбираються індивідуально – відповідно до медичних потреб людини, – повідомила Світлана Онищук.

За її словами, порушення слуху у військових часто виникає внаслідок бойових дій, впливу вибухових хвиль або тривалої служби в умовах підвищеного шуму. Тому можливість отримати слуховий апарат безкоштовно є складовою підтримки ветеранів після служби.

Отримати слухові апарати можуть ветерани та ветеранки війни, а також військовослужбовці з порушенням слуху, навіть без встановленої інвалідності.

Як отримати слуховий апарат ветерану

Щоб скористатися програмою, необхідно пройти кілька етапів. Насамперед слід звернутися до сімейного лікаря або терапевта. Після цього потрібно пройти обстеження у лікаря-сурдолога, який визначить стан слуху та потребу в апараті.

Далі потрібно подати необхідні документи до медичного закладу, який бере участь у програмі. Саме через такі заклади здійснюється забезпечення слуховими апаратами для ветеранів і військових.

Слухові апарати надаються безкоштовно та підбираються індивідуально з урахуванням стану здоров'я пацієнта, рівня порушення слуху та інших медичних показників.

Чому ця програма важлива для ветеранів

Світлана Онищук наголосила, що після повернення з війни військові мають можливість жити повноцінно та комфортно. За її словами, підтримка слуху є не лише медичним питанням, а й важливою умовою соціальної адаптації, спілкування та повернення до повсякденного життя.

Куди звертатися за роз'ясненнями

Ветерани, ветеранки та їхні родини можуть отримати додаткову інформацію про порядок участі у програмі за посиланням. Також діє гаряча лінія Міністерства охорони здоров'я України.

З питань участі у програмі можна звертатися за телефоном гарячої лінії МОЗ України: 0 800 505 201 (*VERSII.IF.UA* (<https://versii.if.ua/novunu/veterany-na-ivano-frankivshhyni-mozhut-otrymaty-bezoplatni-sluhovi-apataty-shho-dlya-czogo-potribno/>)). – 18.03.2026).

Ініціативи ветеранів Черкащини для покращення ветеранської політики

Ветерани Черкас ініціюють зміни: житло, транспорт і нова соціальна політика.

Консультативна рада ветеранів при Черкаському міському голові підготувала масштабне звернення до центральних органів влади – Президента України, Кабінету Міністрів України та Міністерства у справах ветеранів України. Про це повідомляється на офіційній сторінці у фейсбук Черкаської міської ради.

У центрі звернення – системні зміни, які мають покращити якість життя ветеранів. Йдеться, зокрема, про необхідність оновлення житлового законодавства, удосконалення механізмів забезпечення житлом та внесення змін до норм, що регулюють автотранспорт.

Представники ради наголошують: нинішня система квартирних черг морально застаріла і не відповідає сучасним викликам. Натомість пропонується перейти до більш ефективної моделі – через соціальне партнерство держави та забудовників. Серед ініціатив – запровадження норми, за якою 10 % житла в новобудовах має передаватися для потреб ветеранів, їхніх родин, а також зниклих безвісти і полонених.

Окремий блок пропозицій стосується транспортного забезпечення. Автомобіль для ветеранів, особливо тих, хто має обмежену мобільність, розглядається як важливий інструмент реабілітації та повернення до активного життя. У зв'язку з цим пропонується запровадити постійну програму звільнення від митних платежів, ПДВ та акцизу на імпорт авто, забезпечити державне фінансування переобладнання транспорту для адаптивного керування, а також надати субсидії на придбання автомобілів для осіб з інвалідністю, отриманою внаслідок війни.

Крім того, *ветерани ініціюють створення спеціальної робочої групи* при Кабінеті Міністрів України за участю представників регіональних рад. Її завданням стане підготовка необхідних законопроектів.

Звернення планують винести на розгляд місцевих рад по всій країні та передати до центральних органів влади. Серед тих, хто долучився до ініціативи – Анатолій Бондаренко, Марина Гаркава,

а також Департамент соціальної політики Черкаської міської ради і ветеранська спільнота VETERAN-Черкаси.

Ініціатива має на меті не лише вирішення нагальних проблем, а й формування нової, справедливої системи соціального захисту тих, хто захищав державу (*Черкаська Інформаційна Платформа (<https://chip-info.com.ua/veterany-cherkas-inicziyuyut-zminy-zhytlo-transport-i-nova-soczialna-polityka/>). – 2026. – 25.03*).

Реабілітація ветеранів Вінниччини

Вінницькі ветерани проходять реабілітацію в одному з лікувально-оздоровчих закладів області.

За 11-денну програму Захисники мають змогу відновити сили та перезавантажити свій організм.

Про це інформують на фб-сторінці міського Департаменту соціальної політики.

Кілька років поспіль Департамент соціальної політики Вінницької міської ради співпрацює з одним із лікувально-оздоровчих закладів Вінниччини у напрямку забезпечення реабілітації та санаторно-курортного лікування ветеранів війни.

«У закладі під супроводом лікарів Захисники та Захисниці України отримують реабілітацію після травм і критичних захворювань, оздоровчу гімнастику, прогулянку з інструктором скандинавської ходьби, займаються в басейні. Також можливість збалансованого і смачного триразового харчування, відпочинок та перезавантаження», – кажуть у департаменті.

За 11-денну програму Захисники мають змогу відновити сили, перезавантажити свій організм, почати новий старт. В 2025 році отримали оздоровлення 59 ветеранів війни, з початку 2026 році – 8 ветеранів (*Місто над Бугом (<https://mistonadbugom.com.ua/article/vinnicki-veterani-prohodyat-reabilitaciyu-v-odnomu-z-likovalno-ozdorovchih-zakladiv-oblasti>). – 2026. – 27.03*).

Проблеми доступу ветеранів до правосуддя

Скандал у судах: Чому українські ветерани змушені воювати з бюрократією після фронту?

В Ужгороді відбувся «гарячий» круглий стіл за участі заступника Міністра у справах ветеранів Фархада Фархадова та представника Омбудсмена Андрія Крючкова. Тема, яка підняла хвилю обурення: доступ захисників до правосуддя та системна бездіяльність чиновників.

Головний парадокс: Захищав державу – тепер судишся з нею

Найбільший резонанс викликав факт того, що ветерани часто змушені йти до суду не через суперечки з сусідами, а через протиправні рішення або бездіяльність органів влади. Замість автоматичного отримання пільг та прав, воїни витрачають місяці на судові тяганини.

Ключові проблеми, які озвучили на зустрічі:

«Податок на справедливість»: Ветерани досі мають проблеми зі звільненням від судового збору, хоча існує Єдиний державний реєстр.

Стіна бездіяльності: Державні органи ігнорують практику Верховного Суду, змушуючи кожного ветерана проходити «коло пекла» в судах індивідуально.

Архітектурне приниження: Багато судів досі не пристосовані для людей з пораненнями та інвалідністю (відсутність пандусів, вузькі проходи).

Юридичний вакуум: Відсутність супроводу ветерана «від і до» змушує їх шукати дорогих адвокатів самотужки.

Закарпаття під прицілом: Буде проведено жорсткий аудит.

Представник Омбудсмена Андрій Крючков анонсував безпрецедентний крок: повний аналіз рішень Адміністративного суду Закарпатської області. Фахівці виокремлять усі випадки, де влада порушила права ветеранів, і на основі цього створять регіональну робочу групу.

«Ветеран не має вигризати свої права через суд. Система повинна працювати автоматично», – ключовий посил зустрічі.

Який план дій?

Офіс Омбудсмана під керівництвом Дмитра Лубінця бере питання під парламентський контроль. Мета – змінити закони так, щоб суди перестали бути «другим фронтом» для наших захисників (*Новини Закарпаття* (<https://transkarpatia.net/transcarpathia/nadzvychaine/200039-skandal-u-sudah-chomu-ukrajinski-veterani-zmusheni-vojuvati-z-bjurokratiyeju-pislja-frontu.html>). – 2026. – 28.03).

Сеанс реабілітації для ветеранів на Закарпатті

Відновлення внутрішнього балансу через глинотерапію: поліцейські Закарпаття провели сеанс реабілітації для ветеранів.

На Закарпатті триває розбудова проекту соціальної та психофізичної реабілітації наших Захисників і Захисниць. Працівники поліції області дбають про якісне відновлення та реінтеграцію службовців, які виконували бойові завдання на фронті, а зараз – знаходяться на лікуванні.

Правоохоронці, які здійснюють підтримку ветеранів, переконані, що терапевтичні методи мають поєднувати лікування та відпочинок. Саме тому співробітники ГУНП в Закарпатській області спільно з представниками ДУ ТМО МВС України по Закарпатській області організували для Захисників ще один сеанс відновлення шляхом глинотерапії у Закарпатському обласному центрі дитячої та юнацької творчості «ПАДІОН».

Перед початком заходу працівники сектору психологічного забезпечення поліції Закарпаття пояснили присутнім, як працює обраний метод терапії й поділились низкою психологічних практик. Крізь тактильність ветерани матимуть змогу не лише створити довільні фігури з глини, а й вкласти емоції та переживання, про які часом важко говорити.

У сеансі також взяли участь й діти ветеранів, які залюбки доєдналися до творчого завдання та допомогли рідним й присутнім у створенні глиняних фігур.

Захисники відзначили, що такі заходи допомагають їм висловити глибинні переживання та перезавантажити моральний стан у невимушеній атмосфері. Кожен готовий виріб – частина історії кожного митця та символ перемоги над тим, що хвилює й болить всередині (*Новини Закарпаття* (<https://transkarpatia.net/transcarpathia/social/199847-vidnovlennja-vnutrishnogo-balansu-cherez-glinoterapiju-policejski-zakarpattja-proveli-seans-reabilitaciji-dlja-veteraniv.html>). – 2026. – 21.03).

Реабілітація та підтримка – дослідження стану ветеранів на Сумщині

«Лише 39,5 % отримували реабілітацію чи психологічну підтримку». На Сумщині провели перше дослідження стану ветеранів.

Протягом 2025 року в Сумах провели опитування серед ветеранів і ветеранок області. Виявилось, що майже 40 % з них отримували реабілітаційну або психологічну підтримку, більшість мають проблеми зі здоров'ям, а 80 % – з роботою. Про це розповіли в ГО «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини», про інші результати дослідження розповідаємо в новині.

Які результати опитування ветеранів на Сумщині

Дослідження організувала ГО «Інтелект Сумщини» разом із Сумським обласним ветеранським центром «Ветеран-ПРО». Результати опитування показали, з якими труднощами стикаються люди після служби й що саме треба зробити, аби полегшити їхню адаптацію після демобілізації.

У дослідженні пишуть, що майже 70 % ветеранів мають поранення, контузії або інші наслідки служби. Понад дві третини оцінюють своє здоров'я як «задовільне» або «погане». Більше половини постійно відчують фізичний біль, який заважає в повсякденному житті.

За словами дослідників, лише 39,5 % ветеранів мали реабілітаційну або психологічну підтримку. Більше половини – не отримували її взагалі. За шкалою психічного здоров'я середній результат – 54 бали зі 100. Крім того, понад 40 % ветеранів часто почуваються втомленими або пригніченими.

Майже 80% ветеранів стикаються з труднощами при пошуку або утриманні роботи. Третина має складнощі в сімейних стосунках. Багатьом непросто впоратися з побутом. Натомість найпопулярніші форми відпочинку серед ветеранів – адаптивний спорт, туристичні походи й волонтерство, пишуть у дослідженні.

Зібрали думки 86 жінок і чоловіків

В анонімному опитуванні взяли участь 86 людей – ветерани і ветеранки із Сумщини. Їх залучали через профільні організації, центри підтримки й соціальні мережі. Серед опитаних були як чоловіки, так і жінки різного віку, що мають досвід участі у бойових діях або належать до родин ветеранів. Детальні результати опитування можна побачити в аналітичному звіті за посиланням.

Чому Цукр про це пише

У ГО «Інтелект Сумщини» кажуть, що це перше регіональне дослідження психологічного й фізичного стану ветеранів на Сумщині. Його результати можуть допомогти розробити програми реінтеграції, які враховуватимуть реальні потреби людей – залежно від того, де вони живуть і з якими труднощами стикаються. До прикладу, ветерани із сільської місцевості мають менший доступ до послуг і рідше залучені до соціального життя, ніж ті, хто живе у Сумах. Результати опитування корисні для профільних громадських організацій, бізнесу, влади й не тільки (*Цукр* (<https://cukr.city/news/2026/na-sumshchyni-provely-pershe-doslidzhennia-stanu-veteraniv/>). – 2026. – 19.03).

Центр ментального здоров'я «Повернення» на Житомирщині*У Житомирі відкрили Центр ментального здоров'я «Повернення»*

24 березня у Житомирі в приміщенні колишнього діагностичного центру відкрили Центр ментального здоров'я «Повернення». За словами голови Житомирської ОВА Віталія Бунечка, це сьомий центр ментального здоров'я, який діє в області на базі медичних закладів. Безоплатну допомогу за самозверненням або направленням лікарів тут надають військовослужбовцям, ветеранам, їхнім сім'ям та сім'ям загиблих у російсько-українській війні.

Генеральний директор Житомирської обласної лікарні ім. О. Гербачевського Олександр Веселовський розповів Суспільному, що Центр ментального здоров'я «Повернення» створений за сприяння фонду Віктора та Олени Пінчуків. Фонд виділив на розробку документації, ремонт, обладнання та навчання персоналу 13 мільйонів 226 тисяч гривень.

За словами голови Житомирської ОВА Віталія Бунечка, поточне фінансування Центру ментального здоров'я здійснюватиме НСЗУ та обласна лікарня.

«Ми отримали базу, ми отримали навчання фахівців, а далі це наше зобов'язання – утримувати це на належному рівні», – зазначив Віталій Бунечко.

Один з відвідувачів Центру ментального здоров'я «Повернення» військовослужбовець ЗСУ Олександр Миненко розповів Суспільному, що хоче покращити стан власного психічного здоров'я.

«Хочу подолати тривожність, апатію, агресію, накрут себе у тригерних ситуаціях. У мене є діагноз. Наразі я перебуваю на лікуванні у стаціонарі», – говорить військовий.

Допомагати військовослужбовцям та ветеранам будуть психологи, реабілітологи, психотерапевти та фізіотерапевти.

«Люди малюють і переносять свої емоції на об'ємні дерев'яні предмети та кольором передають свій стан. Потім я ці кольори аналізую і допомагаю визначити, що з ними не так. Якщо все добре, то воно буде видно, що все добре. Буде колір зелений, синій», – розповіла клінічна психологиня Ірина Матвієнко.

«Крісло працює хвильовою вібрацією. Тобто за допомогою вібрації, яка відчувається пацієнтом, як хвилі, які проходять по тілу. Поряд зі звуковою доріжкою й вплив на нервову систему. Для зручності ви можете регулювати звук, вібрацію», – говорить ще одна клінічна психологиня Олена Данилюк.

У планах обласної лікарні – розробка та будівництво у приміщенні колишнього діагностичного центру також реабілітаційного центру.

«Планується зробити реабілітаційний центр повного циклу, де буде надаватися як стаціонарна медична допомога, реабілітація, так і амбулаторна медична допомога. Вже готовий проєкт, у нас готовий кошторис. Ми зараз у пошуках коштів, щоб по можливості до кінця року завершити цей проєкт», – зазначив Олександр Веселовський (*Суспільне. Житомир* (<https://suspilne.media/zhytomyr/1271826-u-zitomiri-vidkrili-centr-mentalnogo-zdorova-povernenna/>)). – 2026. – 24.03).

Безоплатний курс навчання в «Академії підприємництва ветеранів» у Житомирі

У Житомирі проведуть третій безоплатний курс навчання в «Академії підприємництва ветеранів».

31 березня 2026 року в Житомирі стартує третій навчальний курс «Академії підприємництва ветеранів» безоплатної освітньої ініціативи для ветеранів та ветеранок війни та членів їх родин. Наразі ще приймають заявки на навчання.

Про напрямки навчання, і, зокрема, юридичний супровід, взаємодію Академії із діючим бізнесом, а також про інші ініціативи навчання ветеранів в Житомирі редакторка Українського радіо Житомир Наталія Кулініч говорила із начальником управління у справах ветеранів війни Житомирської міської ради Андрієм Забігайлом.

«Академія підприємництва ветеранів», з якого часу вона працює?

Академія діє в Житомирській громаді з 2024 року і наразі позаду вже два випуски. За два курси у нас успішно пройшли навчання 43 ветерани і ветеранки. Наскільки я зараз володію інформацією, після такого навчання у нас в Житомирі уже стартували три ветеранські справи. Вони приходили вже з ідеями, зі своїми деякими напрацюваннями. Але, знаєте, навчання ніколи не буває зайвим, і вони хотіли для себе десь переконатися в тому, що вони йдуть правильно. І вже після закінчення академії вони успішно відкрилися.

А в яких напрямках відкрили ці нові бізнеси у Житомирі ветерани і ветеранки?

Це кафе одне відкрите, також була відкрита станція по обслуговуванню автомобільних кондиціонерів і кав'ярню.

Коли ветеранське управління започатковувало як цей курс, чи бачили ви вже тоді конкретний запит в нашій громаді на підприємницьке навчання для ветеранів?

Коли держава говорить про те, що ми надаємо грантові гроші для ветеранів та ветеранок для відкриття власної справи, ми з моїм керівником, з заступником міського голови з питань ветеранської політики зі Олегом Смалем почали думати, що є сьогодні бар'єром для ветерана чи ветеранки, коли вони хочуть відкрити власну справу.

Це брак знання і це страх про те, що я не зможу зробити, тому що я не знаю, як це зробити. І ми подумали, чому б не відкрити таку академію, яка була б направлена на детальний розбір початкової справи, покроковий – що потрібно тобі зробити?

Тобто відкрити ФОП, зареєструвати всі свої документи, побудувати команду. І оці всі кроки, які в нас є в Академії підприємства, у нас ведуть поважні люди, які уже роками працюють в цій сфері.

Ви згадали про викладачів, досвідчених бізнесменів нашої громади. *Наскільки легко було чи важко знайти людей, які готові як волонтери співпрацювати в цьому проєкті?*

Ви знаєте, це було неважко. Для деякого бізнесу це просто можливість сказати ветерану і ветеранці дякую.

А скільки бізнесів долучилися в такий спосіб до Академії?

У нас задіяно 5 різних напрямків, 5 бізнесів, які працюють і допомагають ветеранам.

Які теми охоплює навчання? Чи з'являються в нових сезонах нові напрямки навчання?

У нас в Академії підприємства напрямки такі: порядок реєстрації та оподаткування підприємця, залучення ресурсів фендрейзінгу, побудова ефективної команди та філософії бізнесу, психологія продажів та взаємодія з клієнтами, отримання мікрогрантів та написання бізнес-планів, просування справи у соцмережах. І також у нас є екскурсії на діючі бізнеси в Житомирі на два чудових підприємства.

Перше – це дуже великий бізнес, виготовлення ковбас, м'ясокомбінат. І другий бізнес середній – це снеки, соняшникове носіння, горішки. Нашим слухачам дуже сподобалося. Вони побачили, до чого можна рости.

І стартує ще у нас в цьому році додається юридичний супровід. Ми розуміємо – на сьогодні є питання, які стосуються юриста, щоб юридично людині допомогти. Тому в нас є юрист, який також зголосився нам на волонтерських засадах допомогти. Він спершу проведе лекцію, чим може людина зіштовхнутися при відкритті власної справи, як уникнути деяких проблем. І якщо, не дай Бог, ти десь з чимось зіштовхнувся, скажімо так, не падаємо в паніку, а просто робимо правильні дії. І це навчання буде направлено також на це.

Скільки людей ви набрали на курс, який стартує у третій хвилі Академії, і чи можна ще приєднатися?

Вже зареєструвалося десь 20 ветеранів та ветеранок. Якщо ще хочуть долучитися – то можна перейти в фейсбуці на сторінку управління у справах ветеранів війни Житомирської міської ради, знайти пост з приводу Академії підприємництва і також зареєструватися і долучитися до цієї Академії.

Навчання проходитиме у Житомирі з 31 березня по 30 квітня 2026 року. Участь у програмі – безоплатна. Кількість слухачів обмежена – 35. Заняття проходитимуть офлайн по вівторках та четвергах з 15:00 до 17:00.

Які ще ініціативи реалізують в місті для навчання ветеранів і членів їхніх родин?

Наприклад, у нашій громаді також є спільна ініціатива управління ветеранів та Патрульної поліції області із безоплатного навчання теорії водіння для ветеранів та членів їх родин. Ця ініціатива стартувала наприкінці 2025 року і за цей час навчання пройшло біля 25 людей.

Окремих коштів на цей проєкт з бюджету громади не виділяється. У нас є співпраця з Патрульною поліцією, є підписаний меморандум. І вони на своїй базі проводять це навчання, вичитують повністю теоретичний матеріал. А потім кожен із людей, хто пройшов це курс навчання, може піти самостійно в МРЕО і здавати екзамен. Тобто, для того, щоб здавати екзамен в МРЕО, їм не потрібно навчатися в автошколі.

На сьогодні в Україні діє працює Постанова № 432 щодо перенавчання для ветеранів, ветеранок, їхніх родин, членів сімей загиблих. У 2025 року і до того діяли певні обмеження, наприклад, право навчатися мали військові, які вже звільнені із Збройних сил України. І так само могли навчатися і їхні рідні – дружини і діти тих військовослужбовців, ветеранів, які вже звільнені. Тобто обов'язково потрібний був документ, наказ про звільнення.

Тому, наприклад, дружини військових, які знаходились на передовій і захищали нашу країну, не могли безкоштовно навчатися. І ми розуміли, що маємо це змінити. Ми зустрілися з Патрульною поліцією області і запитали, чи можуть вони проводити такі навчання саме для дружин і дітей, чий чоловіки і батьки знаходяться на передовій. Так ми почали цей проєкт.

Коли у 2026 році прийняли зміни до цієї Постанови, то додалась можливість навчатись батькам військовослужбовців, але виключили дітей. І ми знову виступили з ініціативою дати можливість дітям військовослужбовців проходити таке навчання безоплатно. Тому зараз разом із поліцією працюємо над тим, щоб усі військові та члени їх родин могли навчитися теорії, підготуватися до іспиту і якісно здати його. У нас є військовий, який відразу, з першого разу, пішов і здав в МРЕО теорію, екзамени.

А розкажіть про перший випуск у Житомирі безоплатного курсу для ветеранів і ветеранок війни «Встановлення сонячних панелей».

24 березня цього року в Житомирі відбулось вручення сертифікатів ветеранам та ветеранам, які захотіли навчатися встановленню, обслуговуванню та монтажу і демонтажу сонячних панелей.

Ця ідея народилася в нас із заступником міського голови з питань ветеранської політики, зі Олегом Смалем, коли ми обговорювали, що можемо зробити для ветеранів і ветеранок в Житомирі, окрім фізично щось їм дати. Не так давно до мене звернувся мій знайомий підприємець, який запропонував працювати ветеранів і ветеранок, які хочуть займатися встановленням сонячних панелей. Так народилася ідея, ми звернулися до Житомирського коледжу інноваційних технологій і вирішили зробити спільну навчальну програму, яка б цій професії навчала саме ветеранів і ветеранок.

Як тільки на початку березня ми оголосили в соцмережах, що такий набір стартує, то впродовж лише одного дня ми сформували першу групу з 11 людей. Навчання відбувались на базі нашого Житомирського коледжу інноваційних технологій. Проводили заняття два викладачі навчального закладу. Із двадцяти занять 6 годин було присвячено теорії, а 14 годин – практичним заняттям. В коледжі є лабораторія, де все облаштовано для того, щоб можна було паяти, збирати, навчатися практичним речам, так, ніби ти вийшов на підприємство і в полі встановлюєш сонячні панелі.

Якщо у випускників цього курсу є бажання бути найманими працівниками в існуючих підприємствах, які вже працюють, то наше управління готове співпрацювати із ними та із підприємцями, які візьмуть їх на роботу. Сьогодні це хороша робота з дуже достойною оплатою. Або вони можуть відкрити власну справу із встановлення сонячних панелей, сьогодні держава надає ветеранським бізнесам таку грантову підтримку, що це абсолютно реально робити.

Чи це перший досвід колаборації управління у справах ветеранів ЖМР та Житомирського коледжу інноваційних технологій?

Ні, це не перший наш досвід співпраці. З коледжем ми почали співпрацювати наприкінці минулого, 2025 року. І за цей час вже реалізували разом чотири курси занять. Зокрема, навчання з 3D-друку та моделювання.

Коледж надав для навчання свої приміщення, своїх викладачів, а також свої 3D-прінтери, які в них є в лабораторії. На них ветерани та ветерани, які записались на цей освітній курс, розробляли свої моделі і займалися безпосередньо 3D-друком. І на випуск курсу вони приносили свої розробки, які зробили своїми руками під час навчання.

Наприклад, уже на другому курсі занять з'явилась ідея розробити і надрукувати тримачі для тростин. Ці тримачі зараз встановлені у нас в міському управлінні у справах ветеранів війни, тобто там, куди приходять саме ветерани, часто спираючись на тростину. І коли приходять

ветеран, сідає, ми підходимо і показуємо, що в нас є така річ біля кожного столу. І коли вони нею вперше користуються, я бачу, наскільки в них приємне здивування. Тому що, знаєте, здається якась така дрібничка, але вона полегшує взагалі життя. Це і про комфорт, і про увагу.

Сьогодні ми продовжуємо планувати впровадження нових освітніх ініціатив в нашій громаді для ветеранів та ветеранок, бо бачимо, що це має попит, це потрібно. Бо після повернення з фронту ветерани війни часто шукають себе у новій справі, вони хочуть розвиватися і рухатись вперед (*Суспільне. Житомир* (<https://suspilne.media/zhytomyr/1275326-u-zitomiri-provedut-tretij-bezoplatnij-kurs-navcanna-v-akademii-pidpriemnictva-veteraniv/>). – 28.03.2026).

Житомирський ярмарок вакансій для ветеранів та ветеранок

У Житомирі відбувся загальнообласний ярмарок вакансій для ветеранів та ветеранок – скільки людей долучилися.

27 березня 2026 року в Житомирі на базі міського центру зайнятості з онлайн-підключенням до 11 громад області відбувся загальнообласний ярмарок вакансій для ветеранів та ветеранок. До заходу долучилися майже 4 сотні людей, які шукають роботу. Учасникам презентували вакантні місця на підприємствах та установах області, а також грантові програми для власного бізнесу.

Про це Суспільному розповіла співorganizаторка заходу – директорка Житомирського обласного центру зайнятості Галина Корінна.

За її словами, найбільш актуальними для ветеранів та ветеранок на сьогодні є запити на отримання грантів на започаткування власної справи або її розвиток, а також на отримання ваучерів на навчання.

«Станом на 27 березня різними грантами для започаткування власного бізнесу скористалися понад 2 тисячі жителів області. Із запитами для їх отримання зверталися і ветерани. Насамперед був попит на отримання ваучерів на перенавчання, здобуття іншої освіти та відкриття власної справи. А серед найбільш витребуваних професій – водії, менеджери і управлінці державного сектору та органів місцевого самоврядування», – сказала Галина Корінна.

З інформації Галини Корінної, від початку повномасштабного вторгнення російських військ в Україну до обласної служби зайнятості звернулися понад 3 тисячі ветеранів та ветеранок, з яких станом на 27 березня 2026 року 602 працевлаштувалися.

Ветеран російсько-української війни Микола був одним із учасників загальнообласного ярмарку вакансій. Чоловік розповів, що проходив службу мінометником у складі 9 прикордонного загону імені Січових Стрільців. На захід прийшов, бо, з його слів, хоче знайти роботу, яка відповідатиме його інтересам.

«Мене цікавить офісна робота. Розглядаю можливості власної реалізації у правоохоронній службі. Можливо, у Національній поліції чи поліції охорони. А також на підприємстві «Кромберг енд Шуберт». Можливість щось підшукати є. Тут великі пропозиції з вибором вакансій», – розповів Микола.

Ветеран російсько-української війни Іван Панченко розповів, що служив у 201 батальйоні 110-тої окремої бригади територіальної оборони. З його слів, скористався навчанням, яке надавав обласний центр зайнятості. Наразі, з його слів, він здобуває вищу освіту за напрямком управління.

«Центр зайнятості надав грант приблизно на суму 32 тисячі гривень. Решту потрібно було доплачувати самостійно. Але це нормальний старт для того, аби можна було розвиватися. У нас у групі 60–70 людей, 20 із них – ветерани», – сказав Іван Панченко.

Ветеран російсько-української війни Максим Костючек прийшов на ярмарок вакансій разом із дружиною. Розповів, що служив у 141 батальйоні 115-тої бригади територіальної оборони. Після служби відкрив сімейний бізнес СТО за грантові гроші.

«Оскільки до повномасштабного вторгнення я працював на СТО, моя спеціалізація була «Автокондиціонери та автономні опалювачі», то у цьому напрямку я продовжую працювати після повернення із служби. Наразі ми разом із дружиною відкрили власну сімейну справу – наше СТО», – сказав Максим Костючек.

«Мій чоловік – великий фахівець у своїй справі. Я давно помічала в його очах, що він хотів би цим займатися. Вже станом на сьогодні ми орендуємо приміщення, купили обладнання, інструменти. Ми вже відкриті. І з задоволенням будемо надавати послуги людям», – сказала дружина ветерана російсько-української війни Наталія.

За словами менеджерки з персоналу одного із приватних підприємств міста Тетяни Володько, компанія шукає працівників у цех морозива та у службу безпеки.

«Якщо розглядати цех морозива, це можуть бути укладальники, складальники морозива, налагоджувальники ліній. Якщо розглядати службу безпеки, то ми шукаємо ревізорів, охоронників, заступників керівника», – сказала Тетяна Володько.

Начальник сектору управління кадрового забезпечення Головного управління Нацполіції в Житомирській області Леонід Іванченко розповів ветеранам про вакансії в поліції.

«Щодо цивільного персоналу, то наразі у нас є вакантні місця в управлінні бухгалтерського обліку. Також є вакансії у службі «102». Щодо атестованих посад, то буде виноситися перелік посад, які ми можемо забезпечити. Служба поліції потребує певного фізичного рівня підготовки, але є посади в управлінні кадрового забезпечення, де менше фізичного навантаження, матеріального забезпечення. Є інструкторські посади для використання безпілотників, на які ми можемо залучати ветеранів», – сказав Леонід Іванченко.

Раніше Суспільне розповідало, що 24 березня у Житомирі в приміщенні колишнього діагностичного центру відкрили Центр ментального здоров'я «Повернення». За словами голови Житомирської ОВА Віталія Бунечка, це сьомий центр ментального здоров'я, який діє в області на базі медичних закладів. Безоплатну допомогу за самозверненням або направленням лікарів тут надають військовослужбовцям, ветеранам, їхнім сім'ям та сім'ям загиблих у російсько-українській війні (*Суспільне. Житомир* (<https://suspilne.media/zhytomyr/1275226-u-zitomiri-vidbuvsazagalnooblasnij-armarok-vakansij-dla-veteraniv-ta-veteranok-skilki-ludej-dolucilisa/>). – 27.03.2026).

Безкоштовні курси керування авто на Вінниччині

У Вінниці ветеранів безкоштовно навчають керувати авто.

У Вінниці ветерани російсько-української війни мають змогу безкоштовно навчитися керувати автомобілем та отримати посвідчення водія.

Про це Суспільному розповів начальник міського управління ветеранської політики Микола Білік.

За його словами, «Безбар'єрні автошколи» – це проєкт МВС. Програма забезпечує навчання водінню категорії В для людей з інвалідністю та ветеранів, пропонуючи адаптований транспорт.

«З 2025 року по цій програмі пройшли перепідготовку 48 людей, вже є на сьогодні заявки 38 осіб. Для того, щоб отримати ці послуги, ветерани можуть звернутися в центри надання адмінпослуг, подати заявку, і далі спеціалісти цим займуться, навчання безкоштовне», – розповів Микола Білік.

За останній рік кількість охочих отримати водійське посвідчення серед ветеранів значно зросла. Про це сказала комунікаційниця сервісного центру Альона Лавровська.

«Минулого року в нас 8 ветеранів отримали посвідчення водія, склали іспит на нашому автомобілі, яким ми отримали минулого року. Це на категорію В. За цей рік двоє ветеранів складають іспит за програмою безбар'єрної автошколи», – сказала Альона Лавровська.

Ветеран російсько-української війни 41-річний Олександр Парфенюк Суспільному розповів, що у цивільному житті виготовляв меблі, захищати країну пішов добровольцем на початку повномасштабного вторгнення РФ, служив на Донеччині.

2024 року отримав осколкове поранення ноги, один уламок досі залишається в тілі. За словами чоловіка, після реабілітації вирішив навчитися керувати авто, аби бути більш мобільним. Нині він успішно склав практичний іспит з водіння авто та отримав водійське посвідчення.

«Із таким діагнозом наразі важко пересуватися. Міський транспорт закриває чимало потреб, але є місця, куди він не ходить, тому вирішив здавати на права», – сказав чоловік.

Керувати автомобілем Олександр навчався в безбар'єрній автошколі, яка діє при вищому професійному училищі департаменту поліції охорони. Викладач автошколи Ігор Шелепко розповів, що пройти курс із підготовки водіїв можуть ветерани російсько-української війни, члени їхніх родин та особи з інвалідністю. Учасниками першого курсу стали восьмеро слухачів.

«У нас є автомобіль, переобладнаний під ручне управління, якщо є потреба, є автомобілі для людей з ампутаціями, наразі чекаємо ще одне авто з автоматичною коробкою передач. Ветерани, члени їхніх родин, люди з інвалідністю можуть навчатися в нас», – сказав Ігор Шелепко.

Серед тих, хто навчався в безбар'єрній автошколі – 23-річний Микита Оксеніч. Він ветеран російсько-української війни. Розповів, що був розвідником у третій окремії штурмовій бригаді.

У лютому 2024 року під час боїв за Авдіївку отримав поранення, після якого йому ампутували ліву руку. Наразі має біомеханічний протез. Посвідчення водія Микита отримав три тижні тому.

«Я собі довів, що на механіці можу їздити. Якщо дано життя вдруге, то треба це цінувати. Ми люди такі, що пристосовуємося до будь-якої ситуації, нічого немає неможливого. Я прийшов, подивився, що і як, все можливо», – сказав Микита Оксеніч.

Наразі в безбар'єрній автошколі триває набір учасників. Наступні курси стартують із 7 квітня та з 28 травня (*Суспільне. Вінниця* (<https://susplne.media/vinnysia/1273858-u-vinnici-veteraniv-bezkostovno-navcaut-keruvati-avto/>). – 26.03.2026).

Гончарство як реабілітація: проєкт на Вінниччині

Реабілітація глиною: у Вінниці стартував проєкт «Гончарство у темряві 2.0».

У Вінниці меморандум про співпрацю підписала ГО «Центр соціально-інклюзивного партнерства» з гончарною майстернею «Хаос». Зробили це в рамках реалізації проєкту «Гончарство у темряві 2.0».

Про це Суспільному розповіла очільниця ГО Людмила Дичко.

Розповіла, вперше проєкт стартував минулоріч. Тоді у ньому взяли участь 9 ветеранів російсько-української війни та один цивільний. Всі незрячі.

«Суть проєкту – це навчити хлопців отримати нові навички гончарства. У нас в Україні немає роботи для незрячих хлопців, то ми створили проєкт для того, щоб навчити їх гончарити, щоб вони отримали якусь професію», – сказала Людмила.

Співзасновниця гончарної майстерні Юлія Мельник розповіла, гончарством займається майже три роки. В рамках проєкту ділитиметься досвідом з ветеранами.

«Глина – дуже тактильний матеріал, насправді, ми відпрацьовуємо кожен момент, головне не боятися помилятися, а працювати, в такому випадку все виходить і з кожним разом все краще і краще», – розповіла Юлія.

Олег Дереча ветеран російсько-української війни, повномасштабне вторгнення РФ чоловіка застало в Києві, де працював будівельником. Суспільному розповів, воювати пішов в 2022 році. Служив на Донеччині, Запоріжжі, Харківщині. В січні 2024 року під час виконання бойового завдання Олег отримав мінно-вибухове поранення, внаслідок якого втратив зір. Гончарством займається не вперше.

«Коли я почав займатися гончарством, в мене руки почали краще діяти, в мене майже не працювала права рука, а зараз вже краще. Це така реабілітація, яка допомагає напружувати м'язи і розробляти їх», – сказав Олег Дереча.

В'ячеслав Садовський за гончарним колом вперше. У цивільному житті працював майстром на підприємстві. В березні 2022 року його призвали на службу. Служив на Запорізькому, Херсонському напрямках.

«Це вперше, відчув як формувати, що робити, мені по відчуттям приносить задоволення така робота. Така робота розвиває моторику пальців, це нові відчуття для мене, повністю провалюєшся, в уяві бачиш який виріб має бути», – сказав чоловік (*Суспільне. Вінниця* (<https://ukrveteran.ck.gov.ua/news/biytsi-duhu--na-cherkashini-vidbuvsya-tretyi-veteranskiy-forum>). – 2026. – 16.03).

Виставка картин ветеранів у Кропивницькому

Реабілітація мистецтвом: у Кропивницькому презентують виставку картин ветеранів

У Кропивницькому художньо-меморіальному музеї Олександра Осмьоркіна презентують виставку картин ветеранів російсько-української війни. Відвідувачі музею можуть переглянути понад пів сотні робіт, створених 17-ма авторами під час реабілітаційних ретритів.

Про це Українському радіо Кропивницького розповіла очільниця громадської організації «Мобільна волонтерська група», яка ініціювала виставку, Наталія Салімова.

За її словами, на виставці представили пейзажі та натюрморти, виконані пастеллю, аквареллю, гуашшю та кольоровими чорнилами. Картини написали у 2025–2026 роках у Карпатах, де ветерани проходили реабілітацію, працювали з психологами та займалися творчістю. Деякі з них продовжують службу.

«Виставка об'єднує роботи, написані в межах програм психосоціальної підтримки та творчих майстерень, які реалізовує наша організація. Для багатьох учасників живопис став способом пережити події війни, відновити внутрішній світ».

Директорка музею Віта Чернова розповіла, що мистецтво є важливим для психологічного відновлення.

«Для багатьох учасників живопис став способом осмислення пережитого, відновлення внутрішньої рівноваги та повернення до цивільного життя».

Художниця Лариса Кулініч, яка працює з ветеранами, сказала, що під час занять з ветеранами займаються живописом, графікою та експериментують з різними матеріалами.

«Творчий процес у нас не зупиняється. Поштовок для такої творчості були виїзні ретрити у Карпатах – тиждень таких активних дій, гірської терапії. Це були походи в ліс, катання на сноубордах, робота з психологами і робота з мистецтвом».

Ветеран Віталій Онойко розповів Суспільному, що ставиться до мистецьких занять, як до відпочинку.

«Під час процесу розслаблююсь, залишаю рутинні проблеми позаду».

Зі слів ветерана Дениса Кузнєцова, займаючись мистецтвом, він давав вихід своїм емоціям.

«Малювали те, що на серці було, на душі. І свої враження. Коли ти малюєш, ти відключаєшся від буденного, від проблем, військових проблем. Ти зосереджений на цьому і виплескуєш всі емоції на листок».

Ветеран Сергій Михальюнок реабілітацію через мистецтво вважає дією.

«Всі можливості для того, щоб реабілітуватися є, і люди займаються цим професійно. Головне – вийти зі свого кокона, подолати свої страхи та переживання, і буде все нормально» (*Суспільне. Кропивницький* (<https://suspilne.media/amp/kropyvnytskiy/1269908-reabilitacia-mistectvom-u-kropivnickomu-prezentuut-vistavku-kartin-veteraniv/>). – 2026. – 24.03).

Звернення черкаських ветеранів про поновлення пільгових механізмів

Ветерани з Черкас просять ВР поновити пільги для розмитнення авто та удосконалити механізм забезпечення житлом.

У Черкасах під час чергової сесії міської ради 26 березня депутати підтримали прохання ветеранів звернутися до Верховної Ради з вимогою поновити пільги для розмитнення авто, а також удосконалити механізм забезпечення житлом.

«За» ветеранське звернення проголосували 27 депутатів із 30 присутніх, повідомили кореспондентки Суспільного із сесійної зали.

Сесію міської ради розпочали зі звернень. До трибуни виступити вийшов голова консультативної ради ветеранів капітан Артур Романча, який зачитав пропозицію ветеранської спільноти:

«Ми, члени консультативної ради, звертаємося до вас про негайний перегляд підходів до соціального захисту ветеранів війни. Існуюча система пільгового розмитнення автомобілів застаріла й забюрократизована та часто стає джерелом корупції. Ми пропонуємо впровадити прямі механізми забезпечення ветеранів ресурсами через соціальне партнерство держави, а також через адресну грошову допомогу».

Також, додав Артур Романча, члени консультативної ради просять підтримати пропозицію щодо забезпечення житлом ветеранів війни:

«Підприємства та фізичні особи, які отримали право на забудову багатоповерхових об'єктів через аукціони, конкурси або іншим шляхом, зобов'язані безплатно передавати 10 % загальної житлової площі на потреби ветеранів, членів сімей загиблих, зниклих безвісти та полонених».

А також розробити програму державної субсидії на придбання транспортних засобів для осіб, які отримали інвалідність, пов'язану з захистом батьківщини, у таких пропорціях. Перша група інвалідності – 70 % від ринкової вартості авто. Друга група інвалідності – 50 % від ринкової вартості авто. III група – 30 %, зазначив ветеран.

Як зазначив на сесії секретар міської ради Юрій Тренкін, звернення ветеранів депутати підтримали, надалі його опрацьовуватиме комісія. Опісля його направлять до ВР.

Додамо, консультативна рада ветеранів при Черкаському міському голові підготувала та напередодні оприлюднила текст звернення до президента України, Кабінету міністрів України та Міністерства у справах ветеранів

Також запропонували створити при Кабінеті Міністрів робочу групу за участю представників регіональних ветеранських рад для підготовки відповідних законопроектів (*Суспільне. Черкаси* (<https://suspilne.media/cherkasy/1273536-veterani-z-cerkas-prosat-vr-ponoviti-pilgi-dla-rozmitnenna-avto-ta-udoskonaliti-mehanizm-zabezpecenna-zitlom/>). – 26.03.2026).

Новий простір для спорту та спілкування на Черкащині

Спорт та спілкування: у Черкасах відкрили «Простір сили та відновлення» для ветеранів.

У Черкасах на базі «ВетеранПро» відкрили спортивний «Простір сили та відновлення» для ветеранів.

На базі простору ветерани зможуть безоплатно займатися за програмою, яку для них підбере тренер-реабілітолог, а також провести час за неформальним спілкуванням, розповіла Суспільному заступниця керівника ветеранського простору «ВетеранПро» Оксана Коцуконь.

Захисник Ярослав Порт'є повернувся з російського полону 19 квітня 2025 року. За словами ветерана, на акції «Не мовчи – полон вбиває» він дізнався про ветеранський простір у Черкасах та нині, разом з побратимами, планує відвідувати тут тренажерний зал:

«Я вже ветеран, воював в Маріуполі та звільнився з полону 19 квітня 2025 року, якраз на свій день народження. Приїхав в Черкаси на реабілітацію і тут залишився. Ми дізналися про ветеранський простір, що тут буде спортзал, і вирішили з хлопцями, що підемо займатися спортом. Треба займатися з собою, бо багато хлопців, які повертаються, не знають, чим себе зайняти. Я вважаю, що ветеранський простір – це те місце, куди потрібно приходити, знайомитись і проводити тут час».

Ветеран Олександр Скринський займається ампфутболом, кросфітом та відвідує тренажерний зал. 14 травня 2023 року він отримав поранення на фронті та пройшов понад десять операцій:

«Відколи я отримав поранення, пройшов протезування, я постійно ходжу в спортзал. В цьому просторі я теж планую займатися, тут гарні нові тренажери і є можливість поспілкуватися з людьми, обмінятися досвідом реабілітації».

До створення простору долучилися представники соціально-відповідального бізнесу, зазначив керівник Черкаської ОВА Ігор Табурець:

«Представники бізнесу навіть самі тренажери шукали, коли ідея спортивного простору була ще на папері. В тому числі і завдяки їм «Простір сили та відновлення» став тою необхідною спортивною ланкою, яка доповнила наш «ВетеранПро».

За словами Оксани Коцуконь, на базі спортивного простору працюватиме тренер-реабілітолог, що допоможе підібрати для ветеранів індивідуальні програми занять: «У «Простір сили та відновлення» можуть прийти всі категорії захисників і їх родини, позайматися на тренажерному обладнанні і провести час неформально, поспілкуватися між собою. Тренер-реабілітолог підбере відповідну програму, яка підходить тому чи іншому ветерану, адже ми розуміємо, що стан здоров'я і характер поранень в усіх різний».

У відновленні ветеранів важлива не лише фізична реабілітація, а й відчуття приналежності до спільноти та формування кола оточення, яке розуміє їхні проблеми, тому в просторі створили кімнату неформального спілкування, додала пані Оксана: «Фізична активність в поєднанні із спілкуванням дуже гарно розвантажує, відновлює, і допомагає трішечки швидше реабілітуватися. Особливо, коли це відбувається в колі своїх людей, з якими комфортно спілкуватися і можеш себе почувати, як вдома» (*Суспільне. Черкаси* (<https://suspilne.media/cherkasy/1277522-sport-ta-spilkuvanna-u-cerkasah-vidkrili-prostir-sili-ta-vidnovlenna-dla-veteraniv/>). – 31.03.2026).

Адаптивний посуд для поранених військових на Черкащині

Посуд для поранених військових: у Черкасах виготовляють адаптивні тарілки.

У Черкасах волонтерки створюють адаптивні тарілки для військовослужбовців з обмеженою рухливістю рук. Нині завершують створення першої партії – глазурують посуд та випікають його.

Адаптивний посуд військовослужбовцям передаватимуть безоплатно, розповіла Суспільному ініціаторка проекту, волонтерка Марія Гвасалія.

За словами черкашанки Анни Іванько, адаптивний посуд може покращити життя для людей з обмеженою рухливістю рук, зокрема для ветеранів після поранень:

«Ми зараз працюємо над тарілочкою, це другий етап – покриваємо глазур'ю. Моя мета – покращити цією тарілочкою життя людини. Щоб вона була щаслива, щоб вона не була голодною, щоб їй було зручно. Хочеться зробити щось приємне для людини, корисне. І це все гріє душу».

Такий посуд обов'язково повинен мати високі борти та внутрішні штифти-фіксатори, які допомагають утримувати їжу на місці, розповіла учасниця ініціативи Марина Мельник:

«Найскладніше було, напевно, робити саме ці стопи – їх потрібно було прикріпити так, щоб вони не відвалилися, і потім ще згладжували всі частини тарілки».

Художник Іван Фізер розповідає: тарілки виготовляють зі скульптурної глини – матеріалу, безпечного для контакту з їжею:

«Ця глина називається Ешен-2 з фракцією один міліметр. Хочеться, щоб був в кінцевому результаті гарний продукт, який можна буде використовувати тим людям, які цього потребують».

Ініціаторка проєкту створення адаптивних тарілок для військових Марія Гвасалія розповіла, попередньо виліплені та запечені тарілки сьогодні глазурують, тобто надають їм певного кольору:

«Цей посуд не лише для людей з ампутаціями, а й для тих, хто має поганий зір. Тому тарілочки мають бути саме яскраво забарвлені».

Технологію виготовлення адаптивних тарілок переймала в українських майстрів, а також радилася із фахівцями у медичних центрах, які спеціалізуються на реабілітації військових, додала ініціаторка проєкту:

«Коли людина веде виделкою чи ложкою їжу, ця частина має бути бортик майже на нулі, майже його не має бути. Далі вона має вищий бортик, щоб їжа нікуди не дівалася. Фіксатори їжі, вони плюс-мінус хаотично, але не зовсім хаотично розташовані всередині, для того, щоб можна було зафіксувати їжу, або її притиснути, надломити, щоб використання було зручним».

Першу партію із восьми тарілок військовослужбовцям передаватимуть безоплатно, додала Марія Гвасалія.

Тим часом у реабілітаційному центрі військовослужбовець Олександр Гарап'як відновлює навички самостійного харчування за допомогою адаптивної ложки, зафіксованої на передпліччі. За словами захисника, пальці рук втратив внаслідок обмороження:

«Почалися обстріли. Там – зліва посадка і справа посадка, а ми посередині були. Ми в тому бліндажі були п'ять діб. Трошки дерева зверху, і ми там, у болоті, снігу, ну все на нас там падало. Коли ми вийшли, почали рух. Я вже чув, що в руках так, як коли виходиш з хати на вулицю, коли мороз, і по руках так дає, зимно-зимно».

Ерготерапевтка Наталія Березняк допомагає таким людям, як Олександр відновлювати навички самообслуговування. Нині він очікує на протезування, після чого йому все одно знадобиться адаптивний посуд, розповіла вона:

«Ми користуємося допоміжними засобами, щоб максимально адаптувати і повернути до повсякдення Олександра, щоб він вже на цьому етапі міг самостійно зміг їсти тверду їжу».

Для зручності використання посуд повинен відповідати певним вимогам, додала ерготерапевтка:

«Посуд дуже пристосований, він має липучку, яка фіксується, не ковзається, має ручки, які можна адаптувати під пацієнта. Нижня поверхня повинна бути не ковзка, фіксуватися на столу. Вона має вглиблення, щоб не переверталась, не розливатися. Розмір, мабуть, трошки ширший, ніж звичайні».

За словами Олександра, поки що користуватися таким посудом для нього складно, та до всього, можна пристосуватися:

«Ніколи не потрібно здаватися, а треба йти вперед, вперед, вперед» (*Суспільне. Черкаси* (<https://suspilne.media/cherkasy/1247178-posud-dla-poranenih-vijskovich-u-cerkasah-vigotvolut-adaptivni-tarilki/>). – 2026. – 23.03).

Ветеранський простір відпочинку на Тернопільщині

На Тернопільщині ветерани облаштовують простір для відпочинку.

У Кременецькій громаді на Тернопільщині ветерани створюють простір для відновлення та релаксації на природі для військових та їхніх родин. Вони заснували спілку мисливців та рибалок і облаштовують територію на ставку «Світлий» у селі Малі Бережці.

Про це Суспільному розповів заступник голови громадської організації «Спілка ветеранів та осіб з інвалідністю внаслідок російсько-української війни Кременеччини» Роман Крижановський.

«Ми знаходимося в локації села Малі Бережці, став «Світлий». Хочемо обладнати для ветеранів простір для реабілітації, відпочинку ветеранів, членів їхніх сімей, членів сімей загиблих військовослужбовців», – Роман Крижановський.

Чоловік розповідає, що місцева спілка ветеранів уклала договір із попереднім орендарем ставка щодо охорони на водоймі. Стежили, аби відвідувачі не використовували незаконні засоби для вилову риби й підтримували благоустрій. Тоді почали наводити тут лад.

«Після того, як орендар дав нам у користування цей став, ми почали з місцевими, у першу чергу активними жителями, обладнувати це місце. А потім, коли ми разом із місцевими жителями зробили перший будиночок для охорони, кладки зробили потрошки, почали облаштовувати. Почистили місцевість – засмічено було дуже».

Облаштовувати та доглядати за територією навколо ставу військовим допомагає місцевий житель, художник Тарас Лобар. Він говорить, що на «Світлому» проводять змагання з риболовлі, шахів, шашок та влаштовують активний відпочинок.

«Рибальські розваги у минулому році ми вже третій раз тут провели для дітей і дорослих, звичайно. Позаторік тут, напевне, більше сотні людей назбиралося. Юшка рибальська в столітровому казанку, також місцеві дівчата гурту «Горлиця» заспівали нам. Є павільйон, локація, то тут проводимо змагання з шахів, через місяць, наприклад, з шашок, відкритий турнір – діти, дорослі».

Ветеран та волонтер Василь Піліпейко розповів, що до облаштування території долучився на пропозицію Романа Крижановського. З матеріалами військовим допомагали небайдужі люди.

«Приїжджаємо сюди – тихо, мирно, спокійно. Ніхто не бачить емоцій, бо це військові, бо, як не крутить, це біда, всі хлопці бачили біду. Але тут знаходять себе, знаходять підтримку. Приходять хлопці з жінками, з дітьми. Всім весело, всім добре, відпочивають, розряджаються».

Роман Крижановський зазначає, що відпочивати ветерани можуть, внісши благодійний внесок для підтримання чистоти ставка.

«Створили ми також «Спілку любителів мисливства і рибальства «Брюс» на честь нашого Героя України, нашого Сергія Георгійовича Лі».

Голова громадської організації «Брюс», ветеран Микола Підлужний повідомив, що наразі попередній договір оренди завершився і зараз ветерани працюють над тим, аби продовжити орендувати став.

«Ми старалися, стараємося і будемо старатися, щоб створити тут зону реабілітації для наших воїнів. Ці всі хлопці, які знаходяться у теперішній спілці, – це теж учасники бойових дій, які не мають здоров'я, але вони стараються зробити ту зону, щоб люди могли приїжджати відпочивати. Те, що можуть зробити місцева влада, громада, вони обіцяють, вони також стараються, але є якісь невеликі перепони згідно з чинним законодавством, що вони не можуть нам просто надати. Але вони хочуть допомогти нам».

Кореспонденти Суспільного направили запит до Кременецької районної військової адміністрації, щоб дізнатися, кому зараз належить ставок та чи нададуть право оренди спілці ветеранів. Кореспонденти очікують на відповідь (*Суспільне. Тернопіль* (<https://suspilne.media/ternopil/1276916-na-ternopilsini-veterani-oblastovuut-prostir-dla-vidpocinku/>). – 31.03.2026).

Турнір для ветеранів та їхніх родин на Черкащині

Понад 60 ветеранів і родин захисників зібрав турнір «Бійці духу» у Черкасах

У Черкасах на базі МСК «Дніпро» відбулися перші цьогогоріч адаптивні змагання для ветеранів російсько-української війни, членів їхніх родин та родин загиблих захисників і захисниць України – Весняний кубок «Бійці духу» з настільного тенісу.

До змагань долучилися понад 60 учасників з усієї області – ветерани, члени їхніх родин, а також родини загиблих захисників і захисниць України. За тенісними столами точилася напружена, але дружня боротьба. Кожне очко виборювали з характером, кожен розіграш супроводжувався підтримкою, а кожна перемога – щирими оплесками.

«Сьогодні на базі МСК «Дніпро» наші оборонці можуть займатися у різних дисциплінах – від настільного тенісу та ампфутболу до стрільби з лука, кросфіту, волейболу сидячи, паверліфтингу чи баскетболу на кріслах колісних. Для багатьох ветеранів тренування стають точкою опори, способом повернути фізичну форму й знайти нову мотивацію серед своїх», – зазначив міський голова Черкас Анатолій Бондаренко.

Переможців турніру визначали у кількох категоріях: серед учасників бойових дій, спортсменів з ураженнями опорно-рухового апарату та серед жінок.

Уже наступного тижня учасники проєкту знову зберуться разом, щоб продовжити цю важливу традицію – зустрічатися, змагатися та розвивати ветеранську спортивну спільноту на Черкащині, інформує Черкаська міська рада (*ПРОЧЕРК* (<https://procherk.info/news/7-cherkassy/131872-ponad-60-veteraniv-i-rodin-zahisnikiv-zibrav-turnir-bijtsi-duhu-u-cherkasah>). – 2026. – 16.03).

Фестиваль адаптивного спорту «Незламні Вінниччини»

Ветерани з Калинівщини долучилися до фестивалю адаптивного спорту «Незламні Вінниччини».

Сила духу, підтримка побратимів і нові можливості для відновлення – саме це об'єднав Фестиваль адаптивного спорту серед ветеранів у межах обласного проєкту «Незламні Вінниччини».

До заходу долучилися й представники Калинівської громади – шість ветеранів, які випробували себе у різних видах адаптивного спорту.

Учасники мали змогу спробувати піклбол, бочу та петанк – види спорту, які сприяють фізичній активності та водночас є доступними для людей із травмами чи обмеженнями.

Фестиваль покликаний створити безбар'єрний простір для ветеранів війни та військовослужбовців, які зазнали поранень або захворювань, допомогти їм повернутися до активного життя та знайти нові ресурси для відновлення.

Як зазначила очільниця Територіального центру Наталія Бачинська, такі заходи мають важливе значення для ветеранів:

«Це не лише заняття спортом, а й можливість для наших ветеранів поспілкуватися з побратимами, з якими у них є багато спільного. Це гарна можливість фізичної, психологічної та соціальної реабілітації ветеранів війни, учасників бойових дій, військовослужбовців та осіб з інвалідністю внаслідок війни шляхом залучення їх до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності» (*Хмільник Онлайн* (<https://khmilnyk.online/veterany-z-kalynivshchyny-doluchylysia-do-festyvaliu-adaptyvnoho-sportu-nezlamni-vinnychyny/>). – 2026. – 19.03).

Урядова підтримка після російського полону

Урядова підтримка для ветеранів, звільнених з російського полону.

Під час перебування у полоні військовослужбовець має право на збереження свого грошового забезпечення. Всі накопичені в цей період кошти виплачуються йому після звільнення та повернення до місця служби. Крім того, після виходу з полону надається 90 календарних днів оплачуваної відпустки із збереженням усіх виплат та соціальних гарантій.

Особливу увагу варто звернути на соціальний статус і медичне забезпечення військовослужбовців, які пережили полон:

Вони автоматично отримують статус учасника бойових дій.

Поранення, травми або захворювання, які були набуті під час перебування в неволі, вважаються бойовими пораненнями.

Це дає право на повний комплекс соціального захисту, включаючи пільги, а також безоплатне медичне лікування.

Окрім цього, держава гарантує повноцінне лікування і реабілітацію для військових, які повернулися після полону, забезпечуючи їм необхідну медичну підтримку та умови для відновлення здоров'я (*MEGA* (<https://mega.if.ua/uryadova-pidtrymka-dlya-veteraniv-zviltneuyh-z-rosijskogo-polonu/>). – 28.03.2026).

Секція парашування для ветеранів з Прикарпаття

Ветерани з Прикарпаття відновлюються та готуються до змагань у парашуванні у складі обласної команди.

У Івано-Франківській області успішно функціонує секція парашування для ветеранів війни, яка поєднує процес фізичної реабілітації з підготовкою учасників до всеукраїнських та міжнародних спортивних змагань. Цей унікальний проєкт надає захисникам можливість не лише відновити фізичні сили, а й активно долучитися до спортивних змагань у складі обласної команди.

На сьогоднішній день у команді займаються десять ветеранів, проте передбачено розширення складу до п'ятнадцяти осіб. Основними завданнями секції є:

- фізична реабілітація учасників бойових дій;
- підготовка до участі в національних змаганнях з парашування;
- забезпечення можливості виступів на міжнародних спортивних заходах;
- сприяння соціальній адаптації ветеранів через спорт.

За допомогою професійного тренерського складу ветерани отримують індивідуальну підтримку, яка враховує особливості їхнього стану здоров'я та спортивні цілі. Реабілітація у воді сприяє покращенню фізичного стану, розвитку координації, витривалості та загального тону організму.

Робота секції також передбачає активне залучення до спортивного життя регіону, промоцію здорового способу життя серед учасників бойових дій і ширшої громадськості. Організатори проєкту наголошують на важливості розширення участі, що дозволить більшій кількості ветеранів отримати необхідну підтримку та відчутти ефект командної роботи на шляху до спортивних вершин.

Таким чином, Івано-Франківська область демонструє практичний приклад інтеграції фізичної реабілітації з професійною спортивною підготовкою для ветеранів війни, що допомагає їм не лише відновлювати сили, а й досягати нових результатів у сфері парашування (*MEGA* (<https://mega.if.ua/veterany-z-prykarpattya-vidnovlyuyutsya-ta-gotuyutsya-do-zmagan-u-paraplavanni-u-skladi-oblasnoyi-komandy/>). – 2026. – 19.03).

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Нові можливості вищої освіти для ветеранів і УБД

Вища освіта для ветеранів та учасників бойових дій: нові можливості.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради запрошує ветеранів та учасників бойових дій на навчання для здобуття вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями.

Підготовка здійснюється за широким спектром спеціальностей, зокрема у галузях освітніх і педагогічних наук, дошкільної та початкової освіти, української та іноземної філології, психології, соціальної роботи, фізичної культури, інформатики, мистецтва, історії та археології та вчитель історії і громадянської освіти у школі та інших напрямів, що мають стабільний попит на ринку праці.

Вступ на бакалаврський рівень здійснюється на основі повної загальної середньої освіти за результатами національного мультипредметного тесту (НМТ), а також на основі попереднього освітнього рівня (молодший спеціаліст, фаховий молодший бакалавр) відповідно до правил прийому. Для вступу на магістерський рівень необхідний диплом бакалавра або спеціаліста та результати єдиного вступного іспиту (ЄВІ), єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) або внутрішніх вступних випробувань. Для дітей учасників бойових дій та ветеранів віком до 23 років є можливість переведення на вакантні бюджетні місця, якщо вступ відбувся на контракт.

Навчання можливе як за рахунок коштів регіонального замовлення (бюджетна форма), так і за кошти фізичних чи юридичних осіб (контракт). Для ветеранів та учасників бойових дій передбачені пільги та спеціальні умови вступу відповідно до чинного законодавства (за співбесідою).

Форма навчання: денна та заочна

Терміни навчання:

бакалавр – 3 роки 9 місяців;

магістр – 1 рік 4 місяці.

З питань вступу та отримання детальної інформації можна звертатися до приймальної комісії за адресою: м. Харків, пров. Руставелі, 7.

E-mail: prijmalna.komisija@gmail.com

Телефон: (066) 114-89-38

Освіта відкриває нові можливості для професійної реалізації та впевненого майбутнього після служби (*Спілка ветеранів СОУ (<https://svato.kh.ua/vyshha-osvita-dlya-veteraniv-ta-uchasnykiv-bojovuh-dij-novi-mozhlyvosti/>). – 2026. – 18.03*).

Працевлаштування ветеранів – пропозиції до законопроекту

Пропозиції до законопроекту про зайнятість ветеранів: позиція ветеранської спільноти.

Громадська організація «Спілка ветеранів СОУ» звернулася до народного депутата України Галини Третякової з пропозиціями щодо вдосконалення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення механізму працевлаштування та збереження рівня доходів учасників бойових дій (включаючи осіб, які мають статус особи з інвалідністю внаслідок війни) після демобілізації» № 13180д.

У зверненні акцентовано на необхідності запровадження квотної системи відбору ветеранів на державну службу, розвитку адаптаційних механізмів для осіб після демобілізації, а також посилення прозорості та контролю за дотриманням відповідних норм. Окрему увагу приділено

створенню умов для професійної реалізації ветеранів та їх інтеграції у сферу державного управління.

На думку організації, такі зміни є необхідними для підвищення рівня зайнятості ветеранів, збереження їхнього соціального та економічного статусу, а також ефективного використання їхнього досвіду, дисципліни та мотивації в інтересах держави.

Очікуємо на конструктивний розгляд поданих пропозицій, їх врахування при доопрацюванні законопроекту № 13180д та залучення представників ветеранської спільноти до подальшої роботи над відповідними змінами (*Спілка ветеранів СОУ (<https://svato.kh.ua/propozycziyi-do-zakonoprojektu-pro-zajnyatist-veteraniv-pozycziya-veteranskoyi-spilnoty/>). – 25.03.2026*).

Хаб Стійкості «Серце Громади» на Миколаївщині

«Щиро сподіваюся, що цей простір стане корисним для громади та принесе багато позитивних змін», – Девід Старк.

Офіційне відкриття Хабу Стійкості «Серце Громади» відбулося у Новому Бугу на Миколаївщині. Втілення проекту стало можливим завдяки команді «Рокади» і партнерам AWO International.

Облаштування хабу завершили ще торік. Цьогоріч його додатково оснастили, аби розширити можливості для підтримки громади.

Простір інклюзивний, а також пристосований для людей із маленькими дітьми: в ньому є пеленальний столик і невдовзі запрацює дитяча кімната.

Основний вектор хабу – стимулювання аграрного потенціалу Нового Бугу. Задля цього нещодавно стартували для містян професійні курси з вирощування розсади у теплицях.

Проте нова локація має й інші напрямки, які допомагатимуть охочим здобути нові знання і навички.

«Наша місія, місія Хабу Стійкості полягає в тому, щоб громада розвивалася, а її жителі отримали можливості для поліпшення свого добробуту. Насамперед мова йде про навчання новій справі, яка стимулюватиме жителів започаткувати власний бізнес, або переформатувати свою професійну історію на щось нове», – зазначає координаторка регіонального офісу «Рокади» Катерина Мацко.

Відтак у хабі, окрім опанування тонкощів тепличного господарства, охочі можуть також навчитися пекарській справі, отримати новий фах у швейній майстерні, освоїти друк на 3D-принтері тощо.

Відкриття Хабу Стійкості стало важливою подією для громади й об'єднало партнерів «Рокади», посадовців і самих містян.

«Надзвичайно радий, що хаб почав функціонувати. Вражає, як змінилося це місце – скільки тут тепер життя, енергії та можливостей. Щиро сподіваюся, що цей простір стане корисним для громади та принесе багато позитивних змін», – поділився представник партнера «Рокади» фонду AWO International Девід Старке.

З-поміж різних локацій чи не найбільше його зацікавила теплиця, де саме проходили практичні заняття з вирощування розсади. Тож Девіду Старке запропонували посіяти кріп.

«Обов'язково повернуся влітку, аби побачити результат», – додав представник AWO International.

Самі містяни не менше радіють роботі Хабу Стійкості і покладають на нього великі надії. Уже називають його простором можливостей.

«Хотілося б, щоб хаб дійсно допоміг нам у цей нелегкий час. Обов'язково прийду на курси швейної справи, адже мати прикладну професію, як показують реалії, зараз дуже актуально», – зізнається жителька Нового Бугу Анастасія.

Проект «Побудова стійкості та сприяння вразливим особам і організаціям на півдні України (BRAVE)», що реалізується благодійним фондом «Рокада» за підтримки AWO International, та фінансується Germany Cooperations та Aktion Deutschland Hilft (БФ «РОКАДА» (<https://rokada.org.ua/shchyro-spodivaiusia-shcho-tsei-prostir-stane-korysnym-dlia-hromady-ta-prynese-bahatopozytyvnykh-zmin-devid-stark/>)). – 2026. – 25.03).

Обрання представників до Рад ветеранів у третині областей України

Третина областей обрали представників до Ради ветеранів.

Луганська, Волинська, Чернігівська, Житомирська та Черкаська області обрали своїх представників на загальних зборах до Ради ветеранів війни за незалежність України при Міністерстві у справах ветеранів. На збори зареєструвалися 270 ветеранів, а безпосередньо в процедурі обрання взяли участь 184 ветерани.

Представниці Руху «ЧЕСНО» спостерігали за тим, як обласні військові адміністрації проводили процедуру обрання та реагували на виклики напередодні та під час процедури голосування. Раніше своїх представників обрали ветерани Сумської та Тернопільської областей.

Голосування за представника від області на Житомирщині проходило 30 березня. Дату загальних зборів перенесли через низьку конкуренцію, адже на момент завершення первинної реєстрації був лише один кандидат і до десяти учасників. Після продовження строків зареєструвалися ще двоє кандидатів.

Перед початком реєстрації учасників на початку зборів представниця одного з кандидатів звернулася до спостерігачів і начальника Управління ветеранської політики з вимогою допустити до участі осіб, які не встигли зареєструватися у встановлені строки. Проте організатори відмовили в дореєстрації та заміні нових учасників у списках на тих, які не змогли з'явитися на голосування, попри певний тиск та наполягання.

Загалом у списку було 153 учасники. У день голосування прибули 124 особи, з яких 120 взяли участь у голосуванні. Перемогу здобув Микола Марищук, отримавши 59 голосів. Друге місце посів Євген Черноштан із 50 голосами – він визнав результати та привітав переможця. Третій кандидат, Дмитро Резніченко, не залишився на підрахунок голосів, пояснивши це незгодою з рівнем інформування ветеранських спільнот про вибори, що, на його думку, вплинуло на результат.

Незважаючи на спроби переглянути процедуру в день голосування, організатори дотрималися встановленого регламенту. Водночас ця обставина виявила потребу більш системно інформувати потенційних учасників і кандидатів, щоб мінімізувати подібні конфлікти та підвищити легітимність процесу.

27 березня відбулися загальні збори з обрання представника від Луганської області до Ради ветеранів війни за незалежність. На них зареєструвалися 57 ветеранів, а під час обрання були присутні 31. Загальні збори проходили у місті Дніпро.

За результатами голосування делегатом від Луганської області став Михайло Карабут, якого підтримали всі 31 учасник. Другий кандидат, Віталій Ткаченко, в день зборів відкликав свою кандидатуру, пояснивши своє рішення змінами у службі в лавах Збройних сил. На початку зборів він підкреслив, що на нього не чинили жодного тиску, а відкликання кандидатури є його особистою мотивацією.

Учасники зборів розповіли, що підтримали Карабута, зокрема, завдяки його ініціативі від одноіменної громадської організації «Ветеран знає» – проєкту інформаційної підтримки ветеранів, військовослужбовців та їхніх родин щодо законодавства, доступних пільг і можливостей, а також

реінтеграції в цивільне життя після служби. Про проведення зборів учасники дізналися завдяки широкій інформаційній кампанії.

Загальні збори для обрання представника до Ради ветеранів у Чернігівській області відбулися з нетиповим форматом голосування та низкою процедурних викликів, які вплинули на хід підрахунку голосів. Адже рішення ухвалювали через відкрите голосування підняттям рук, що потребувало додаткових механізмів верифікації результатів.

До участі у виборах подалися п'ятеро кандидатів, однак трьом із них було відмовлено через подання неповного пакета документів відповідно до чинного Положення. Тому до фінального етапу допустили двох кандидатів – Вадима Довгошея та чинного члена Ради ветеранів Дениса Мостовича.

Перед початком голосування учасники зборів активно обговорювали ключові питання ветеранської політики, ділилися власним досвідом та презентували нові ініціативи громадських організацій і локальних програм підтримки ветеранів. Це створило змістовний майданчик для обміну позиціями та формування порядку денного Ради.

У встановлені строки зареєструвалися 67 учасників, із яких фактично були присутні 58 ветеранів. Зазначимо, що завдяки консультації організаторів та Мінветеранів серед учасників були не лише мешканці Житомирщини, а й військовослужбовці, які проходять службу в області. Проте така кількість учасників та обраний механізм голосування створили ризик, що учасник проголосує за кількох кандидатів. Організатори заздалегідь передбачили цей виклик і попередили: якщо кількість голосів не відповідатиме числу зареєстрованих учасників, голосування буде повторюватися, доки не буде досягнуто коректного результату.

Додаткові труднощі створили треті особи, представники медіа та супроводжуючі, які брали участь у голосуванні, попри заборону, адже кількість голосів була більшою за кількість учасників. Організатори попросили сторонніх осіб залишити залу, а лічильна комісія змінила підхід до підрахунку: голова комісії поіменно зачитував зареєстрованих учасників, кожен із яких піднімався та публічно озвучував свій вибір. Такий формат дозволив виявити розбіжності – зокрема, одного учасника, який був у списку, але не поставив підпис, а також ще одну особу, яка не була зареєстрована. Після цього кількість голосів узгодили з кількістю учасників.

Після оголошення результатів кандидати потисли один одному руки. Вадим Довгошей підтвердив, що погоджується з підсумками голосування та не має зауважень до процедури.

У Волинській області до участі в загальних зборах з обрання представника до Ради ветеранів війни за незалежність України при Міністерстві у справах ветеранів зареєструвалися 140 учасників, а присутніми були 105. Всього було висунуто трьох кандидатів.

Відповідно до результатів виборів, переміг депутат Волинської обласної ради від «Батьківщини» Андрій Козюра. Його підтримали 77 учасників.

Козюра має значний досвід у політиці, до роботи в обласній раді він був також депутатом Луцької міської ради.

Андрія Козюру висунула громадська організація «Спілка ветеранів російсько-української війни».

За Дмитра Смоленського віддали 22 голоси, за Владислава В'юника – два, а ще чотири учасники не проголосували.

Вибори пройшли здебільшого спокійно. Щоправда, в процедурі проведення виборів не було визначено, що учасники можуть утриматися від голосування.

Під час зборів кандидати могли представитися, а учасники – поставити їм запитання. Питання та коментарі були різноманітними – від уточнень про досвід громадської діяльності до вимог провести аудит облради та розповісти про майно кандидатів та його походження.

В Черкаській області для участі в загальних зборах з обрання представника до Ради ветеранів війни за незалежність України при Міністерстві у справах ветеранів зареєструвалися 73 учасники. Всього відвідали збори 48 учасників – було видано відповідну кількість бюлетенів.

Андрія Козюру висунула громадська організація «Спілка ветеранів російсько-української війни».

За Дмитра Смоленського віддали 22 голоси, за Владислава В'юника – два, а ще чотири учасники не проголосували.

Вибори пройшли здебільшого спокійно. Щоправда, в процедурі проведення виборів не було визначено, що учасники можуть утриматися від голосування.

Під час зборів кандидати могли представитися, а учасники – поставити їм запитання. Питання та коментарі були різноманітними – від уточнень про досвід громадської діяльності до вимог провести аудит обласної ради та розповісти про майно кандидатів та його походження.

В Черкаській області для участі в загальних зборах з обрання представника до Ради ветеранів війни за незалежність України при Міністерстві у справах ветеранів зареєструвалися 73 учасники. Всього відвідали збори 48 учасників – було видано відповідну кількість бюлетенів.

У той же час лічильна комісія визнала недійсним один із бюлетенів, оскільки на ньому не було підпису учасника виборів. Рух «ЧЕСНО» наголошує, що на бюлетенях, які вже видали учаснику для голосування, має бути відсутня будь-яка ідентифікація виборця, зокрема підпис.

Також у місці, відведеному для голосування, учасники могли сидіти по двоє чи по троє. Звертаємо увагу, що для прозорості процедури варто передбачити кабінку для голосування або спеціально відведене місце, де може перебувати лише один учасник під час заповнення бюлетеня.

Комісія має стежити, щоб у цьому місці не перебували одночасно кілька учасників виборів і не фотографували бюлетені (*Рух «Чесно»* (<https://www.chesno.org/post/6792/>). – 31.03.2026).

Гранти для посилення залучення ветеранів до державних органів

Грант від IREX на посилення готовності держорганів залучати ветеранів на держслужбу. I. Короткий опис

Програма реабілітації та реінтеграції ветеранів України (UVRR) фінансується Державним департаментом США (DOS) і реалізується Міжнародною радою з досліджень та обміну (IREX). UVRR має на меті створити сприятливе середовище для ветеранів України, щоб вони мали системи підтримки, необхідні для реалізації свого повного потенціалу та сприяння відновленню України.

За умови наявності коштів, IREX планує надати один грант з орієнтовним бюджетом до 150 000 доларів США, з очікуваним терміном реалізації травень 2026 – серпень 2027.

В рамках цього конкурсу обраний грантоотримувач реалізує проєкт, спрямований на посилення інституційної готовності державних органів до залучення ветеранів та створення практичних шляхів для залучення ветеранів на державну службу шляхом навчання державних службовців, стажування та співпраці з Національним агентством України з питань державної служби (НАДС).

II. Мета

Очікувані заходи повинні сприяти підвищенню обізнаності ветеранів про кар'єрні шляхи в державній службі та службі в омс та зміцненню інституційної спроможності державних органів та омс щодо працевлаштування, адаптації та підтримки ветеранів-працівників. Пропоновані проєкти повинні включати підходи до підготовки тренерів, можливості стажування для ветеранів та розробку інструментів професійного розвитку, які можуть бути інституціоналізовані в рамках державної служби та служби в омс.

Необхідно зробити сильний акцент на стійкості та інституціоналізації. Пропоновані заходи повинні демонструвати, як перевірені моделі стажування та навчання можуть бути відтворені, масштабовані або інтегровані в державну службу та службу в омс.

III. Географічне охоплення

Заходи можуть бути реалізовані в обраних пілотних областях або в декількох регіонах України (за винятком тимчасово окупованих територій, зон активних бойових дій та територій, де реалізація заходів унеможлиблюється через ризики для безпеки). Заявники повинні обґрунтувати географічну спрямованість та забезпечити регіональне різноманіття

1. Вимоги до заявників

Заявники повинні:

– Бути зареєстрованими некомерційними організаціями відповідно до законодавства України, що здійснюють діяльність в Україні та дотримуються українського законодавства.

– Не бути організаціями або особами з США чи інших третіх країн.

– Не представляти та не бути пов'язаними з будь-якими політичними партіями або призначеними/обраними посадовими особами.

– Офіційно співпрацювати з відповідними державними виконавчими органами, місцевими органами влади, державними або приватними установами в рамках проєкту (підтверджено листами підтримки, меморандумами про взаєморозуміння або подібними документами).

– Не бути позбавленими права, призупиненими або іншим чином неправомочними.

– Жодні кошти, виділені в рамках цього конкурсу, не можуть бути надані для субгрантів, прямої фінансової підтримки або іншим чином використані для здійснення будь-яких платежів або переказів до Агентства Організації Об'єднаних Націй з питань допомоги та роботи (UNRWA).

– Подати заявку українською або англійською мовою.

– Забезпечити, щоб терміни реалізації проєкту не виходили за кінцеву дату, зазначену в цьому запиті.

Допустимі грантоотримувачі:

Організації громадянського суспільства (ОГС), включно з громадськими організаціями, благодійними організаціями та благодійними фондами.

1. Фінансування та співфінансування

– Очікуваний термін виконання: травень 2026 – серпень 2027.

– Співфінансування не вимагається.

Як подати заявку

Повний текст RFA та пакет документів можна завантажити на платформі UVRR Громадським організаціям – IREX

Заповнені заявки мають бути надіслані в електронному вигляді на пошту tender-ua@irex.org

Усі документи, що додаються до заявки, повинні бути прикріплені до електронного листа. Заявки, подані у вигляді посилань на зовнішні платформи для обміну файлами (включно з, але не обмежуючись Google Drive, Dropbox, OneDrive, WeTransfer, тощо) не будуть розглядатися.

Обов'язкова тема листа: UVRR RFA Creating Pathways for Veterans Engagement in Public Service.

Заявки повинні бути отримані не пізніше 15 квітня, 2026, 23:59 (за Київським часом). Запізнілі або неповні заявки можуть не розглядатися

У разі позитивного рішення про надання гранту з боку IREX, для отримання гранту необхідно буде надати IREX пакет наступних документів/ In case of a positive decision of funding, to receiving a subaward it is necessary to provide IREX with the following package of documents:

– Свідоцтво про державну реєстрацію ГО/БФ/Certificate of state registration of the NGO/CF;

– Рішення про внесення ГО/БФ до Реєстру неприбуткових організацій та установ/Certificate of non-profit status;

– Протокол ГО/БФ або Наказ про призначення директора або особи, яка уповноважена на підписання грантової угоди/ Protocol of the NGO/CF or Order on the appointment of a director or a person authorized to sign the subaward agreement;

– Довідка про банківські реквізити ГО/БФ/ Certificate of bank account information;

– Копії розроблених політик організації (наприклад: положення про облікову політику організації, положення про здійснення закупівель товарів, робіт, послуг, тощо/ Copies of developed policies of the organization (for example: organization's accounting policy, policy of procurement of goods, works, services, etc.;

– Статут ГО (сканована версія)/ Charter of the NGO/CF (scanned version).

Деталі та пакет документів для подачі доступні на сайті: <https://veteran-reintegration.in.ua/gromadskym-organizaciyam/grant-dlya-go-na-posylennya-gotovnosti-derzhorganiv-zaluchaty-veteraniv-na-derzhsluzhbu/> (*ГО Інформаційно-аналітичний центр «Громадський Простір»* (<https://www.prostir.ua/?grants=hrant-vid-irex-na-posylennya-hotovnosti-derzhorganiv-zaluchaty-veteraniv-na-derzhsluzhbu>). – 19.03.2026).

Спортивний простір для ветеранів на Черкащині

«Тут можна бути собою»: спортивний простір для ветеранів відкрили у Черкасах (ФОТО).

Спортивний простір для ветеранів «Простір сили та відновлення» відкрили у Черкасах на базі обласного простору «ВЕТЕРАНпро» 30 березня.

Про це повідомляє журналістка «18000» з місця події.

Головна мета проекту – надати ветеранам та членам їхніх родин місце, де вони можуть бути собою, розповіла заступниця начальника відділу супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб Черкаського обласного ветеранського простору «ВЕТЕРАНпро» Оксана Коцуконь.

– Тут буде збиратися спільнота, де можна бути собою. Навіть без тренувань прийти і побути в колі своїх побратимів, однодумців. А спорт – це насправді працює. Коли нас накриває хвиля емоцій: злість, агресія, несправедливість, щоб не виплескувати їх на близьке оточення, краще прийти і потренуватися. Фізичні навантаження вирівнюють і психологічно стабілізують, – поділилася Коцуконь.

Інклюзивний простір: як його облаштували для ветеранів

Приміщення повністю інклюзивне – обладнане пандусом, ліфтом, а дверні пройми розширені так, щоб вільно проходили крісла колісні будь-якого розміру. Також облаштовані вбиральні, розповів ветеран та тренер простору Сергій Прядка.

– Тут є все, що потрібно для функціональності, нічого зайвого. По атмосфері буде дуже класно. Тут не просто облаштований тренажерний зал, а й кімната відпочинку, де можна поспілкуватися. Ми хочемо перенести сюди великий телевізор, буде PlayStation. Багато хто чекав на відкриття – і чоловіки, і жінки. Перше тренування вже сьогодні, – розповів ветеран.

Водночас ветеран Олександр Скринський підкреслює головну цінність таких просторів: це не лише про спорт, а про спільноту та можливість бути серед своїх.

– Найбільше тут подобається те, що тут мої побратими. Можна і поспілкуватися, і спортом разом позайматися. Головне, щоб тут були люди. В принципі, тут уже все є, більше нічого й не потрібно додавати, – поділився Скринський.

Що доступно ветеранам у просторі:

- тренажерні зали з обладнанням для силових та кардіонавантажень;
- зона неформального спілкування: місце, де ветерани можуть відпочити, поспілкуватися та провести час у колі однодумців;
- санітарні зони: облаштовані душові кабінки та окремі роздягальні.

Також з відвідувачами працює команда фахівців, які діють у тандемі для досягнення найкращого результату:

- тренер, який допомагає з фізичними навантаженнями;

- масажист-реабілітолог, який складає індивідуальні плани відновлення, враховуючи фізичний стан та попередні травми ветерана. Масаж можуть проводити як до, так і після тренувань;

- координатор простору.

У майбутньому штат працівників планують розширювати, залучаючи до роботи ветеранів.

Коли і де можна відвідати простір ветеранів

Спортивний ветеранський простір розташований за адресою: вул. Максима Залізняка 10, вхід із заднього боку будівлі.

Попередньо простір працюватиме з 08:00 до 20:00, втім розклад підлаштовуватимуть під потреби відвідувачів.

Як наголосила заступниця начальника одного з відділів «ВЕТЕРАНпро» Оксана Коцуконь, і спортивний простір, і простір супроводу ветеранів є абсолютно безкоштовними:

– Фізична, психологічна реабілітація, юридична підтримка, адвокатська, кар’єрна – все повністю безкоштовно. Щоб кожен захисник, член його родини знав, що він може отримати те, на що заслуговує (*ГО «Черкаська інформаційна агенція 18000»* (<https://18000.com.ua/strichka-novin/tut-mozhna-buti-soboyu-sportivnij-prostir-dlya-veteraniv-vidkrili-u-cherkasax-foto/>)). – 31.03.2026).

Інформація про профільні органи для звернень ветеранів

Актуальна інформація для ветеранів і ветеранок: куди звертатися зі скаргами і з яких питань.

Правильне визначення компетентного органу дозволяє значно швидше вирішити питання та отримати результат. У багатьох випадках ефективніше одразу звернутися до профільного органу.

До Міністерства у справах ветеранів України з питань:

- надання або підтвердження статусу ветерана,
- ветеранських програм, реабілітаційних та житлових програм,
- психологічної підтримки,
- державних гарантій та пільг.

Електронна пошта: dri@mva.gov.ua, поштова адреса: вул. Хрещатик, 34, м. Київ, 01001.

До Міністерства оборони України та органів військового управління з питань:

- грошового забезпечення під час служби,
- виплат за поранення,
- наказів і рішень командування,
- встановлення причинного зв’язку поранення.

Головне управління захисту прав військовослужбовців:

e-mail: mpd@mod.gov.ua або поштовим зв’язком (письмово): на адресу: 03168, м. Київ, проспект Повітряних Сил, 6; номер гарячої лінії 1512.

До органів соціального захисту населення з питань:

- пільг на оплату житлово-комунальних послуг, субсидії,
- соціальних виплат, компенсацій,
- забезпечення засобами реабілітації,
- допомоги членам сімей загиблих військовослужбовців.

До Пенсійного фонду України з питань:

- призначення або перерахунку пенсій,
- призначення пенсії по інвалідності, пенсії у зв’язку з втратою годувальника,
- обліку страхового стажу.

До Офісу Військового омбудсмана ветерани також можуть звертатися, якщо порушення їхніх прав виникли саме у період проходження військової служби.

Ветерани можуть звертатися до *Офісу військового омбудсмана, зокрема з питань:*

- отримання довідок із військових частин;
- отримання документів, що підтверджують проходження служби;
- оформлення грошового атестата;
- інших питань, безпосередньо пов'язаних з проходженням військової служби.

Офіс Військового омбудсмана не розглядає питання про:

- вплив або контроль за правоохоронними органами під час досудового розслідування;
- виконання судових рішень (зокрема щодо виплат);
- надання правових консультацій чи тлумачення законодавства;
- формування правової позиції у конкретних справах;
- питання мобілізації, відстрочки або виключення з обліку (якщо особа вже не є військовослужбовцем);
- повідомлення про можливі кримінальні правопорушення.

Електронна пошта: skarha@milomb.gov.ua (ГО «Український центр захисту прав людини» (<https://uhrc.org.ua/наші-новини/актуальна-інформація-для-ветеранів-і/>). – 27.03.2026).

НАУКОВИЙ ПОГЛЯД

Дарієвська С. І., Марценюк Т. О. **Досвід працевлаштування людей з інвалідністю в Україні (на прикладі ветеранів Антитерористичної операції).** *Наукові записки НаУКМА. Соціологія.* 2020. 3. С. 37–48. <https://doi.org/10.18523/2617-9067.2020.3.37-48>

Анотація: У статті опрацьовано теоретичні підходи до вивчення явища інвалідності, беручи до уваги поняття маскулінності; виокремлено дві стратегії взаємодії між маскулінністю та інвалідністю: «боротьба» з інвалідністю та прийняття інвалідності. Емпіричну частину дослідження проведено за допомогою напівструктурованих глибинних інтерв'ю. З'ясовано ставлення ветеранів Антитерористичної операції (АТО) до власної інвалідності, виявлено і типізовано бар'єри працевлаштування та шляхи пошуку роботи серед ветеранів АТО з інвалідністю.

Павленко В. С. **Захист прав військовослужбовців та їх сімей: міжнародно-правовий аспект.** *Юридичний науковий електронний журнал.* 2020. № 7. С. 131–133. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-7/32>

Анотація: Захист прав військовослужбовців наразі є одним із визначальних векторів діяльності нашої держави. Цей напрям має важливе значення в умовах збройного конфлікту на сході країни, анексії Кримського півострову і постійної загрози поширення конфлікту на інші території. Також виникнення збройного конфлікту зумовило появу нової категорії осіб – військовослужбовців, які виконують завдання на території проведення АТО. У статті розглянуто міжнародно-правовий аспект захисту прав військовослужбовців та членів їх сімей. Встановлено, що міжнародно-правове регулювання включає в себе такі міжнародні акти та договори: Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадські і політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Факультативний протокол до міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Конвенція про захист прав людини й основних свобод, Женевська конвенція про поліпшення участі поранених і хворих у діючій армії, Женевська конвенція про поліпшення участі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі, Женевська конвенція про поводження з військовополоненими, Римський статут міжнародного

кримінального суду. Також в Україні на рівні із міжнародними нормативними актами діє внутрішнє конституційне та законодавче регулювання (Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») та регулювання підзаконними нормативно-правовими актами. Аналіз наведених нормативних актів дає підстави стверджувати, що вони не відповідають дійсному стану суспільних відносин у цій сфері, чинним показникам у соціальній сфері, рівню мінімальних показників соціальних виплат у державі.

Басій Р. **Сприйняття посттравматичного стресового розладу в Україні: аналіз диспозитивів сайту новин «Цензор.нет».** *Наукові записки НаУКМА. Соціологія.* 2020. № 3. С. 49–57. <https://doi.org/10.18523/2617-9067.2020.3.49-57>

Анотація: Незважаючи на існування ефективних методів лікування посттравматичного стресового розладу (ПТСР), багато ветеранів АТО та ООС не звертаються по допомогу через стигму ПТСР, наявну в українському суспільстві. Метод критичного дискурс-аналізу було застосовано для з'ясування того, які дискурси про ПТСР наявні в українських медіа. Було виявлено, що дискурси, поширені серед різних учасників надання допомоги ветеранам, по-різному визначають те, чим прийнято вважати ПТСР у ветеранів АТО та ООС в Україні.

Громова Г.М. **Інтолерантність до невизначеності у ветеранів з важкими пораненнями: порівняльний аналіз.** *Інсайт: психологічні виміри суспільства.* 2020. № 4. С. 29-41. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-2>

Анотація: Інтолерантність до невизначеності розглянуто як властивість сприймати несподівані та нові обставини як небезпечні, та реагувати на них як на загрозу. Відомо, що неприйняття невизначеності є чинником, який ускладнює перебіг та лікування афективних розладів (тривожність, депресію, ПТСР, соціофобію та ін.). Метою дослідження є визначення особливостей зв'язку інтолерантності до невизначеності з ознаками ПТСР у ветеранів з важкими пораненнями або інвалідністю. Методи: за допомогою параметричного критерію t-Стюдента та непараметричних критеріїв Манна-Уїтні та Краскала-Уоліса був проведений порівняльний аналіз, для аналізування кореляцій використаний коефіцієнт ρ Спірмена. Були співставлені дані, зібрані в двох групах військовослужбовців. Офіцери ($n = 47$) та ветерани, що брали участь у відбірковому турі змагань «Ігри Нескорених», ($n = 32$), заповнили опитувальники «Шкала інтолерантності до невизначеності», модифікована версія Н. Карлетона, та опитувальник симптомів посттравматичного стресового розладу PCL-5. Результати: з'ясовано, що групи військовослужбовців не відрізняються за загальним рівнем інтолерантності до невизначеності, але є значуща різниця за шкалою «гнітюча тривога». У підгрупи з більш високим рівнем інтолерантності до невизначеності значно більше проявів посттравматичного стресу. Інтолерантність до невизначеності корелює з усіма кластерами симптомів ПТСР в загальній групі військовослужбовців, субшкала «гнітюча тривога» має більш сильну кореляцію з усіма кластерами, ніж субшкала «тривога перед майбутнім». Висновки: Вперше на українській вибірці був досліджений зв'язок ІТН з ознаками ПТСР у військовослужбовців. Ветерани з важкими пораненнями та інвалідністю мають більш високі бали за субшкалою «гнітюча тривога». Специфікою зв'язку інтолерантності до невизначеності у ветеранів, що мають важкі поранення або інвалідність, з ознаками ПТСР є відсутність кореляції з проявами агресії та самопошкоджувальною поведінкою (симптомами кластеру «Е»). Ця особливість відображає специфіку переживання та проявів агресії у ветеранів-спортсменів з обмеженими можливостями.

Пінчук І. Я. **Дослідження суїцидальної поведінки у ветеранів операції Об'єднаних сил на Сході України і ліквідаторів наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції /**

І. Я. Пінчук, С. В. Болтоносів, Н. В. Атаманчук, Н. М. Степанова, Ю. В. Ячнік, А. О. Вітренко, Н. В. Гунько, К. М. Логановський. *Проблеми радіац. медицини та радіобіології : зб. наук. пр.* 2020. Вип. 25. С. 230-248. <https://doi.org/10.33145/2304-8336-2020-25-230-248>

Анотація: Висвітлено проблему завершених суїцидів серед ветеранів операції Об'єднаних сил із забезпечення національної безпеки і оборони в Донецькій та Луганській областях (ООС) та учасників ліквідації наслідків аварії (УЛНА) на Чорнобильській АЕС (ЧАЕС). Представлено результати аналізу опитувань родин та осіб з близького оточення ветеранів ООС, які скоїли завершений суїцид в період 2014 – 2019 рр. Анкетування проводилося в межах кримінальних проваджень, відкритих за фактами самогубств. Мета роботи – проаналізувати сучасну динаміку суїцидальної поведінки у ветеранів ООС та вплив психосоціальних чинників на її розвиток і порівняти з відповідними показниками в УЛНА на ЧАЕС. Представлено дані 175 анкет, складено соціально-демографічну характеристику та визначено психосоціальні чинники, що вплинули на розвиток суїцидальної поведінки у ветеранів ООС. Проведено аналіз стану подібних досліджень серед ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. Представлено аналіз даних суїцидальної поведінки у ветеранів ООС, вплив на її розвиток психо-соціальних чинників і порівняння з показниками в УЛНА на ЧАЕС. Висновки: результати дослідження свідчать, що в умовах надзвичайних ситуації до її ліквідації залучаються переважно чоловіки з усіх регіонів країни як професійні військовослужбовці, так і цивільні особи. Доведено, що під час виконання службових обов'язків, ветерани ООС та УЛНА на ЧАЕС пережили згубні для психіки стреси. Але більшість з них, повернувшись додому, не зверталася до медичних закладів для лікування, запобігання розвитку хвороб та їх ускладнень і залишалися тривалий час без належної медико-соціальної та психологічної допомоги.

Грилюк С. **Застосування методів кінезіології у програмі психологічної реабілітації ветеранів АТО.** *Вісник Національного університету оборони України.* 2020. № 56(3). С. 21–25. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2020-56-3-21-25>

Анотація: У статті розглядаються особливості використання методів кінезіології у програмі заходів психологічної реабілітації учасників бойових дій. В ході психологічної реабілітації ветеранів АТО ми застосували методи наступних напрямків кінезіології: Цілющий дотик («Touch for Health»); Спортивна кінезіологія («HYPERTON X»); «Єдиний Мозок / Концепція Три в одному» («One Brain / Three in one Concepts»); RESET (Rafferty Energy System of Easing the Temporomandibular Joint).

Мазикін М. А. **Застосування медитацій у психокорекції посттравматичного стресового розладу у ветеранів.** *Щастя та сучасне суспільство : збірник матеріалів міжнародної наукової конференції* (Львів, 20-21 березня 2020 р.). Львів: СПОЛОМ, 2020. С. 162-165. URL: https://ukr-happiness-institute.com/wp-content/uploads/2020/03/162_mazykin.pdf

Анотація: У статті представлено результати теоретичного та методологічного аналізу використання медитацій для збереження психічного здоров'я громадян України. Викладено методологію та етапи нейропсихокорекції посттравматичного стресового розладу у ветеранів. Продемонстровано високу ефективність психотерапії посттравматичного стресового розладу у ветеранів із застосуванням медитації. Доведено доцільність використання нейроінтерфейсу для навчання та практики медитації.

Казан Е. М., Голячук І. П. **Посттравматичний стресовий розлад як загроза для поствоєнного суспільства.** *«Гілея: науковий вісник» : Збірник наукових праць.* 2020. Випуск 153 (№ 2). С. 48-53. URL: <http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=221>

Анотація: В статті описано одну з найгостріших проблем суспільства, яке пережило або переживає війну – посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) в учасників бойових дій. Вперше про нього заговорили в Радянському Союзі, частиною якого була Україна, після вводу військ

в Афганістан і повернення перших комбатантів. ПТСР проявився у них в виді «афганського» синдрому. ПТСР у пізніх співвідношеннях є наслідком усіх воєн. «В'єтнамський» і «афганський», і «чеченський» та «донбаський» синдроми мають і спільне, і особливості, які необхідно враховувати при лікуванні та реабілітації.

Гриценко В.Г., Вставська Т.В. **Актуальні питання адміністративно-правового регулювання статусу учасників бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції.** *Наукові записки. Серія: Право.* 2020. Вип. 8. С. 42-46. URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/8_2020/%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA_8_2020-42-46.pdf

Анотація: Стаття присвячена системному аналізу адміністративно-правового регулювання статусу учасників бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції. Автором констатується, що за останні п'ять років в Україні фактично сформувались основоположні засади адміністративно-правового регулювання статусу учасників бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції. У статті також розглянуто та охарактеризовано останні зміни до вітчизняного законодавства у зазначеній сфері суспільних відносин. Зокрема, у статті проаналізовано законопроект № 2191 від 30 вересня 2019 року про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Звернуто увагу на запропоновані зміни в частині введення нових правових статусів, а саме: «ветеран посмертно», «сім'я ветерана», «сім'я загиблого ветерана», «сім'я померлого ветерана». У дослідженні зазначено, що серед основних змін 2019 року є створення єдиного державного реєстру ветеранів війни, який представляє собою єдину державну інформаційно-телекомунікаційну систему, призначену для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, захисту та знеособлення інформації про ветеранів війни, зокрема, учасників бойових дій АТО. Надано визначення адміністративно-правового регулювання статусу учасників бойових дій АТО, враховуючи актуальні зміни до вітчизняних нормативно-правових актів України у цій сфері. Окрім того, розглянуто законодавчі аспекти регулювання адміністративно-правового статусу центрального органу виконавчої влади у цій сфері – Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. Автор підсумовує тенденцію позитивних зрушень у цій сфері, зокрема зазначаючи серед таких – впровадження єдиного реєстру ветеранів війни та створення Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України.

Недря К.М. **Соціальний захист ветеранів війн та військових конфліктів у державах романо-германської правової сім'ї (на прикладі Франції та Німеччини).** *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2020. № 2 (105). С. 63-70. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2020-2-63-70>

Анотація: Аналізується історія становлення і розвитку системи надання соціально-правових гарантій учасникам бойових дій на прикладі Франції та Німеччини у період з 1914 року по теперішній час. Зазначені країни були обрані як ключові представники романо-германської правової сім'ї. Їхній досвід є цікавим з точки зору традицій захисту ветеранів війни, а також успішності роботи держави та суспільства у цьому напрямку, показником чого є відсутність будь-яких конфліктів та соціальної напруги довкола цього питання. І це при тому, що обидві держави були і є постійними учасниками операцій НАТО та операцій з підтримання миру ООН.

Юденко О. В., Шапіро С. О., Юденко Ю. М. **Показники задоволеності якістю життя у ветеранів АТО/ООС, з наслідками бойової травми, які займаються спортивними іграми.** *European scientific discussions : abstracts of the 1st International scientific and practical conference (Rome, Italy, 23-25 November 2020).* Rome: Potere della ragione Editore, 2020. P. 456–466. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/Rym-Pavliuchykh.pdf#page=456>

Анотація: В дослідженні охарактеризовані показники задоволеністю якістю життя та рівнем прояву ПТСР у учасників АТО/ООС із наслідками бойової травми, які займаються спортивними іграми в секціях фізкультурно-спортивної реабілітації.

Авер'янова Н. **Арт-терапія як засіб реабілітації учасників бойових дій в умовах російсько-українського збройного конфлікту.** *Українознавчий альманах.* 2020. Вип. 26. С. 8-12. <https://doi.org/10.17721/2520-2626/2020.26.1>

Анотація: Показано, що участь у бойових діях впливає на психологічний стан людини, перебування у зоні бойових дій здатне кардинально змінювати особистість і найчастіше – негативно, а це призводить до різноманітних конфліктних ситуацій у суспільстві. Психічні травми, отримані під час проведення бойових операцій, призводять до низки складних порушень у фізичній та емоційній сферах людини. Деструктивний вплив війни проявляється не лише у фізичних втратах, а й в соціальній дезорієнтації, втраті соціальних контактів, цілісності «Я» та особистісної ідентичності як військовослужбовців, вимушених переселенців із зони бойових дій, так і мирних жителів. Наслідки бойових психічних травм у різних проявах можуть даватися взнаки навіть через багато років. Підкреслюється, що без належної психологічної реабілітації таким людям важко повернутися до мирного життя та до своєї соціальної ролі в суспільстві. Тому тут на допомогу може прийти арт-терапія, яка в комплексі реабілітаційних заходів здатна позбавити людину негативних почуттів, підбадьорити її та допомогти вибудувати нові моделі життя. Вказується, що арт-терапія сформувалась як специфічна діяльність, що включає в себе мистецтво, психологію та психотерапію. Зазвичай арт-терапія є частиною комплексу реабілітаційних заходів та має певні переваги у діагностиці. Важливими аспектами роботи арт-терапевта є його професійні контакти з колегами – психіатрами, медсестрами, соціальними працівниками та ін. Спроби використовувати техніки арт-терапії, не маючи тісного контакту з медичними працівниками, у багатьох випадках визнаються неетичними та такими, що можуть заподіяти шкоду пацієнтам. Доведено, що арт-терапія сприяє зниженню депресивних проявів і агресії, корекції поведінки, підвищенню комунікативних навичок та інтеграції учасників бойових дій у соціум.

Смашна О. **Зв'язок життєвих проблем з підвищеною соціальною конфліктністю у ветеранів із ПТСР та ЧМТ за даними модального аналізу.** *Психосоматична медицина та загальна практика.* 2020. № 5(4). URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/271>

Анотація: Сучасне розуміння генезу ПТСР свідчить, що подолання індивідом психотравмуючих стресорів бойової обстановки залежить від трьох груп факторів: характеру психотравмуючих подій, індивідуально-психологічних характеристик ветеранів та умов, в які демобілізований потрапляє після повернення з війни. Взаємодія цих факторів з процесом когнітивної переробки психотравмуючого досвіду призводить до зростання психічного напруження або до поступової асиміляції психотравмуючого досвіду. У результаті можливо очікувати психічну «рестабілізацію» або виникнення ПТСР. Наявність додаткових біопсихосоціальних стресорних факторів (наприклад, зловживання психоактивними речовинами, нестабільність у сім'ї, супутня медична коморбідність) достовірно збільшує ймовірність розвитку ПТСР у ветеранів та ступінь соціальної дезадаптації при ПТСР. Коморбідність ПТСР з ЧМТ додатково посилює ймовірність соціальної дезадаптації у демобілізованих військовослужбовців.

Актуальність вивчення впливу життєвих проблем на соціальну адаптацію у ветеранів із ПТСР та ЧМТ визначається необхідністю розробки адекватного комплексу медико-психологічного втручання та соціально-психологічної реабілітації.

Журавльова Н. Ю. **Вторинна травматизація у дружин ветеранів війни: діагностика та стратегія подолання.** *Актуальні проблеми психології: Психологічна допомога постраждалим від*

війни. 2020. № 3(16). С. 124–151. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723882/1/zbirka2020%28Vol3_Iss16%29.pdf#page=142

Анотація: Статтю присвячено експериментальному дослідженню психоемоційного стану дружин ветеранів війни, прояву в них ознак ВТСП, здатності до емоційної регуляції. Виявлено кореляційний зв'язок між специфічними проявами ВТСП у жінок означеної категорії і рівнем їх стресостійкості. Запропоновано стратегію подолання проявів ВТСП у дружин ветеранів, орієнтовану на розвиток індивідуально-особистісних ресурсів стресостійкості жінок та пропрацювання їх травмивного досвіду.

Руденко О. В., Хараджі Л. О. **Специфіка прояву ознак посттравматичного стресового розладу особистості військовослужбовців – учасників Операції об'єднаних сил.** *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2020. Т. 31 (70), № 4. С. 76–81. <https://doi.org/10.32838/2709-3093/2020.4/10>

Анотація: У статті презентовано результати емпіричних досліджень наявності ознак посттравматичного стресового розладу як наслідків травматичного стресу військовослужбовців, зумовленого їх залученням до Операції об'єднаних сил. Посттравматичний стресовий розлад розглядається як різновид неврозу, що виникає в результаті переживання психотравмуючих подій, проявляється як відтермінована реакція на стрес і характеризується розладами в когнітивній, емоційній, тілесній та поведінковій сферах особистості. Основними критеріями прояву ПТСП визначено вторгнення, уникнення та збудливість. Запропоновано та апробовано батарею методів діагностики показників цих критеріїв у когнітивній, емоційній, тілесній, поведінковій сферах; представлено узагальнені результати дослідження.

Воропай Л. А. **Соціальні стандарти у сфері захисту учасників АТО: теоретико-прикладний аспект.** *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2020. № (3(9)). С. 245-254. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-3\(9\)-245-254](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-3(9)-245-254)

Анотація: Наукова стаття присвячена комплексному дослідженню та визначенню соціальних стандартів у сфері захисту учасників АТО. Авторкою визначено, що соціально-економічна ситуація в Україні тісно пов'язана із переходом до ринкових відносин, що обумовлює необхідність реалізації принципово іншої державної політики у даній сфері. ...З урахуванням представлених висновків доведено, що соціальні стандарти може бути визначено в якості сукупності правил та характеристик, встановлених на законодавчому рівні з метою прямого та опосередкованого обґрунтування соціальних прав та гарантій по відношенню до учасників АТО. Визначено, що не дивлячись на широкий спектр досить різноманітних соціальних стандартів учасників АТО, найбільш важливими та життєвонеобхідними є лише дві групи: соціальні стандарти направлені на забезпечення мінімальних соціальних гарантій (прожитковий мінімум, мінімальний розмір пенсійного забезпечення та соціальної допомоги, норми забезпечення освітніми та медичними послугами тощо); а також – раціональні, тобто середні стандарти, які є індикаторами соціальної ситуації в державі та соціального благополуччя учасників АТО (пільги щодо забезпеченості житлом, показники якості їх життя тощо)...

Черчатий О. І., Лахижа М. І. **Правова допомога учасникам АТО/ООС та членам їх сімей: завдання та механізми діяльності системи безоплатної правової допомоги.** *Економіка та держава. Серія: Державне управління*. 2020. № 3. С. 104–107. [https://doi.org/10.46922/2709-0515-2020-1-3\(14\)-104-107](https://doi.org/10.46922/2709-0515-2020-1-3(14)-104-107)

Анотація: У статті на основі аналізу нормативно-правових актів, наукової літератури, матеріалів ЗМІ та досвіду роботи авторів в Системі безоплатної правової допомоги (СБПД) показано її роль, завдання, механізми діяльності та результати у роботі з учасниками АТО/ООС

та членами їх сімей. Розкрито специфіку цієї пільгової категорії громадян та необхідність, окрім надання соціальної допомоги, забезпечити їх ресоціалізацію та сприяти підвищенню правового рівня.

Пінчук Р. С., Письменна О. П. **Покращення соціального і правового захисту військовослужбовців Збройних Сил України як запорука формування професійного війська.** *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2020. № 2(60). С. 83–87. <https://doi.org/10.32782/2307-3322/2020.60.17>

Анотація: У статті узагальнено чинні нормативно-правові акти, що регулюють суспільні відносини у сфері соціального захисту військовослужбовців Збройних сил України. Визначено основне коло питань, які потребують подальшого законодавчого врегулювання, щодо соціального захисту військовослужбовців: створення дієвого механізму забезпечення житлом; підвищення ефективності існуючої системи пільг та компенсацій для військовослужбовців і членів їхніх сімей; створення системи психологічної та фізіологічної реабілітації; забезпечення санаторно-курортним лікуванням.

Курило В. І., Габрелян Г. В. **Визначення правової категорії «права ветеранів війни та учасників бойових дій».** *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука».* Серія: Юридичні науки. 2020. № 3. С. 32–36. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2020-3-5718>

Анотація: У статті здійснено дослідження категорії «основоположні права ветеранів війни та учасників бойових дій» крізь призму категорії «основоположні права людини». Розглянуто основні концепції розуміння (зокрема, позитивістську та природно-правову) прав людини. Визначено, що у наукових колах по сьогоднішній день ведуться дискусії з приводу того, який підхід використовують держави для регламентації прав людини. Вказано, що на сучасному етапі розвитку філософії та теорії права, позиції стосовно розгляду основоположних прав в контексті природно-правової концепції праворозуміння є превалюючими. Проаналізовано наукові підходи до дефініції «права людини». Виокремлено ознаки основоположних прав людини. На основі проведеного дослідження сформоване авторське бачення категорії «основоположні права ветеранів війни та учасників бойових дій».

Інформаційно-реферативний бюлетень

**ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ПОТРЕБИ
ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ
/ моніторинг інформаційного поля /**

№ 5 (16-31 березня) 2026

Укладачі:

Каращук Оксана Миколаївна

Іванов Денис Олегович

Комп'ютерна верстка Н. Крапиви